

Über dieses Buch

Dies ist ein digitales Exemplar eines Buches, das seit Generationen in den Regalen der Bibliotheken aufbewahrt wurde, bevor es von Google im Rahmen eines Projekts, mit dem die Bücher dieser Welt online verfügbar gemacht werden sollen, sorgfältig gescannt wurde.

Das Buch hat das Urheberrecht überdauert und kann nun öffentlich zugänglich gemacht werden. Ein öffentlich zugängliches Buch ist ein Buch, das niemals Urheberrechten unterlag oder bei dem die Schutzfrist des Urheberrechts abgelaufen ist. Ob ein Buch öffentlich zugänglich ist, kann von Land zu Land unterschiedlich sein. Öffentlich zugängliche Bücher sind unser Tor zur Vergangenheit und stellen ein geschichtliches, kulturelles und wissenschaftliches Vermögen dar, das häufig nur schwierig zu entdecken ist.

Gebrauchsspuren, Anmerkungen und andere Randbemerkungen, die im Originalband enthalten sind, finden sich auch in dieser Datei – eine Erinnerung an die lange Reise, die das Buch vom Verleger zu einer Bibliothek und weiter zu Ihnen hinter sich gebracht hat.

Nutzungsrichtlinien

Google ist stolz, mit Bibliotheken in partnerschaftlicher Zusammenarbeit öffentlich zugängliches Material zu digitalisieren und einer breiten Masse zugänglich zu machen. Öffentlich zugängliche Bücher gehören der Öffentlichkeit, und wir sind nur ihre Hüter. Nichtsdestotrotz ist diese Arbeit kostspielig. Um diese Ressource weiterhin zur Verfügung stellen zu können, haben wir Schritte unternommen, um den Missbrauch durch kommerzielle Parteien zu verhindern. Dazu gehören technische Einschränkungen für automatisierte Abfragen.

Wir bitten Sie um Einhaltung folgender Richtlinien:

- + *Nutzung der Dateien zu nichtkommerziellen Zwecken* Wir haben Google Buchsuche für Endanwender konzipiert und möchten, dass Sie diese Dateien nur für persönliche, nichtkommerzielle Zwecke verwenden.
- + *Keine automatisierten Abfragen* Senden Sie keine automatisierten Abfragen irgendwelcher Art an das Google-System. Wenn Sie Recherchen über maschinelle Übersetzung, optische Zeichenerkennung oder andere Bereiche durchführen, in denen der Zugang zu Text in großen Mengen nützlich ist, wenden Sie sich bitte an uns. Wir fördern die Nutzung des öffentlich zugänglichen Materials für diese Zwecke und können Ihnen unter Umständen helfen.
- + *Beibehaltung von Google-Markenelementen* Das "Wasserzeichen" von Google, das Sie in jeder Datei finden, ist wichtig zur Information über dieses Projekt und hilft den Anwendern weiteres Material über Google Buchsuche zu finden. Bitte entfernen Sie das Wasserzeichen nicht.
- + *Bewegen Sie sich innerhalb der Legalität* Unabhängig von Ihrem Verwendungszweck müssen Sie sich Ihrer Verantwortung bewusst sein, sicherzustellen, dass Ihre Nutzung legal ist. Gehen Sie nicht davon aus, dass ein Buch, das nach unserem Dafürhalten für Nutzer in den USA öffentlich zugänglich ist, auch für Nutzer in anderen Ländern öffentlich zugänglich ist. Ob ein Buch noch dem Urheberrecht unterliegt, ist von Land zu Land verschieden. Wir können keine Beratung leisten, ob eine bestimmte Nutzung eines bestimmten Buches gesetzlich zulässig ist. Gehen Sie nicht davon aus, dass das Erscheinen eines Buchs in Google Buchsuche bedeutet, dass es in jeder Form und überall auf der Welt verwendet werden kann. Eine Urheberrechtsverletzung kann schwerwiegende Folgen haben.

Über Google Buchsuche

Das Ziel von Google besteht darin, die weltweiten Informationen zu organisieren und allgemein nutzbar und zugänglich zu machen. Google Buchsuche hilft Lesern dabei, die Bücher dieser Welt zu entdecken, und unterstützt Autoren und Verleger dabei, neue Zielgruppen zu erreichen. Den gesamten Buchtext können Sie im Internet unter <http://books.google.com> durchsuchen.

P.O. 9044m 6/18/2

Heyse

Punschendörp.

Plattdeutsche

Läuschens, Dichtels un Rimels

in

mekelnbörger Mundort

von

Wilh. Seyse.

„En Stüff hussbaden Brod
is uns gesünner as frönde
Glaodens.“

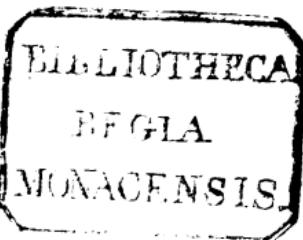
Joachim Brümmer.

Neubrandenburg.

Bei C. Brünslow.

1861.

„Wißt ihr Thoren nicht, daß die Sprachbildung aus unver-
siegbaren Quellen schöpft, so lange sie in des Volkes Händen ist,
aus der Mutterbrust der Natur liegt und der Vaterkraft des Lebens
und seiner Erlebnisse genießt — ?“

Dr. Miquel.

„Was du heute mit ekeln Unbedacht verwirfst, wird dein
Enkel als gelehrt Sprache wieder lernen, weil er sie nicht missen
kann.“

Dahlmann.

„Jede Mundart ist ehrwürdig als ein Stoff, den sich der mensch-
liche Geist geschaffen zu Trägern seiner Vorstellungen, und wenn,
wie Fichte sagt, den Römern ihre Sprache im eignen Munde
erstarrt, so wird dagegen in Niederdeutschland ohne Zweifel noch
dieselbe Sprache geredet, welche schon vor 1800 Jahren Varus
von den Chernskern gehört. Und ein so altes Denkmal sollte
nicht ehrwürdig, nicht ferner der Erhaltung werth sein schon
seines Alters halber? — Eine solche Mundart wollte man verfolgen,
ja ausrotten, worin seit einigen tausend Jahren Millionen von Men-
schen ihr häusliches Leben gewürzt, einander Kenntnisse mitgetheilt,
ihren Jammer erzählt, ihren Kummer gelindert, — worin sie seit so
langer Zeit gesungen, gebetet, geflucht und in Freude gejauchzt
haben — und alle Gebildeten sollten sich dazu hergeben? —“

Grißhammer.

Vörräd.

De dütsch Spraakbom hett twe Stämm: dat Hogdütsch un dat Plattdütsch; beide Spraaken hebbu wedder ehre Twig un dat sünd de Mundorten. Van wetenschaplik Sijd besehn, is de hogdütsch Schriftspraak of man 'ne Mundort un tworst de meiñisch ore sachsch.

Datt Dokter Luther dör sin Biwelädwersettunk dat Best ut de dormaoligen beiden Hauptmundorten, dat Hogdütsch un dat Plattdütsch, to enen Spraakkhatt, to enen Gutt tohopn smölt hett, dat is 'ne stockfalsche Ansicht. Keen enzeln Minsch, un mag he of noch so gellert wesen, kan 'ne Spraak schaffen ore maoken: dat kan blot en Volk, kan blot Naturminsch, woto äöwerst Sohrhunnert un Sohrduseud hüren. Luther hett de meiñisch Mundort, so as se to sine Eid in sine Heimaot, deels schräwn, deels spraaken würr, in sin Schribben utprägt — dat is Daotsaok; dat anner is Klädhueri.

De plattdütsche Mundspreek is also keen Waoteris, keen verdorwn Hogdütsch van de nihogdütsche Schriftspraak; in 't Gegendeel: se hett völ öllere forms, Würb un Lüb as dat Hogdütsch. Diss öllere Lüdordnung is åwn dat Band, wat de plattdütschen Mundorten tehopn hinn'n deit.

De hollandsch un de vlämsch Schriftspraak sünd åwnfalls man Mundorten; äöwerst plattdütsche.

In keen Period van de plattdütsch Litteratur hett sic 'ne gröter Rögsaomkeit för dat Plattdütsche, unse Moderspraak, kundgäwn, as graob van de Eid au, der Klas Grot sinen Quicborni schräwn hett. De ganse plattdütsche Spraakstamm van Memel un Tilsit bet Kiel un Flensberg nup un van hier bet Düsseldörp un Aachen an 'n Rhein hendaol hett Gier un Giper plattdütsche Böker to läsen, un de Tall van de plattdütschen Schriftstellers miert sic van Jöhr to Jöhr. Den hogdütschen Patrioten ward all swol bi diss Saok; he

lickt uns mit scheele Ogen an. Un würum dat? He glöwt, wi gaon mit Fijematenten üm; wie willn dat Plattdütsch wedder to 'ne Schriftspraōf maaken, wenigstens in Nürddütschland, un wenn uns dit inslaon füll, so wad hierdör de politisch Enheit van Dütschland, de dor kaomen sal, ünnergraowt.

Wi müggtten uns' flor, fort, sharp akzentuirenende Moderspraōf woll van de sämmtlichen Dütschen spräken hürn un tworft aohn grot Bedurn. Dat würr de Gemödlichkeit äöwn so wenig schaoden as de Volksdömligkeit, un för dat aopn Läwn würr't en groten Burdeel wesen; denn vör menn'gen hardhürigien Politischen fine Uhren würr dat Plattdütsch en Bewis syn, datt de Dütschen en Volk sünd: datt 'ne Spraōf äöwerst 'ne reaol Macht is un 'ne Naotschon tohopn holln deit, dat sünd Grappsen. If wis' in dissen Punkt blot up dat Schicksaal van Polen, Grekenland, Idaolen, den Elsaß un Belgien hen, un wecke Bispill hett de Geschicht in disse Hensicht, de Geschicht van de ierst napolsjonsch Herrschap nich noch uptowisen. — Ne, wat de Enheit van Dütschland graodto unmöglich maakt, dat is de reljös' Twespalt. Entwedder protestantsch, ore süs katolsch. Wurüm separirte sick Israel van Juda? — Würd dat dütsche Volk en un besüdwig Spraōf, glike Sitten un glike Gebrük updrungen, dat würr de Enheit nich erholln; ne, graodto terstüren un unnergraown. Dre sünd de enzeln Stämm etwao Marmorblöck, de van enen Steenmetzger sinen Meißel belewige Forms to gäwn sünd? If kan mi keen'n bild'ten Menschen denken, de de, de enzeln Stämm, deels anburn, deels dör geograoffsch un anire Naturverhöltñiss em wordne Egendömlikeiten, naomentlik äöwerst ehre Spraōf, wodör se ehre Egendömlikeiten aopnboren, nich mit Ihrfurcht respektirn füll. Dre hett dat Apart nich äöwn so väl Naturrecht to existiren as dat Allgemeen? Kän de nägen het tein Missionen Nürddütschen ehre

III

Moderspraak, de Spraak de an ehre Weeg sungen worrdn,
un de mit ehr ut enen Bodden wussen is: kün' n de
nägen bet tein Milljonen Nurdütschen disse ehre Spraak
nich mit äwn so väl Recht spräken ore läsen, as ji
Hogdütschen, de jt alle Daag hogdütsch plättert?

Wi willen de hogdütsche Spraak keeneswegs ver-
achten ore verdrängt weten; ne, se mag bliwn wat se
is: Drägerin van de Kunst un van de Wetenschap,
mag bliwn in Kirken un Scholen*) un so wider. Wi
willn of keenen Hogdütschen twingen, datt he Platt-
dütsch lieren sal — ih Gott bewohr! Löwerst he sal
sic äöwer unsen Karakter, äöwer unse Spraak, de unsen
Karakter affpegelet, of keen affspräkend Urdeel erlauwen.

Äöwerst, fikt! Dor kümmt de Herr Gymnaosiaold-
direkter X. her. De seggt: „Dat Plattdütsche is gor keene
Spraak, dat is blot 'ne Mundort.“ Dat heet wider
Nix, as he mag unse Moderspraak nich lidet, ore he
kennt se blot ut de Traoditschon. Also de meiñisch
Mundort is dat entig woahre Dütsch? Blot dat is 'ne
Spraak, wat vör twe bet dre Joahrhunnert schräwn ore
drückt worden is? Du lewe Tid! — Denn hett woll
in Dütschland, vörher ier de Schriv- un Volksdierkunst
ersunken worden is, gor keen Spraak existirt? Dunn
hebbn woll man blot de Enten un Göf' spraoken? —
Datt dat Plattdütsch keen Spraak wesen sal, dat is
just sönne Räd, as wenn Ener striden will, wat de
Bokfinck 'n Baogel un de Kreol en Minsch is. — Ne,
Herr Gymnaosiaolddirekter, dat is Nix. Vör de Weten-
schap is sülwst dat Unfrud 'ne Plant. —

Un wenn Lüd, sognor sönne, de 'ne hög're Bil-

*) Wenn der hochdeutsche Sprachunterricht in den Volksschu-
len Norddeutschlands fruchtbringend sein soll, so muß derselbe auf
dem plattde. Stammesdialekte, ebenso wie die Geschichte auf der
Stammesgeschichte und die Geographie auf der provinziellen Sta-
tistik aufbauen. Das Richtige dieser Ansicht hier weiter nachzu-
weisen, ist nicht dieses Ortes.

D. Verf.

dunk genaoten hebbu, meenen: „Das Plattdeutsche, was in Mecklenburg gesprochen wird, ist ein verhunztes Hochdeutsch, ein Kauderwelsch“ — so verraoden disse unähnlike Utterungen wider Mir, as 'ne gänslik Unbekannschap mit de Kulturgeschicht, sowoll van de enzeln Stämm un Territorjen in Nurdütschland, as of van dat dütsch Volk äowerhaupt; denn de Geschicht van 'ne Naotschon un van ehre enzeln Stämm is sin Entwicklunk, sin Spraok — in ehr is de Urkund van sin Bildunksgeschicht nedderlegt; heid hebbu desülwn Eposken, desülwn Krisen gemeen.

En „Kauderwelsch“ ward spraoken un tworft in väl grot Städer in Nurdütschland; dat is richtig, gemeenniglik van den Handwarkerstand. — Woher kummt dat äowerft? He schämt sich sine schöne Moderspraok to spräken; he will sich den Anstrich gäwn, as hürt he to de Vörnähmen, to de Bild'ten, während he de hogdütsche Spraoklier wedder verarbeit't noch verbaut hett; dorher entsteit en Mischmasch van hog- un plattdütsch Forms, van Würd un Wendungen. Sönn Mischmasch is ööwerft keen Plattdütsch; of nich dat Plattdütsch, wat in Mekelnborg up den platten Lann'n van den Bura un van den Daglöhner spraoken ward.

Wur de hogdütsch Herr Journalist U. de Vang hett, datt wi em in 't Handwerk fallen, min Bunschen-dörp rezensirt, dat wet ik all in 'n Bérut. He rezensirt: — „Sprache roh, gemetru, starr, — nur zum niedrig Komischen brauchbar; Stoff zu unbedeutend.“

Un wur rezensirn diß Herrn up de annen Sib to 'n Bispill Klaos Grot sinen Quicborn jüst wedder? Se seggen: Klas Grot sin Quicborn is väl to vörnähm, ëm plattdütsch to wesen. — De Quicborn is en verlappt Hogdütsch; plattdütsche Produlschonen möten nao'n Kohstall rüken, möten utsehn as 'ne zoddlik Behdiern, süs is't keen Plattdütsch. — De Unsinn is grot. Klaos Grot hett sinen Quicborn äwn sowoll plattdütsch

schräwn, as plattbütsch dacht; de Saok is blot de, datt he den ideaolen Wäg van de Poesie vör Dgn hatt hett, dat heet: he hett de Natur um dat Läwn van't Volk in sin Produkschonen so afbild't, datt se den Läser erhäwn sälن, sülwst denn, wenn he spaost. Dissen Wäg hett to 'n Bispill Fritz Reuter in sine Läuschens un Rimels nich inslaen un ik in min Pumschendörp äwifalls nich, un dat wohtschinlik of nich aohn Grünn'n. —

Dat Plattdütsche is, ofglit dat an Holt Nöwerflot hett, för den Plattdütschen äwnsegod to Allns dügtig, as dat Hogdütsch för den Hogdütschen to Allns dügtig is. In wecke Spraok würr to 'n Bispill in 't fösteist Jöhrhunnert in Mekelnborg un äöwerall in Nurdütschland dat Ewangeljum verkünnigt? In wecke Spraok wieren de Leeder dicht't, de bi den Goddsdeenst sungen würdn? Wat schrew to 'n Bispill Dokter Joh. Bugenhaggn (Dokter Pommer) van sin ni Testament, wat 1525 bi Hans Lüft in Wittenbarg herut kem? He schrew: „De olde dütsche Biblia, van unverständigen Lüden uih dem Latine verdütschet, ys gegen dhsse to achten Narrewarf, un nich werd't, datt se dütsch heten schal.“

Also de plattbütsch Spraok is „roh, gemein, starr?“ — Wur hett 't denn in disse Hensicht vör dre het vier Jöhrhunnert mit de meiñisch Mundort, de jütz kultivirt uihogdütsche Schriftspraok, utsehn? Hä? — Wi sangen nu ierst an, dat Plattdütsche to kultivirn; wur ward 't vlicht üm föstig bet hunnert Jöhren üm ehr staon? An den Ollermeister Jakob Grimm sin Profetehunk glöwn wi nich recht, an de Profetehunk nämlik, datt dat Hogdütsche dat Plattdütsche noch maolens gans wegdrängen ward. So lang as noch en plattbütsch Volk an de Gestauden van de Ost- un Nurdsee waohnen deit, so lang ward hapntlik of de plattdütsch Spraok bliwn. Un wenn Jakob Grimm sin Profetehunk indraopn füll, wat wier denn wunn'n? Hägstens gor Nix. Wi würrn äöwifalls werrer Volksmundorten

keign, um tworft sönne, de bör Defraowaotschon van de Schriptspraak entstaon. —

De Baohn is beträden; wie warden ruhig surd-arbeiten. Grammatiken, Fibeln, Volkskalenner, Würdböker, Idiotiken, un so wider, liggen all vör.* — „Wat nich is, dat kan noch warden,” seggt de Bur, „man snactt all van 'ne plattdütsch Littraotur.“

Zo, dächtig is de plattdütsche Spraak to Allns; man kan sin Geföhle un Empfindungen hierin äwn so god utspräken as in de hochdütsch Spraak — sin Lust un Lew — sin'n Kummer un sin Hartled. — Dre seggt de Brüdegam sin Lewken ierst wat van Lew, wenn he sin Geföhl in 't Hogdütsch äöwerbraogen kan? Dre klagt 'ne Mudder ierst äöwer den Dod van ehr Lutting, wenn se hogdütsch spräken liert hett? Hä? —

Un doch is de plattdütsche Spraak „blos zum niedrig Komischen brauchbar,” so rezensirt uns' Herr Journaolist U. De Fähler is blot de, datt he de Spraaken äöwer de he urdeelt, nicht gründlik kennen deit. Dre hett Herr Journaolist U. of all plattdütsche Saoken schräwun? — Ne, he seggt: „Die Sprache ist zu starr.“ — Se is äwn storr för em, wil he de Fähigkeit nich besitten deit, diiss Spraak tobeherrsch'en. Dr. Klaos Grot hett in siuen Quicborn sogor klassisch Metra utprägt, un de Quicborn ward hapnlik bliwn, wenn Oskar van Redwizen sin Amarant längst vergäten wor-den is.

Dre glbt Herr Journaolist U. vlicht: „platt“ heet so väl as gemeen? Ne, platt heet hier so väl as äwn, wägen den äwn un slacken Bodden**) an de Ost- un Nurdsee lank.

*) Adelung sagt vom Plattib. (Lehrgebäude der deutschen Sprache, pag. 44 und 70). „Es fehlt demselben nichts als eine sorgfältige und verständige Cultur, um es zu der reichsten, angenehmsten und blühendsten Sprache zu machen.“

**) Bodden = Boden.

Datt de plattdütsche Spraok nich so storr un rug is, as gewöhnlik glöwt ward, dat geit of noch dorut herver, datt se so üterst rik an Deminutiven is; jo, väl riker as dat Hogdütsche.

'Ne Spraok, de nao Salons un Biblioteken smecht, is in min Punschendörp nich tofinn'n; woll äwerst 'ne enfack, natürlik Volksspraok, de in unschüllig Würd nix Args wedder den Neegsten denkt, de in Dichtels, Länscheus, Rimels un Sprüchwürd en dichterisch Läwn läwt; 'ne Volksspraok, de sich äwn so woll dör ehr Dorrheit as dör ehr Unschenirtheit un Graodheit karalte-risirt, also ächt dütsch is.

Äwerst wat helpt dit All. — „Stoff ist zu unbedeutend,” dat heet in de Ogn van de hogdütschen Schriftstellers to unbedüend. Woher kümmt denn dat, datt all de hogdütschen Vöker un Tidschriften, de van hogdütsche Schriftstellers mit dat Uthängschild „volksthümlich“ fuhrenwis in de Welt henut gaon, van den enfacken plattd. Burn gor nich läsen wardn? Wil se in Würkleit nich volksdömlif sünd,

De Stoff, den se bearbeiten, liggt den gemeenen Man to wid van de Hand — he is sinen geistigen Anschauungskreis nicht anpaßt. — De Gödder waohnen up 'n Olymp, de König in sin'u Palast, de Bur in sin Hus, in sin'u Raoten un de Scheper in 'n Hain. —

Wecker plattd. Bur to 'n Bispill kennt August Bürgern, den rühmten dütschen Volksdichter? Wecker Bur wei wat van sin Lenur¹⁾? Un Schiller un Göt existiren för dat gemeen plattd. Volk gor nich. Den Volksdichter Frits Reuter kennt jerer Man in Nürddütschland. Ji verlangt, datt dat Volk för jug arbeiten sal — god; dat arbeit' van 's Morrens tidig bet 's Nownds laot. Wat dot ji äwerst för dat Volk, datt' sick nao de harde,

¹⁾ Lenur = Lenore.

VIII

sure Arbeit of 'n Maol 'ne vergnögte Stunn maoken kan? Si schriwt Böker, de dat Volk nich verstaon don, un räbt em denn noch vor: Allns wat ut sinen Mun' u kümmt, dat is luter Unslaot un Jux.

De Stoff to disse Läuschen, Dichtels un Rimels is ut dat Läwn van 't Volk naohm, glifräil of wahr ore blot updacht, un dat Volk sal hierin sin Denk- un Anschauungswis', fort un god: sick sülwst werrerfinn'u ore sehn, as in enen Spegel, de em in Räden un Handlunkswisen van frömde Personen vörholln ward. Dorher de välen Personennaoms as: Schult, Klaosen, Witt, Bröker, &c. — Naoms, de up keen bestimmt Persönlichkeit sick betehn sän. Awinso is 't of mit de Urdnaoms.

Fählt in disse Dichtungsorten de Enklank twischen Stoff un Spraak, denn is 't 'ne Maslerad, 'ne Karikatur, en gotschen Bustil: denn, hett de Kunst de Natur un dat Volksläwn mier verdorwn as vollkaommer maost.

Den Burn darf dat natürlif Graow nich naohm'n warn; wi möten em naokopieren, as he sprekt und hannelt nao sin'n Stand un nao sin Sitten, aohn Siden antosaoten, de äkelhaft sind. Allns wat nao salonmäzzig Sitten, hövsch Wäsen, fraußösch Galantri smecht, dat möt hier furdblitiu.

Ovid künne den Palast van de Sünn nich schämernd nog, un Milton den Gordn Eden nich levlik nog billen; ädwerst disse Pracht un Verswendunk würr sülwst an enen König to daodeln syn. Un wurüm? — Wil't ädwär finnen Stand is.

Vissow, im März 1861.

W. Heyse.

In h o l t.

	Seite
1. Börträd hebb' leen Raoräd'	1
2. De Bur von Mekelnborg	3
3. Trurdichtels up Krischaon sin Dob	5
4. De Wunnewerman	8
5. En Strichpunkt ännert de Saol	13
6. Twe Geschichten van 'n Puls	16
7. So kan 't nich bliww	26
8. De Ünnersched	28
9. De krauk Schosterjung	29
- Dat 's för 'n Proppu!	32
- De Injurjeullaog	34
10. De Raod	38
11. So is 't angenähm	39
12. De Krävt	42
13. De Kohbannel	49
14. Bur kann de Bosj so likto sju?	52
15. Dit is nich slimmi	55
16. Holln ji dat ol?	56
17. Schoster, bliv bi dinen Pesten!	57
18. J, nt, nt!	60
19. De Taohlung	63
20. De Nod	66
21. De Franzosen in Mirow	68
22. De Kur	72
23. De Höllenfohrt in pleno	73
24. De bliune Schosterjung	75
25. Wat is Krieg?	77
26. Godn Morn, Herr Dokter!	81
27. Merci!	86
28. Wer kau 't ümmer recht maolen	88
29. Dat Daotumi	90
30. Dat Duell	92
31. Hedao! — Bur, siao up!	99
32. Grotvaorer in 'n Lühslohl	101
33. Mudding Stöllsch	102
34. Jud, Bendix.	105

Seite

35.	Eu Kumpfiment	111
36.	Man möt sic blot tohelpn weten	113
37.	Dat kreg 'k woll trecht	114
38.	Na, Barrer, hest ok Tackholt krägen?	116
39.	De Pierdhannel	117
40.	Iß dor ok noch Blatts?	118
41.	Dat Blumsark	121
42.	Ut olle Tiden	127
43.	De wille Jagd	130
44.	Dat Taoterwiv	135
45.	Jaokob, kumim herut!	139
46.	Gernst ore Spaoss?	141
47.	Lütjeborg	144
48.	Wur klot de Jung is	149
49.	De Rebellen	152
50.	De Stadreis'	155
51.	De Fohrt von Zibbörp nao Kraoßow	167
52.	Se kaom'n äöwerst nich	171
53.	Ber hedd de Handischen staohlen?	173
54.	Jäger-Latiisch	176
55.	De Obserwanz	179
56.	De Krempuhod	182
57.	De Wust	188
58.	De Düwel an 'n Pranger	191
59.	De Auff in Punschedörp	209
60.	Willem sin Dob	247

Anhängsel.

I. „Vörräd hedd keen Naoräb.“

Krischaen Stier.

De Morn, de tüht an 'n Häwn rup,
Un Daak liggt äwer Wisch un Feld. —
So, Jungs, nu staot man hillig up;
Ji fält hüt reisen in de Welt.
De Dag is hier — dat helpt nu Nix —
De swerste Dag in't gause Johr;
Nu smit' jug fixing in den Wix
Un ä't; de Klütersupp is gor. —
Tworst hefft ji all keen fin Kultur,
Keen Bildunk van den vörnähm Welt,
Stammt all man af van Rotts un Bur,
Hefft arbeit' blot up Hov un Feld;
Ot jug Gesicht is halv verbrenut
Van Sünnenhitt — is gäl un rod:

Die plattb. Sprache hat zwei Vocale mehr und zwar ältere als die hochd.; der erste, den ich durch *ao* bezeichnet habe, lautet wie das schwedische *å* und wie das engl. *a* in water. Den zweiten Vocal, der in kläöhnen, dräöhnen, schäösen u. s. w. gehört wird, habe ich durch *ää* bezeichnet.

Doch dat 's egaol; wer Arbeit kennt,
 Kümmt dör de Welt un lidd keen Nod.
 Un of jug Spraof, de klingt nich fin;
 Si sprält nich as in Böker steit,
 Doch wes't tofräden, laot't dat syn!
 Dat geit noch lang so as dat geit. —
 Ik segg jug, Jungs, de hogdütsch Spraof,
 De nütst uns wenig — is för 'n Kraof; —
 De hebbn se uns blot unnerschaown,
 As fülln wi of henup nao baown,
 As fülln wi hog to Högt nao 'n Häwn
 Un as de groten Herrn läwn. —
 Uns nützen gor keen hogdütsch Böker,
 De van gesierten Krimstraom melln;
 De maoken uns nich dümmmer un nich klöker,
 De laoten sic nich saoten nich vertelln,
 De laoten sic nich fleiten un nich pipn,
 De helpn uns nich daol nich up:
 Dat 's Nix för uns as Waoterjupp. —
 Uns' Morerspraof, de kän wi doch begripn.

Wurüm so still un so bedröwt?
 Wat fikt ji mi so trurig an?
 Wer noch an Godd un Minschen glöwt,
 Möt ümmer dorstaon as 'n Man,
 Un is he of man 'n ells Bux,
 Of de kümmt richtig dör de Welt
 Un wier he noch so wid retur. —
 Hier, Jungs, hier is of Reisegeld!
 Nu nähmt jug Bündel ümmer 'n Arm,

Gaot still jug Wäg, maakt keen'n Larm;
 Bedraogt jug as jug Baorer daon,
 Un gaot as Minschen juge Baon.
 De Welt is grot, de Welt is wid,
 Der wesseln Feller, Büsch un Land. —
 It wünsch jug Glück un gode Tid!
 Grügt Alle, de uns sünd verwandt
 In Sitt un Spraok — van Memel an
 Bet Kiel un dat nao Flensborg nup;
 De nähm jug god un fründlik up
 Un sehn jug tru un levlik an. —
 Un kaomt ji an den Rhein hendaol:
 Ol de grüßt mi vāl dusend Maol,
 Un drückt ehr warm un tru de Hand;
 Ol de sünd mit uns stammverwandt.

2. De Bur van Mekelnborg.

Wur heet dat lütte, schöne Land,
 Beschüdd't mit Godd sin Sägen:
 Dat Land voll Wischen¹⁾), Seen un Höhn,
 Voll Dann un Elen grot un schön
 Un Feller allerwägen?

¹⁾ Wischen = Wiesen. 2) Elen = Eichen.

Dat lütte Land heet Mekelnborg,
 Bün taogen dor un burn¹⁾;
 Mao Middennacht liggt 't an de See. —
 Dor is 't maol en Gewäſ', oh Je!
 Mit Hannelschäp²⁾ un Kurn!

Un wer bestellt dat Land so schén
 Mit Plog, mit Hark un Spaoden?
 Wur heet de Man van Öllers her?
 Up 't Dak³⁾ dor bugt⁴⁾ de Aodebeer,
 De Swäelf⁵⁾ in sinen Raoten⁶⁾. —

Min Morerspraak, de nömt⁷⁾ em Bur,
 Un Bur is wiß of richtig;
 Denn füh! He plögt, he eggt un snidd⁸⁾
 Un snackt so bred van dat un dit
 Un maakt sich offig⁹⁾ wichtig.

¹⁾ burn = geboren. Das Augmet ge fällt im Plattid. grösstentheils weg, z. B. nau = genau; wiß = gewiss; schehn = geschehn u. s. w. ²⁾ Schäp, pl. von Schipp (engl. ship) = Schiff.
³⁾ Dak (pl. Däker) = Dach. ⁴⁾ bugt, ursprüngl. buet = banet. Das g ist hier des Hiatus wegen eingeschoben. So auch in: seigen (seien) = sähen; meigen (meihen) = mähen u. s. w.
⁵⁾ Swäelf (holl. zwaluw) = Schwalbe. ⁶⁾ Raoten = Rath, ursprüngl. Hütte, jetzt Tagelöhnerwohnung. ⁷⁾ nömt, von nömen (nomen) = nennt. ⁸⁾ snidd, von sniden = schneidet. ⁹⁾ offig = sehr, ungeheuer.

Un mag he syn en puttig¹⁾) Krud,
 Doran is Nix verlurn.
 Ne, ne! Hier nimm din Kros²⁾ to Hand
 Un drink maol ens för 't Baorerland!
 En Bivat-Hog den Burn.

3. Trurdichtels up Krischaon sin Dod.

Mäken, hork! De Schedelklossen³⁾ summen,
 Up den Kirkhov is en aopn Grab,
 Un de Likenrägers, ach, de stummen,
 Gaon so trurig in dat Dodenhus henaf!
 Ach, din Krischaon steit dor up de Bohr! —
 Wierst em tru un god so väle Jahr,
 Wierst sin söte, wierst sin lewe Brut;
 Äöwerst jitzund is din Hapn⁴⁾ ut.

Kik, sin Möring⁵⁾ wringt in Weh un Duaolen
 Eick de Hänn'n un süft un klickt em an,
 Straolt⁶⁾ de Bäcken⁷⁾ em un bückt sich daolen,
 Un de Köster häwt dat Gravleed an.

¹⁾ puttig = komisch, sonderbar. ²⁾ Kros = Bierkanne.
³⁾ Schedelklossen = Scheide-Abchiedsglocken. ⁴⁾ Hapn = Hoffen.
⁵⁾ Möring, demin. von Mlerer = Mutter. ⁶⁾ Straolt = streichelt.
⁷⁾ Bäcken = Wangen.

Dumpig, dumpig summt dat van den Turn,
Un de Mäkens un de Knechts un Burn,
All mit swart Klebaoschen¹⁾ angebaon,
Still un trurig üm em rümmen staon.

Ach, de Welt, se was em noch so sötting²⁾,
Un sin Lining³⁾ em so lev un wiert!
Un wur kunn he jaogen nao de Höding⁴⁾,
Wenn he fatt up sin lütt Schimmelpierd!
Un wur kunn he dansen un juchhein
Üm de Lind in 't Dörp bi gröne Main!
Hei! Wur flögen em de Locken denn
Äöwer sine breden Schullern hen.

Äöwerst jitzund — ach, wat is dat Läwn,
Wenn en Wünschenkind so fröh all starwt?
Helpt em all sin Denken, all sin Sträwn,
Wenn dat Kurn all in de Blöh verdarwt?
Hier in 't düster Gark nu so alleen: —
Kan den Häwn, kan de Sünn nich sehn;
Kan nich liken mier nao all de Stiern; —
Kan nich snütern⁵⁾ mier sin sôte Diern.

Hier in 't Gark — o, Baorer, hier din Säöhning,
Jitz so nüsterblek, so still, so kollt!

¹⁾ Klebaoschen (Kleidung) = Kleidung. ²⁾ sötting, demin. von söt. ³⁾ Lining, demin. von Lina. ⁴⁾ Höding (Hödung) = Weideplatz. ⁵⁾ snütern = lüssen.

Ha! Din entig Inng, din Kunkelsdäöhning,
 Jo, din Afgodd din Juwel, din Stolt. —
 Ach! He küft de Wacken em un rohrt,
 Un de Traonen lopn uerrer¹⁾ in den Gord;
 Haolt den Snubdok ut de Fick²⁾ hervör,
 Süßt un snuckt un jaumelt³⁾ as 'n Gör⁴⁾.

Hork! De Klocken nu all dumper schallen. —
 Ach, nu draogen s' em nao'n Kirkhov naf!
 Reis mit Godd, du beste Jung van alien,
 Reis mit Fräden nao din düster Grav!
 Sehn wi hier die of dat letste Maol,
 Geit de Sünne an 'n Nownd tworft hendaol;
 Kümmmt an 'n Morrn se doch werrer rup:
 Jo, of du steist ut din Grav maol up.

Kanft du hier of nich din Hochtid hollen
 Mit din Lining, dinen Verendag;
 Kan s' in 't Hoor nich draogen mier de gollen
 Kron un süfzen di en hemlik Ach;
 Sünd tworft wunnerbor den Herrn sin Wäg,
 Hierst du baown doch in sine Neg
 Dinen Hochtidsdag, din schönste Stunn,
 Ach, un lückst vull Lew up uns herun!

¹⁾ nerrer (nedder) == nieder. ²⁾ Fick = Tasche. ³⁾ jaumeln = webklagen. ⁴⁾ Gör wird jetzt für Kind überhaupt gebraucht; früher = Mädchen.

Äöwerst nich doch, nich doch — ne, se hollen
 Mit de Bohr all an dat aopn Grav,
 Un de Dodenkrans mit all de gollen
 Bäwernaodeln weigt van 't Sark heraf.
 Sehn wi, sehn wi em dat letste Maol?
 Lanksaom, lanksaom swankt dat Sark hendaol. —
 Ach, mi is 't, as wenn he sick noch rögt¹⁾! —
 Grusig snurrt dat Dodenrep²⁾ to Högt.

Slaop, min Jüngschén, slaop in Rauh un Fräden!
 Starvn is den Minschen jin Gewinn.
 Büst in 'n Häwn du, do för uns bädern,
 Datt of wi nao 'n Häwn kaomen nii!
 Allns went; de Mäkens, Knechts un Burn;
 Ewer un dumpig summt dat van den Turn.
 Baorer, Morer, laot't de Traonen ehrn Kop!
 Un de Drägers schuffeln³⁾ Ierd to Hop.

4. De Wunnerman.

Uns' Audres Buck liggt up de Nobenbank
 Un rokt sin Pip un spuckt de Stuw entlauf,
 Dunn kümmt herin oll Michel Schult.

¹⁾ rögt = röhrt. ²⁾ Dodenrep = Todtenseil. ³⁾ schuffeln = schauseln.

„Hür, Berrer¹!), hür! Dor is'n Stück passirt,
 Dat is en gans gefährlik Stück!“ —
 „Pots Dunner! Ne, wur heft du mi verfiert?
 Wat is denn los? Wo is denn dat passirt?“
 „Bi mi to Hus, en gans insaomet Stück!“ —
 „Ih, wat du seggst! — Vertell doch maol!“
 „Je, nimm maol an, ik hebb doch slacht
 En prächtig, en schermantet²) Swin;
 En Swin, dat orudlik³) man so lacht?
 Na, dit is god, dat Swin is slacht.“ —
 „Ih, ik verstaao, man wirer⁴!“
 „Nu jo, dat Swin is slacht, lew Berrer,
 Un glöw du man, ik frig 't nich werrer.“ —
 „Wur so? Dat hebbn s' bi doch nich staohln?“
 „Ih, dat versteit sick! — Staohln, staohln!“ —
 „Ih, den möt jo de Düwel haoln!“
 Seggt Andres Buck un springt in Gunn'n
 Un klatscht⁵) sick dre Maol in de Häun'n.
 „Ne, dit verstaao, wer 't kan verstaou!
 Un dat hebbn s' äower Nacht man daon?“
 „So woll, diß Nacht, diß Nacht is 't schehn.
 Wur frig 'k dat Swin man werrer, Berrer?“ — —
 „Na, hüng dat buten an 'ne Lerrer⁶)?“

¹) Berrer (Bredder) = Breiter. ²) schermant = charment, fr.: aniehnlich, reizend. ³) orudlik; die Ableitungsendung lich ist durchaus nicht plattb.; man schreibe entweder lis. oder lis. ⁴) wirer (wider) = weiter. ⁵) klatschen, vom fr. claqueur. ⁶) Lerrer (besser Ledder) = Leiter, aber auch Leder.

„Ne, up de Schündäl¹⁾) an 'ne Verrer, Verrer.
 Wur frig ik blot dat Swin man werrer?“
 „Ih, Verrer,“ antwurd't Andres Buck,
 Toiersten drink man 'n lütten Sluck,
 Un demu schick hen to Wäwer Klaosen;
 De Kierl is gefährlik plitsch un klok.“ — —
 Dit deit denn Michel Schult nu of,
 Un Klaosen
 Kümmmt of antoosen
 Un lett sicf Allns nau vertelln
 Un seggt toletst: „Den will ik prelln,
 Den Spittsbow will de Niddeldei²⁾ ik singn,
 De sal dat Swin woll werrer bringn.“
 Se gaon nu nuten nao den Hov,³⁾
 Un gaon dor up un daol spaziern. —
 „Ie, würkli, Schult, jo, dit is grov⁴⁾ —
 Nu seggt, wat sal den Dev passirn?
 Sal laohm he warrn, ore blind,
 Wenn he bet morrn Fröh jug Swin
 Nich werrer bringt hier nao de Schün?“
 „Ha, frütslaohm, frütslaohm möt he warrn!
 De Düwel möt em äöwerkarrn,
 Den Spittsbow!“ röppt oll Michel Schult.
 „Na, god,“ seggt Klaosen, „man Geduld!
 Nu haolt mi maol dre Borsten un dre Klaown⁵⁾ —

¹⁾ Schündäl = Scheundiele. ²⁾ Niddeldei, geradebrecht von Meldelei. ³⁾ Hov (Häöw, plur.) = Hof. ⁴⁾ grov (gräßwer, compar.) = grob. ⁵⁾ Klaown = Klauen.

Versteit sick — van dat staahlen Swin! —
 Oll Schult, de veit mi vörwärts draown,
 Un kümmt torügg: „Dit ward 't woll syn“.¹⁾
 Uns' Klaosen löppt nu üm de Schün
 Un hört²⁾ to Högten en poor Steen
 Un gütt up disse Fläg³⁾)
 Wat ut 'ne lütte Buttel hen
 Un häd't un brummelt⁴⁾ in den Bord
 Un maakt dre Krütsen in de Lust.
 „So, disse Kunst, de hedd nu Däg⁵⁾;
 Doch, wenn dat späder wohrt
 As morrn Fröh, lew Schult —
 Verstaot mi recht! — Wenn morrn Fröh jug Swin
 Nich werrer dor is up de Schün,
 Denn sal de Spittsbow krütslaohm syn.“ —
 Un dormit geit uns' Klaosen af.
 Dit sehgten nu un hürten
 De knechts un ek dat Mäken,
 Un Hanna Schrörer seggt to Dürten:
 „Ik glöw, de Saok ward Kaff;
 Oll Klaosen ward noch anners spräken.“ —
 Na god. Den annern Morru springt oll Schult ut
 't Bedd
 Un löppt vör Dank⁶⁾ van Dag all nao de Schün.

¹⁾ syn, auch wesen (zijn, wezen, holl.) Hilfsverb.; aber sin, pron. poss. ²⁾ hört = hebt. ³⁾ Fläg, plur. von Flag = Stelle.

⁴⁾ brummelt = murmelt. ⁵⁾ Däg = Daag; da dies Wort im hoch. aber nicht gebraucht wird, besser = Gedeiken. ⁶⁾ Dank = Thau; aber Dau, Interjection.

Un Mudder hört to Högten de Garbin. — —
 „Wur? — Dit 's jo Klaosen doch nich glückt!
 It warr noch rawwlik¹⁾, warr verrückt!
 Ne, dit 's karjost! Jo, dit is nett!
 Dat Swin is weg! — Dor is de Lerrer. —
 Dau! Hanna Schrörer, hael maol Klaosen werrer!“
 Nao tein Minuten künnt de Wäver.
 „Hürt, Klaosen,“ seggt oll Schult,
 „Nu breckt mi naogeraod all de Geduld;
 Diss Saek, de is mi äwer²⁾.
 Nu kift maol hen! Dor steit de Lerrer,
 Dat Swin is furd, un künnt nich werrer.“
 Unj' Wäver kratst sick achter³⁾ 'e Uhrn⁴⁾;
 Kickt ball de Lerrer an un ball den Burn.
 „Min Kunst is gans probast,
 Jo, Schult, dat glöwt ji man;
 Dor liggt 't nich an!“ — —
 „Na, wet't ji keen'n annern Kaod?
 „Ih, wenn de Spittsbow äöwer 't fleten Waoter
 Nich gaon wier, jüll dat Swin woll her;
 Doch nu is 't Teer.“
 „Wat?“ seggt lütt Dillschman, „äöwer 't Waoter?
 Ih, Godd bewehr! Dat Swin is nich verlurn;
 Dor fräten jo de Hunn'u van un de Kaoter,
 Dat liggt jo achter 'n Wäpeldurn⁵⁾.“

¹⁾ rawwlik, Sproßform von Rawwel = Rappel: Außfall von Irrsinn; Raserei, Koller. ²⁾ äwer, vorponun. = über. ³⁾ achter = hinter (vergl. das engl. after.) ⁴⁾ Uhr = Ohr; aber Unt = Uhr. ⁵⁾ Wäpeldurn = Rosenkranz.

5. En Strichpunkt ännert de Saol.

„Dau¹⁾! Hür maol, Peter,” seggt Bur Man
To sien Dissen knecht,
„Knép sic de Stiwelitten²⁾ an,
Un maek di 'n Bäten t'recht!”

„Du salst up Heiraotschen utgaon
Nech aowling³⁾. Maak di praot! —
Un' Peter seggt: „Ik hebb verstaou!”
Un smitt sic in 'n Staot⁴⁾.

„Süh⁵⁾ so! Nu hür of nipping⁶⁾ to
Un spitts maol recht de Uhrn!
Du wetst doch, datt du büst aohn Fro⁷⁾
Mank all de annern Burn?”

„Drüm schick ik di nao Friedritsfeld
To Witten achter 'n Pohl;

¹⁾ Dau, Interjection des Zuruufs. ²⁾ Stiwelitten = kurze Gamaschen; längere heißen: Kanutsch'en. ³⁾ aowling = heute Abend. ⁴⁾ Staot = Staat, Plz. ⁵⁾ Süh, imper. sing. von scheuen. Diese Form hat im Plattid. keinen plur.: statt dessen sagt man: kilt. ⁶⁾ nipping, demin. von nipp = genau. ⁷⁾ Fro, statt Fru — im südöstl. Meddebn. gebräuchlich.

De hedd 'ne Dochter, de hedd Geld. —
Un maak mi keenen Kohl!"

„Süh, wenn du in de Stuw nin büst,
Denn grüt em van Bur Man!
Uu fraog em denn, wat he nich wüst
En Pierd to uns' Gespann!"

„Un, wenn he denn henuten geit,
Un wißt di sine Pierd:
Denn is dat Tid¹), denn wes bereit
Un fraog em nao sin Dürt²)!"

„Un segg em ok to glike Tid,
He müggst sofurds mi schriwn! — —
Nu maak di up! De Wäg is wid,
Un hebb di jo geriwn³)!"

Uns' Peter schippt⁴) mit goden Wind,
Un as de Klock is acht,
Dunn kümmt he werrer an gor' swind
Und kitzelt⁵) sick un lacht.

„Na, Peter, do maol her den Brew! —
Nu les maol, Barrer⁶) Snaok!"

¹) Tid (holl. tyd) = Zeit. ²) Dürt, auch: Dürten; Dürting, demin. = Dorothe. ³) geriwn = gescheint, pfiffig, klug. ⁴) schippt = schifft. ⁵) kitzelt, von kitzeln = heimlich, innerlich freuen. ⁶) Barrer (besser: Babber) = Gevatter.

He leßt: „Das ist mich gor nicht lev
Von wegen diese Saok. —“

„Ich hab gehut, was möglich war;
Doch ist 'ne dwatsch Geschicht. —
Und muß ich ihnen schrieben klar:
Der Peter will sie nicht.“

„Wat?“ seggt oll Snaok, „du wißt ehr nich?
Dat is jo doch för 'n Kraok¹)!
Dat is jo gans erbärmelik!
Eui, schäm di! — So 'ne Saok?“ — —

Oll Man, de horkt un fohrt in Gunn'n,
Un seggt: „Du dwallsche Fläöz²),
Mi is to Sinn, ik nähm de Hänn'n,
Un hau di au den Däöz³).“

„Nu segg, is dat 'ne Heiraotschon:
Der Peter will sie nicht?
Kummi hier maol her! — Hier is din Lohn!
Nu gao mi ut 't Gesicht!“

¹) Kraok, hier uneig. = Krak: eine Art schwedischer und dänischer Schiffe, welche in der Ostsee benutzt werden. Sie haben drei Masten ohne Körke. ²) Fläöz, Schimpfwort = roher, ungeschliffner Bursche. ³) Däöz (Däz), wendisch = Kopf.

Uns' Peter klei't¹⁾ sich achter 't Heor
 Un hult un snuckt²⁾ för dull.
 „Dat is jo alltosaom nich wohr!
 Oh Je, wat bün ik voll!“

Mit en Maol kümmt de Köster rin.
 „Herr Meier, wer hedd Schult?
 Nu lassen s' mael! Steit hier nich in,
 Datt³⁾ Peter hedd nich wullt?“

„Je,“ seggt de Köster, „wat 'ne Smer!“
 Un lacht mit 't gaus Gesicht —
 „Ne, ne, hier möt 'n Strichpunkt her!
 Der Peter will; sie nicht.“

6. Twe Geschichten van 'n Buks.

1.

„Hür, Naower,“ seggt oss Rottsen Höf,
 „Sönn Buks⁴⁾, dat is 'n lütten Man,
 De sick as jedet anner Spök
 Ball unsichtbor, ball sichtbor, maoken kan;

¹⁾ klei't, auch: ract = kräzt. ²⁾ snuckt = schluchzt. ³⁾ datt = daß; aber dat = das. ⁴⁾ Buks = Kobold; Berggeist: nach der Meinung abergläubischer Menschen eine besondere Art von Geistern.

Ball so, ball so utsüht,
 Un dennu bi wisse Lüd —
 Hür! Allerhand so Denst un Arbeit,
 Wenn se em bidden don, verrichten deit.“
 „Jo,“ seggt oll Scheper¹⁾ Maosz,
 „Dor hest du Recht, lew Naower Hök,
 Sönn Puksending, dat is en Aos,
 Dat is en gans insaomet Spök.
 Ik meen sönn bösen, de maakt allerhand —
 Versta mi recht! — Schekaon^{2):}
 He lacht un pipt un smitt mit Sand
 Un Dreck up aopne Baohn.
 Jedoch de gode Puks, de bringt uns Glück;
 Wenn 'w blot maol enen hadn³⁾!
 De brödt uns Geld den Ogenblick;
 Dat süll of maol 'n Läwn warbn.“
 „Ach, ik hebb liker Gelder neg,“
 Seggt Hök, „blot, Naower, blot mit di is 't arg.
 Süh, ik hebb Osßen, Pierd un Plog,
 Ik kün so power⁴⁾ nich — mi geit 't nich karg;
 Doch hür! Wi willn uns nähm in Acht,
 Datt 'w nich maol ens bi Dag und Nacht
 So 'n Puks uns in dat Hus rin köpn.
 Ik möst mi up de Städ versöpn. —

1) Scheper = Schäfer. 2) Schekaon, vom fr. chicane, fem.
 = Kniff; Ränke; unmilze Zänkerei. 3) haben, richtigter als ha-
 ren = hätten. 4) power = pauvre, fr.: arm, elend.

Wur hebb 't min Bölskenkind¹⁾ nich gaon?
 Dat sünd so 'n dörtig Dothr woll her,
 Dunn reis't he maol nao Treptow hen
 To Mark, un kiert dor an bi Bäker Kremp.
 Na god. Dor kümmt 'ne Fru herin mit Hemp²⁾),
 Un stellt den Hemp fier billig em to Kop.
 He köfft den of, un führt as 't Middag is
 Nao Hus; doch as he henkümmt bi den Lop³⁾.)
 Dor achter 'n Wäpeldburn,
 Dunn summt dat ümmer wifz
 Em üm de Uhrn.

„Ih, Deuwel,⁴⁾“ denkt he, „wat is dit?“ —
 He sleit, he smitt,
 He grippt un ritt;
 Doch dit ward ümmer düller summen,
 Un deit em nao dat Hoor nin brummen.“
 „Nu segg maol, Naower Höf,
 Dat was doch woll keen⁴⁾ Spöf?“
 „So wes doch still, un här maol to!
 Min Bölskenkind fängt an to jaogen,
 Un jöggt, wat helig Tüg will holln;
 Doch dat Gefuman verkett em nich.
 He maolt to Högten sick den Kraogen,
 He sleit un smitt,
 He grippt un ritt
 Ward blaog⁵⁾ un witt,

¹⁾ Bölskenkind = Geschwisterkind. ²⁾ Hemp (holl. hemip.) = Hanf. ³⁾ Lop = Lauf, Wasserlauf. ⁴⁾ keen = kein; aber Keu = Kien. ⁵⁾ blaog = blau.

Un wuppti friggt hen 'n Stieck,
 Dat brennt em nu gans fürchierlik." —
 „Na, segg mael, Naewer Höf,
 Dat was doch well keen Spöök?" —
 „So wes doch still un här maol wirer!
 He künnt telest to Hus;
 Doch båwern den em alle Glierer,
 Un Hirrit-Berrer Dus,
 De bringt de Pierd to Schieck.
 Mit Bälkenkind sitt in de Stuw
 Un denkt noch an dat Stück,
 Wat he hedd hatt"),
 As he torügg is kaemt van de Stab.
 Mit en Maol flüggt 'ne witte Dunv
 Hetümmen in de Stuw
 Un sett' sic up 'n Spegel hen." —
 „Na, segg mael, Naewer Höf,
 Dat was doch well keen Spöök?" —
 „Wat gléwst du denn?
 Nu här mael to!
 Ein Frir, de kraemt nu mank den Hemp herüm
 Un lädt mit en Maol schev²⁾) sic üm
 Un hett dat jo." — —
 „Wur ans? Wur so?" —
 „Se sind't dormank 'ne oopn Schachtel
 Un seggt: „Oh, Baerer, wat hest du uns köfft?
 Du hest jo maakt en dwatsch Geschäft;

¹⁾ hedd = gehabt. ²⁾ schev (compar. schwer) = schief.

Du hest uns jo en Buks inföfft.“
 Un steckt den Ollen 'ne darwe Tachtel¹⁾).
 Un lik! De Duw,
 De is verswunn'u ut de Stuw.
 „Ih,” seggt oll Maos, „ih, happerlot!
 Nu slao doch Godd²⁾) den Düwel dod!
 Süh, Naower Höf,
 Dat was jo doch 'n Spöf!
 Dat hedd woll in de Schachtel säten? —
 Un hedd den Deckel runner smäten? —
 Na, hedd de Buks nacher em of noch schekaonirt³⁾?“
 „Dat hedd he woll noch humiert Maol probirt,
 Jo, jo, dat hedd he daon;
 Min Bölskenkind is as de Daog vergaort.
 He hedd em quäst,
 He hedd em trisselt⁴⁾),
 So, datt 't em dör de Hüt hedd grisselt⁵⁾),
 Un stött un räten
 Un mennig Maol mit Sand un Jux⁶⁾ besmäten,
 Un Keener hedd em künnt erlösen.“ —
 „Wehrhaftig, Naower Höf, dat was 'n bösen.
 Harr ik den hatt, ik harr em glik verbrennt;
 Ik wier mit em in 't Für nia röunt.“

¹⁾ Tachtel = Ohrseige. ²⁾ Godd (pl. Gödder) kommt han von god. ³⁾ schekaouirn = schicanirn, sr. mit der eignen Endnung iren, d. i. hudeln, Wänke machen; ärgern. ⁴⁾ trisselt, iterat. von tressiren. ⁵⁾ grisselt, iterat. von gräsen. ⁶⁾ Jux, masc., vom lat. jocus = Schmugz; Scherz, Späß.

„Du seggst dat woll — dat hedd he all of daou;
 Doch darbi hedd 't em iersten däömlik gaou.“
 „Wur ans? Wur so?“
 „Na, här maol to!
 He sett' de aopn Schachtel maol up 't Bredd,
 Un seggt: „Oh, Hänsing, gao to Bedd!“
 De Puks, de kümmt nu as 'ne Fleeg,
 Un sett' sich in de Schachtel nin.
 Sin Fru springt fixing¹⁾ van de Weeg
 Un spunnt²⁾ em richtig in.
 Drup bugt he achter 'n Witten-See
 'Ne Hütt van Hei un Stroh
 Un sett' den Puks dor nin — oh Je!
 Un steckt de Hütt in Brand;
 De breunt nu lichterloh,
 Un he jöggt äöwer Land
 To Pierd, bet hinner Ollen-Kraom.“ —
 „Na, segg, wur is 't nu wirer Kraom?“
 „De Puks, de steckt em in de Hand
 Un up den Kopp.
 Min Bölkenskind, dat jöggat Galopp
 Un sleit
 Un deit
 Un grippt
 Un wippt.
 De Puks, de narrt
 Em hinn'n un vör un tarrt

¹⁾ fixing, demin, von fix = rasch, schnell. ²⁾ spunnt = sperrt.

Uu gnusst

Uu pufst

Uu ritt

Uu smitt. —

He jöggjt nao Hus, de Puks künmit mit

Un quält binaoh em noch 'n Johr;

Dunn liggt he np de Dodenbohr')."

„Ah, Naower Höf, dit Stück is woll nich wehr?“

„Ik wet nich, wat du snacken²⁾ deist,

De Puks, de is jo 'n Geist.“ —

„Na, wenn 'w maol ens 'n goden hadn,

Tat süss of maol en Läwn wadn!“

2.

„Dor bi den Holtstall is 't nich richtig.“

„Wur so!“ fröggt Kottsen Höf,

„Dor is doch woll keen Spök?

Segg, is di wat passirt?“

„Jo, Baorer, ik hebb grugslit mi verfiert,“

Seggt Stöffel Schult, fir Knecht,

„Toiersten pickt dat as 'n Specht,

Dunnaosten flögen lütte Steen

Mi an den Däöz un an de Been,

Un nargens³⁾ was dor wat to sehu.“

¹⁾ Bohr = Bahre; aber Bor = Bär und bor = baar.

²⁾ snacken = sprechen. ³⁾ nargens (holl. nergens); aber nicht „habvends“ = nirgends.

Oll Höf, de dreigt de Klott in sine Hand
 Herüm un ward noch witter as 'ne Wand.
 „Wur Deuwel! Segg, wat süss dat syu?
 So wohr ik ierlik bün,
 Ik hebb jo doch Nix hürt un markt,
 Ik hebb jo doch man Spöhu dor harkt.“
 „Jo, dat sal all ok wesen,
 Baorer,” fängt Trin Bubans an,
 „Ne, richtig is 't hier würklich nich.
 Nach gästern Nownd üm de nägte Stund
 Satt in de Käök en groten Pudelhund.“
 „Wat seggst du, Trin? En Pudelhund? —
 Du heft woll dinen Schick nich recht upstund?“
 „Jo, Baorer,” seggt lütt Hanna Humpelbeen,
 „Ik hebb den Pudel ok alt sehn.“
 Oll Höf, de kleit sich achter 't Hoor
 Uu lüppt an springt so 'n twintig Maal
 De Stuwendälen up un daol.
 „Seggt, Lüd un Kinner, is dat wohr?“
 Se repu all: „De Saok is ilor.“
 „Denn is 't 'n bösen Buks,” röppt he,
 „Dat is en gans insaomet Beh!
 Oh, Jemine! Wur sal dat blot man warn!
 Ik warr noch heel uu deel to 'n Narrn!“
 Uu früppet naa sien Alkaobn¹⁾ nin
 Uu drusselt²⁾ sachten in.

¹⁾ Alkaobn = Alloven: Schlafgemach, eigentlich aber eine in einer Nische angebrachte oder in der Wand befindliche mit Vorrichtungen versehene Bettstelle. ²⁾ drusselt, iterat. von drusen = schlummert.

Den annern Morrn, as de Sünn upgeit,
 Dunn steit
 He up
 Un ett sin Klütersupp
 Un tüht sich Rock un Stäweln an
 Un löppt nu wat he lopn kan.
 To 'n Torsfinspektor Pann.
 „Godn Morrn, Morrn, Höf!
 So tirig¹⁾ all Besök?“
 „Mi geit 'ne Saof iu minen Kopp
 Herüm, un dat is graod as ob“ — —
 „Wat is den los, lew Höf?“
 „Bi mi to Hus dor wantk 'n Spöf,
 Dat heet 'n Buks un tworst 'n bösen;
 Ik wull se fraogen maol, wat se woll künnu'n
 Mi van den Saotanas erlösen?“
 Herr Pann, de deit en Bitschen sick besinn'u
 Un fröggt: „Hefst ji dat Spöf all sehn?“
 „Ne, ne, de Ossenjung un ok dat Mäken. —
 Un Stoffel Schult de hedd 'ne Hand vull Steen
 Un Stöcker in de Ogn frägn!“
 „Na, denn is 't god. Hütt Nownd gegen nägn,
 Denn warrn wi uns määglif spräken.
 Oll Höf, de geit nu furd,
 Un Torsfinspektor Pann, de höllt ok Wurd.

¹⁾ tirig (tidig) = zeitig.

‘S Nownds¹⁾ all²⁾ so hento acht,
Dann kümmt he antogaon un lacht
Un sett’ sic daol.

„Na, Höf, nu seggt mi maol,
Hefst ji hüt Nownd all wat sehn?“

„Ne, Herr Inspektor, ne, ik mag alleen
Nich nutzen gaon.

He hebb uns süs all välen Schaoden daon:
Dat Spek is weg, de Wurst is furd;
He hebb up väle Ort uns all belurt.“ —

„So, so! Ik hebb mi ’n goden Prügel söcht,
Un hebb of minen Hund mitbrächt;
Oll Türk liggt buten up de Däl.“ —
Dat durt nich maol ’ne viertel Stund,
Dann blafft³⁾ oll Türk ut vulle Käht
Un löppt und springt nu rund üm rund,
As wull he biten,

As wull he Enen de Kaldun utriten.

„Lüb“, seggt uns’ Pann, „hört! Nu is ’t Tid,
Nu is de Pugs sin Löwen quit;
Nu sal he ran.“ —

He steckt in Hast ’n Licht sick an
Un läch’t herümmer in de Kädl.
Mit en Maol flegen lütte Steen
Em an den Kopf und an de Been.

¹⁾ ‘S Nownds, ‘s Morgens, ‘s Middaogs, u. s. w. sind
eigentlich hochdeutsche Formen; allein sie sind im Plattd. durchaus
gebrauchlich; ja wir finden sie im Holländ. sogar wieder. ²⁾ all,
hier = schön. ³⁾ blafft = bellt.

De Hund, de fött nu in de Släök
 Den Buks un tult¹⁾ un bitt
 Un treckt un ritt. —
 De Torsinspekteur smitt
 Un sleit
 Un deit. —
 De Buks, de rohrt.

Dit woht.
 Rich lang, kümmt Lang und Mäken, Rotts un Knecht.
 De Torsinspekteur seggt:
 „Mellsst du di nich, ik maof di sold, du Los.“
 „Ach, Godd! Ach, Godd! Ik hün jo Maower Maof.“

7. So kan 't nich bliwn.

„Ne, Barrer,“ seggt oll Pächter Flas,
 „Dit geit binaoh to wid;
 As ik föan lütten²⁾ Jung³⁾, noch was⁴⁾,
 Dunn wier 't 'ne appre Tie.“

„De Lüd, de sünd nich ierlik mier,⁵⁾
 Se don uns gans rungnirn.⁶⁾
 Un denn to'n Annexn, Barrer här!
 Se don uns nich spektirn.“

¹⁾ tult, von tulen = zaufen. ²⁾ lütt, altpfälz. (vergl. das engl. little) = klein; kleen, neuplattd. ³⁾ Jung: urspr. Jong.
⁴⁾ was, altpfälz. (was, engl.) = war. ⁵⁾ mier (holl. meer) = mehr. ⁶⁾ rungnirn = ruiniren.

„Jo woll, jo woll, du hest gans recht,”
 Seggt drup oll Bächter Bröker,
 „Un wenn 'n fönn Deuwelstüg wat seggt,
 Denn is dat ümmer klöker.“

Nu kümmt oll Kutschter Mörz herin —
 Em flegen all de Glieker —
 „So, Herr, so woht if ierlit bün,
 Un morrn treck' i il wirer.²⁾“

„Der hebbn wi 't, Barrer,” seggt oll Fläß,
 „Nu nimm fönn Saok maol an!
 So upsternaotschen³⁾ un so kraß⁴⁾
 To ráden. — Is 't keen Schann?“

„Segg, Barrer, hest di nich versiert⁵⁾?
 Dit geit denn doch to wld!
 Ne, so wat is mi nie passirt. —
 Is 't nu to'n Trecken Tid?“

„Ne, ne,” seggt Kutschter Mörz, „ne, Herr;
 Doch, datt if treck, hebb Grund.“
 „Wurüm denn dat, he Klaos, he Narr,
 He, häckermentsche⁶⁾ Hnub.?“

¹⁾ treck, von trecken; altplattb.; tehn, neuplatb. = ziehn.

²⁾ wirer (wider) = weiter. ³⁾ upsternaotschen (almärk. abster-naot) = obstinat: widerspenstig. ⁴⁾ kraß = dreist, geradezu, scharf; aber knaß = enge, stram. ⁵⁾ versieren = erschrecken.

⁶⁾ häckermentsche = nichtswürdiger, niederrächtiger.

„De Lüd, de seggn,” antwurd’t Mörz,
 „Wenn ik mit se do führn:
 Dor führt de olle Spittsbow hen! —
 Dat mag ik nich mier hürn.“

8. De Nennersched.

Oll Nerren¹⁾-Henning haolt up sine Wuhrd.²⁾
 „Verdammte Paaderjott³⁾!
 Un — hül heranner! — Hott, hott, hott!”
 So fackirirt he ümmer furd.
 Mit en Maol röppt en Herr dor bi de Wieden:
 „Dau! Hedao, Bur!” Un deit bet neger ridein,
 „Wur wid is ’t noch bet Ollen-Strelitts?”
 „Ne gode Stund,” seggt uns’ oll Bur
 Un haolt herut sin Taschenuur.
 „Wur wid van Strelitts denn bet hier?”
 „Ih,” denkt oll Henning, „dit ’s doch schier
 As will de Hund mi soppn⁴⁾!”
 Nu deit ’ne frische Pip sick stoppn,
 Un seggt: „dat ward bedüden wirer syn;
 Denn in ’n Kalemmer steit jo in:
 Van Ostern hen bet Bingsten sünd man säöwn Wochen,
 Van Bingsten äöwerst hen bet Ostern säöwnunvörtig.“

¹⁾ Nerren = nieder, unten. ²⁾ Wuhrd, vom wend. worati = Wöhrde: Ackerwerk beim Hause. ³⁾ Paaderjott, geradebrecht von Patriot. ⁴⁾ soppn = necken, schrauben, aufziehen.

Dit dräöhnt den Herren nu hellschen¹⁾) in de Hürn
 Un deit nu asparliru:
 „Van hier bet Strelitts rid 't in tein Minuten.“
 „Ja, dormit bliw he buten!
 Wer em för dummm höllt, is nich klof;
 Ne, riden kan ik 't nich, doch legen ok.“

9. De frank Schosterjung.

(Naar 't Hogdötsche van Görnern.)

An sinen Schrievdösch set uns' Dokter Hall —
 He drög so 'n rechten langen Bord —
 Un üm em rüm in grote Fall²⁾
 Butschenten³⁾ van verschedn Ort.
 He met mit kloke Ogn nu en jeden
 Un keener waogt en Wurd to räden.
 Wat kan nich all en Homöpaot?
 För jede Krankheit wüft he Raod:
 Van enen Graon en Dezilljon — up jeden Fall
 In en Glas Waoter — hulp jo all.
 Drüm lierten alle Laohmen gaon,
 Un alle Stummen lierten singen,
 De Down⁴⁾ kregen Uhrenklingen,
 Jo, sülwst den bösen, swarten Stoer
 Wüft he den Ognblick to stillen,

¹⁾ hellschen = höllisch. ²⁾ Fall = Zahl. ³⁾ Butschenten = Patienten. ⁴⁾ Down = Tauben.

Un tworsten mit twe lütte Billen —
 De Blinn'n, de sehgtan glissen Nor.
 Na god. En Schosterjung, lütt Lute Henn
 In Lüb — bi Meister Baogelsank —
 De ded¹⁾ denn nu of gor to krauf.
 „De Man kan Allns jo kurirn;
 Drüm darf ik gor keen Tid verliern,
 So denkt de Jung,” dor möt ik hen.“
 Un süh, de ganse, grote Hopn
 Putschenten had sik all verlopn,
 Un Lute kloppt nu an de Dör.
 „Herin! — Wer is dor vör?”
 So röppt uns' Astulaf.²⁾
 Un nimmt sin siden³⁾ Käppel af.
 Uns' Schosterjung, de tredd nu min.
 „Godn Dag, Herr Dokter! Ach, ik bün —
 Ik bün — ik bün of gor to krauf.“
 De Dokter geit de Stuw entlant. —
 „Wat fählt di, Säöha? Hest du dat Fieber?”
 „Ne, dat hebb 'k hatt, dat is all äöwer.“
 „Verdorwn Maogen?” — „Godd bewohr.“ —
 „Na, hest du denn den swartten Stoer?” —
 „Ne, tiken kan 'k gans god.“
 „Na, wis mi maol de Jung!“
 „Dor is se.“ — „De is god, min Jung.“ —
 „So, dorvan hebb 'k of gor keen Nod;

¹⁾ ded = that. ²⁾ Astulaf = Nestulap. ³⁾ siden = seideues.

Denn de is tämlit¹⁾ lank."

„Ah, Jung, ik meen: se is nich frank.

So, nu hebb 't Allns nau befehn;

Nu gao to Hus, laot mi alleen!"

De Jung, de fängt nu an to rohren,

Un rohrt nu of gaus jämmierlit —

„Herr Dokter, ne, dat kan ik nicht." —

Denn sehn se maol, wir lang ward't wohren — —

Ach, Godd! Ik hebb den Knaokenfraß;

Se weten woll, dat is keen Spaß. —

Ik starw, ik starw up jeden Fall."

„Wat? — Knaokenfraß?" fröggt Doktor Hall,

„Ja, nu — de is för mi dat rechte Aeten!

Denn töv²⁾ maol noch en lüttet Bäten,

Un teh maol fix de Kleider ut, min Engel!

En Knaokenfraß! — O, Gödderfund! — —

Wat is nu dit, infaome Bengel?

De Been, de sünd jo karngesund?" —

„Wer hedd van Been denn of all spraoken?"

Seggt Lute Henn, indem he sick de Dgn riwt,

„Ik meen jo blot, datt Mir as Knaoken

To fräten mi de Meister givt."

¹⁾ tämlit = ziemlich. ²⁾ töv = warte.

8. Dat 's för 'n Proppn!

Gastwirt Knut in Ludwigslust
 Med't sick körtens¹⁾ maol 'n Burn
 As Bedenter up en Johr;
 Länger füll de Denst nich durn,

„Twintig Daoeler booren Lohn
 Gänw if di," so seggt oll Knut,
 „Un ok kleden will if di,
 Denst din Johr du richtig ut."

„Hier is Büx²⁾ un Rock un West;
 Teh di an maol diß Mondur³⁾;"
 „De is jo verdeuwelt fin
 Un ok staatschen⁴⁾!" seggt de Bur.

„Seh if doch binaoh so ut,
 As wier ik en riken Graaf.
 Na, wenn dit min Morer⁵⁾ sehgt,
 Würr se seggen: Süh, wur braob!"

¹⁾ Körtens = kürzlich, vor kurzem. ²⁾ Büx = Hose, Beinkleid. ³⁾ Mondur, vom fr. montour: Uniform. ⁴⁾ Staatschen = staatmäachend, stattlich. ⁵⁾ Morer, besser: Mader (holl. moeder) Mutter.

Dit is god. As 't Nownd is,
Geit't de Bur sich hen in 't Bedd.¹⁾
„Wenn 't man blot ierst liggen ded!
Ach, hier is 't of gor. to nett!“

„Tworst min Bedd was of recht god;
Aöwerst unnen leg man Stroh.“ —
Un he smitt sick rügglinkſch²⁾ daol,
Datt dat ordlis swabbst man so.

Un he süſzt³⁾ un stähnt⁴⁾ un snorkt⁵⁾,
As fritts Paoschen sin oll Strohm⁶⁾;
Putft de Stäwelin, deckt den Disch,
Kloppt de Kleder ut in 'n Drom.

Morlings⁷⁾ as de Klock⁸⁾ is föß,⁹⁾
Wecht Herr Knut denn finen Burn.
Un he tüht sick un he recht sick —
Leggt 't en Bitschen¹⁰⁾ noch up 't Luen.

„Kümmt de Slüngel¹¹⁾ noch nich ball,
Möt ik würklich nin noch maol.“
Seggt her Knut un flokt¹²⁾ un spukt,
Léppt de Stuw woll up un daol.¹³⁾

¹⁾ Bedd, aber nicht „Bett“ (engl. bed) = Bett. ²⁾ rüglinſch, urspr. rügglinkſch = rücklinks. ³⁾ süſzt = leust. ⁴⁾ stähnt = söhnt. ⁵⁾ snorkt = schnarcht. ⁶⁾ Strohm, ein Hundenname. ⁷⁾ Morlings (vergl. das engl. morning.) ⁸⁾ Klock = Glocke; Uhr. ⁹⁾ föß (holl. zes) = sechs. ¹⁰⁾ Bitschen, urspr. Bitsken, mhd: Bäten = Bischen. ¹¹⁾ Slüngel = Schlingel. ¹²⁾ flokt = flucht. ¹³⁾ daol, auch; nerrer = nieder.

Eindlich äöwerst¹⁾ kaoft em dat
 In den Kopp un in dat Hart,
 Un he maak sich hen nao²⁾ 't Bebb.
 „Büst du, Üsel, glik alart³⁾?“ —

„Wat⁴⁾ is los?“ seggt rasch de Bur,
 „Dre⁵⁾ ist nich recht sin Sinn?
 Dor⁶⁾ he mi doch kleden will,
 Möt he kaom'n ierer rin.

„Wenn he nich sin Wurd will holln,
 Dat 's för 'n Proppn, dat is Kaff⁷⁾!
 Wenn he mi nich kleden will,
 Gao ik hüt noch werrer af.“

9. De Injurjenlaog.

To Rostock was vér väle Jöhren
 En gans apart Gerichtsverfahren.
 Dor wieren nämlik säöwn Börgers,
 De würru nömt de säöwn Tüchten,
 Un mösten alle Hänels flichten. —
 Na god. Van disse säöwn Tüchten
 Will ik in smucke Kümels jug

¹⁾ äöwerst = aber, nicht zu verwechseln mit äöwet = über.
²⁾ nao = nach; aber naoh = nahe. ³⁾ alart = munter, lebsthaft. ⁴⁾ Wat = was, etwas, ob. ⁵⁾ Dre (engl. or) = über.
⁶⁾ Dor = da, dort. ⁷⁾ Kaff (engl. chaff) = Spreu.

En puttig Stückchen maol berichten.
 Oll Pötter¹⁾) Fink, de in de Fischbank woahnt,
 Begegnt oll Glaosser Hausen
 Vör Kopman Haogen in de Blodstraot maol
 Un gaon dor ümmer up un daol.
 Mit en Maol ward 't en groten Praot. —
 „Ne, Brorer, dat sünd Flausen,²⁾“
 Seggt Pötter Fink, „dat harr 'k denn doch nich aohnt
 Du deist mi jo de Hud rull legen.“
 „Un du,“ seggt Hausen, „wist mi jo bedregeu,
 Un geist mi vör mit Wippkens um mit List;
 It wet Besched, wat du för 'n Baogel büst.“ —
 „Ne, de Toback is mi denn doch to stark!“
 Seggt Fink un slautert³⁾ äöwer 'n Nigen Markt;
 Verklaogt den Glaosser bi de sädwn Tüchten. —
 Nao viertein Daag geit de Termin denn an.
 „Wi sünd tohop hier, üm to richthen,“
 Häwt Kopman Dr. juris Hausen an,
 „Üm Hänels twischen jug to slichten.
 Nu seggt mi maol, lew Meister Hausen,
 Ji hefft Verbal-Injurjen⁴⁾ gegen Finken spraoken,
 Nich wohr?“ — „Ih, dat sünd Saoken —
 Ih, dat sünd Mir as Flausen,
 Sünd Schosen, lerrig⁵⁾ Stroh.

¹⁾ Pötter (schleswig-holst. Püttjer) = Töpfer. ²⁾ Flausen = Ausflüchte, Kniffe, Unstimm. ³⁾ slautert = schlendert. ⁴⁾ Verbal-Injurjen = Beleidigungen mit Worten. ⁵⁾ lerrig (lebdig) = lebiges, leeres.

„Ar ans Injurjen? Seggt: Wur so?”
 „Na, hefft ji denn nich spraoken:
 Man wet, wat Fink för 'n Baogel is?”
 „Gans richtig, well, dat hebb ik seggt!” —
 „Dat sünd Injurjen. Is dat recht? —
 Dat kost't jug gliks föß Schillink boor.”
 „Ul Meister Hansen kratst sick in dat Hoor:
 Min günst'ge Herrn, ik hebb 'ne Bidd:
 Ik müggt jug woll 'ne Fraog vörlegen?”
 „Man to,” de säöwn Lüchten seggen,
 Drup sprecket he: „Mine günst'ge Herrn,
 Ik bidd jug üm Bergäwunk dusend Maol,”
 „Iu schüvt¹⁾) 'n Stohl sick ran ut sett'st sick d.
 „Ii sünd doch juge säöwn Herrn?
 Iu müggt ik blot maol weten,
 Bur ji enanner jug föß Schillink deelt.”
 „Iu deilt as wull he sick entfern.
 „To'n Henker! Herr, wat sal dat heeten,
 Datt ji so smeht²⁾)
 Mit Spittsen un mit Sticheli?
 „Ii willt doch woll nich klöker syn as wi,
 De wi so menaig Hänels slichten? —
 Paft up! Wi warrn jug bäter richten!
 „Ii taohlt so furdzen noch 'n Schillink Straof.”
 „Nu is 't of recht, nu is 't of braov;
 Nu kriggt en jeder doch 'n Schillink,”
 Un deit as wull he ut de Dör.

¹⁾ schüvt = schiebt. ²⁾ smeht = schmähet.

„Dau! Meister!“ röppt Senaoter¹⁾ Stillini,
 „Dau! Hausen, kaomt maol werrer vör!“
 He deit sich rasching²⁾ rümmer wenn'n:
 „It meen, de Saak is nu to Enn'n?
 „Bi wet't doch woll wat ji hefft spraoken?
 Etcetra un in sönne Saoken“ — — —
 Oll Hausen wrlwelt sick de Hänn'n
 Un langt toletst sick in de Tasch.
 Mit en Maol turrt dor 'n Baogel hen
 Un sett' sich up de Dintenflasch.
 „Pots Dusend! Herr Senaoter Sveun,
 Seggt swipp³⁾ oll Pötter Fink,
 „Dor is jo 'n Baogel? Dat 's jo 'n nüdlif Dink!,
 „Dat is so 'n Baogel jüst as jt.“
 Seggt drup oll Glaosermester Hausen,
 „Dat is 'n Fink, jt Herrn van Tüchten,
 Nu bidd ik jug, nu dod't de Saak maol richten!
 Nu wet't ji doch, wat Fink för 'n Baogel is!
 Un wirer hebb ic Nix nich⁴⁾ seggt. —
 Nu urdeest bäter, mine Herrn! — Hebb ic nich Recht.“

1) Senaoter = Senator. 2) rasching, demin. von rasch.
 3) swipp = geschwinde, vorlaut. 4) Nix nich, doppelte Verneinung.
 Diese wird gebraucht, wenn etwas recht kräftig, recht nachdrücklich verneint werden soll.

10. De Raod.

Jehann, Jehann! Min sew Jehann!
 Süh, sik maol! Ik hebb wunn'n
 En viertel Lott¹⁾). Nu seh maol an,
 Wat bün ik nu för 'n riken Män!
 Dat Geld, dat is jo funn'u."

„Nu segg, wur kunn dat mäöglich shu?
 Dit had 'k mindaog nich glöwt.
 En ganset viertel Lott Gewinn; —
 Nu kumm, oll Jung! Nu kled 'k mi in
 Van Föten bet to Hösb²⁾).“

„Oh, Godd bewohr! Toiersten laot
 Den Börd³⁾ di afsasirn!
 Dennaosten köfft di Putts un Staot. —
 Nu rüppel⁴⁾ di, un maof di praoot⁵⁾,
 Un laot dat oll Handtiern!“

„As Dokter Smul em nu rasirt,
 Dunn fängt uns' Jochen an:
 „Herr Dokter, hebbn se 't of all hürt?“

¹⁾ Lott = Los. ²⁾ Hösb = Haupt. ³⁾ Verb (engl. beard) = Bart. Der plur. von Börd heißt Börde; daher nich „Bort“ oder gar „Boart.“ ⁴⁾ rüppel = röhre, spute. ⁵⁾ praoot, vom lat. parat, d. i. fertig, bereit, gerüstet.

Mi is maol hüt 'ne Saok passirt — —
Bün nu 'n risen Man."

„Wenn 't nu maolens in Sellschap gao,
Wo 't fin is as bi Kraul;
Wat do ik denu? — Wur heff 't mi daa,
Dormit ik Keenen kaom to naoh?" —
„Siz still un halt' das Maul!"

11. So is 't angenähm.

Uns' Herr van Kraol um Herr van Raet
De hebbn sicke dal up 't Sofa räkelt¹⁾),
Un nähmen sicke 'ne Pris' Tobact.
„Datt Rüter hebb den Ossen präkelt²⁾),
Dat is 'n puren Schawernack,
Wil, datt ik em den Rock hebb bügelt,"
Seggt Herr van Raet.
„Na, ik hebb gestern ob man prügelt,"
Seggt Herr van Kraol; „min Scheper Pägel,
De is 'n Kind, de is 'n wohren Flägel;
He hebb mi gestern 'n Schaop dod häten,³⁾
Dat heet⁴⁾ sin Türk hebb 't daon, sin Hund;
Nu kem de Saok ik ünner Künd,
Un Pägel möst dat Schaop soford betwohnen.
Sönn Volk, dat möt de Düwel haoln! —

¹⁾ räkeln, iterat. von rangen. ²⁾ präkeln (vergl. das engl. prick) = stechen. ³⁾ heet = heißt; aber het = heiß.

Hier nimm' di man 'ne Priss' Toback! —
 „So is 't. Sönn Volk, dat sitt vull Schawernad.
 Hork, hork! Dor kloppt wat an de Dör.“
 „Herin! — Wer is dor vor?“
 „Godn Aownd, Aownd! — Herr van Kraok,
 Nähmt 't äowel nich, datt ik jug stürn do,
 Datt ik noch to jug kaom so laot!
 Ik bün Bur Roloff, bün ut Blaot,
 Un kaom herin van wegen ene Saok —
 Min Budel nämlik beet¹⁾ jug Koh,
 Wull seggen ik — ne, jungen Bull,
 Un wat dat Düllste is, de Hund is dull.“
 „Was sagt er da, der Hund ist toll
 Und hat gebissen meinen excellenten Boll,²⁾
 Den schönen Boll, der funfzig Thaler werth,
 Den kaum ich hingeb' für mein bestes Pferd?
 Ich sage — ja, das ist doch unerhört!
 Den Bollen müßt sofort ihr mir ersezzen;
 Wo nicht, so lasz ich euch mit Hunden hetzen!“
 „Ne, Herr van Kraok, so is dat nich,“ — —
 „Ich sage: Ja, so soll es sein.“
 „Ne, Herr van Kraok, so is dat nich,“ — —
 „Zum Henker! Hält er nicht den Mund,
 So hau ich ihm jizund
 Ein Dutzend mit der Peitsche ein.
 Ich sage: Ja, so soll es sein,

¹⁾ beet = biß; aber bet = bis. ²⁾ excellent = vor trefflich, herrlich.

Und — marsch! Da ist die Thür!"

„Ne, Herr van Kraok, so is dat nich, — —
Denn möt ik jug verlaogen.“

„Dau! Friedrich Bühr,

Dau! Christian Hagen,

O, hol' mir mal die Hundepetsche rein!

Dies ist ja doch ganz fürchterlich,

Der Bauer will nich ruhig sein!"

„Ist ruhig syn? — Ich, Herr, wur so?

Jug ganz insame Hund, de bitt min Koh,

Un nu sal ik noch swigen?

Jug möt jo doch de Düwel kriegen!"

„Was, Bauer, was? Mein Hund biß seine Kuh?"

„Ich, dat versfeit sic!, Herr, de Koh hürt mi,

De schöne Koh is nu verdü;

De fält ji mi betaohln nu!

Ik hebb vörhen mi blot verspraoken;

Jo, Herr van Kraok, so stavn de Saaken."

„Er ist woll dum? Er rappelt woll?

Er sagte ja vorhin, es sei ein Voll?

Er glaubt wohl gar nich hier zu stoppn?

Ich werd' sogleich das Maul ihm stoppn.

O, Christian Hagen, thu die Peitsch macl her!"

Mit en Maol kloppt wat an de Dör.¹⁾

„Wer mag das sein? — Herein!"

„Dit is 'n Glück, Haus-Berrer Bund, — —

Hür! Dit is fort dor vör,

¹⁾ Dör (holl. deur; engl. door) = Thür.

Datt ik de besten Prügel trig upstund.
 Nu segg, hebb Herr van Kraof sin Hand.
 Niç unsen besten Schecken¹⁾ bätten?"
 „Ich woll! He hebb de Roh de Räl aßräten,
 Un siserst²⁾ hinn'n an 'n Swans³⁾ noch bätten.
 „So, dat is wohr, Herr Kraof und Rac!
 Oh, gäwt mi ok 'ne Pris' Toback!" —
 „Da langt hinein und holt euch eine raus!
 Daz ihr die Wahrheit sprecht, das leidet kein Bedenken;
 Drum geht in Gottes Namen nun nach Haus!
 Die Prügel, Roloff, will ich euch jetzt schenken."
 —

12. De Krävt.

„Segg maol, Krischaon, blüft du 'n Swin?
 Twe maol hebb 'f die nu all ropn. —
 Laot soglik dat Smeren syn!
 Kumm maol fixing hertolopn!
 Hür! Du möst noch knall und fall
 Morling hen nao Groten-Hall.“

Krischaon steht un simmeliert⁴⁾
 Krävt sich dre Maol achter 'e Uhrn.

¹⁾ Schecken = gefleckte Rind; Ochse, Pferd und Kalb. ²⁾ siserst = außerdem, trotzdem, obgleich. ³⁾ Swans; plur. Swäns; demin. Swänsing. Man schreibe daher nicht „Swanz“. Ebenso: Däns, plur. Däns'; demin. Dänsing u. s. w. ⁴⁾ simmeliert = siunt, grilbelt, denkt nach.

Dunnersacken!"') seggt oll Wiert,
Egg, wur lang sal ik noch lurn?
Spod di, Bengel, un gao drell,²⁾
Dre ik beseh di 't Fell!"

Krischaon smitt sin Teerbütt hen —
Kümmt gor hastig antolopn.
„Ik bün hier! — Wat sal il denn?
Dre hedd he mi nich röpn?"
„Dat versteit sicf, Dummerjaon,
Sast jo flink mit Krävt weggaon!"

„Staon de Krävt dor up 'n Bäöhn?³⁾
Dre sünd s' noch in 'n Graown?"
„Ah, wat is dat för 'n Geßläöhn!"
Up de Stuw in 'n Körp dor baowu."
Krischaon löppt nu fixing nup,
Swengt de ganse Butt sick up.

As he ut dat Hus rut kümmt,
Seggt oll Wiert: „Süh, sik! — den Niesel! —
Wur dat Dierd sick däöölik nimmt!
Lifsterwelt⁵⁾ so as oll Päsel. —
Sast du mit de Krävt all furd?
Kumm maol t'rügg un stao mi Wurd!"

) Dunnersacken, Interjection. ²⁾ drell (drall, schlesv.-holst.) = schnell; elastisch. ³⁾ Bäöhn = Boden. ⁴⁾ Geßläöhn = Geschreit, Salbaderei. ⁵⁾ Lifsterwelt = gerade, ganz so.

Krischaon'n foht dat in dat Lijb¹⁾)
 Un he kümmt torügg to schuwn.
 „Sal ik noch den Läpelknib²⁾)
 Bringen mit van Lute³⁾) Duton?“
 „Dit is hüt de Kopp woll schev?
 Ne, ik hebb hier noch 'n Brev.“

„Mit den Brev un mit de Krävt
 Geist du hen nao Kopman Schinn'n,
 Seggst em hübsch, datt ik noch läwt,
 Datt wi All uns woll besinn'n!
 Do dat ok, wat ik di segg!
 Sizund maak di up 'n Wäg!“

Krischaon fleit' en lustig Leed⁴⁾),
 Geit so böstig⁵⁾ as oll Haogen;
 Doch em warb verdeuwelt het,
 Kan de Butt so kum mier draogen.
 As he bi de Bäk kümmt daol,
 Dor verpush⁶⁾ he sick 'n Maol.

Veggt sick ünner 'n köhlen Bom
 Rückt herümmer an den Häwn.⁷⁾
 Rukuk röppt as 's Nachts in 'n Drom. — —

¹⁾ Lijb; plur. Lijver = Leib. ²⁾ Läpelknib, zusammengesetzt aus Läpel = Löffel und Kniv (engl. knife) = Messer; hier ein krummes Messer zum Ausschneiden hözener Löffel. ³⁾ Lute, Abkürz. von Luderig. ⁴⁾ Leed = Lied; aber Leb = Leid. ⁵⁾ böstig, Sproßform von Bost (Brost) = Brust. ⁶⁾ verpushen = verschaußen. ⁷⁾ Häwn (engl. heaven) = Himmel, Höhe.

Krischaon fröggt: „Wur lang sal 't läwn?“
 Kukul röpppt woll dörtig¹⁾ Maol.
 „Na,“ seggt he, „mi is 't egaol.“^{2)*}

As he slöppt, Dunn drömt em denn,
 Datt oll Strohm hedd Jungen krägen,
 Datt de Oll so jaukt, as wenn
 He had twischen Neddel lägen.
 Dit Gegünsel³⁾ un Gequik,
 Na, wat was dat 'ne Musif!

Un he denkt: Insaome Bul!⁴⁾
 Die Musif ward ümmer bunter. —
 Hollt to'n Deufer⁴⁾ ens dat Mul!
 Dor mit en Maol ward he munter;
 Wäöhlt⁵⁾ sick up den Busk herünn,
 Stött den gansen Krävtkorv sim.

1) dörtig (holl. dertig) = dreißig.

*) Siwa, auch Zywia, die Lebensgöttin der Wendern, verwandelte sich nach dem Volksgläuben zu Anfang des 12. Jahrh. im Frühlinge in einen Kukul. Wer ihn das erste Mal rufen hörte, der fragte ihn, wie lange er noch zu leben habe. So oft der Kukul rief, so viele Jahre zählte der fragende Hörer, daher Übergläube und Scherz den Kukul noch heutiges Tages um die Zahl der Lebensjahre befragen. Diese Reimfrage heißt im Volksmunde:

„Kukul van den Häwn,
 Wur lang sal il noch läwn?“

2) Gegünsel, gebildet durch den Zusatz ge von günseln = winseln. 3) Bul = Häindin. 4) Deufer, euphem. für Teufel.
 5) Wäöhlt = wählt.

In de Krävt, de ¹⁾ flitschen ¹⁾ all
Wuppti ²⁾ in de Väk ³⁾ hendaolen.

„Dit 's jo en iwaomen ⁴⁾ Fall,
Seggt uns' Krischaon, „to dit Maolen!
Nu fünd s' in de Düp ⁵⁾ henin;
Wur s' dor spring'n und dansen in!“

„Jo, dit is en dwatschet ⁶⁾ Stid;
Doch wat sal ik wirer maoken?
Denn ik seh, ik hebb keen Glück —
As ik nähm nin säöwn Saoken
Man to Hop ⁷⁾ un gao nao Hall,
Un vergät man dissen ⁸⁾ Fall.“

As he in de Straot nu is,
Wo uns' Kopman Schinn veit waohnen,
Dor begegnt em Körle Blif.
„Je, oll Jung, wer füll dat aohnen,
Datt ik di hier dröp ⁹⁾ noch an!
Töv' eu Blitschen, Barrerman!“

„Ne, ik möt noch wirer gaon,
Möt noch hen nao Kopman Schinn'n.“

¹⁾ flitschen (altmärkisch flitzen), d. i. schnell verschwinden.

²⁾ Wuppti = plötzlich. ³⁾ Väk = Bach. ⁴⁾ iwaomen = nichtwürdig, ehrlos. ⁵⁾ Düp = Tiefe. ⁶⁾ dwatschet, auch: quatsch = dumum, verleht. ⁷⁾ to Hop = zu Hause. ⁸⁾ dissen, stel.; desen, schwer. und düsseln, altmärk. Münbart = dresen. ⁹⁾ dröp, von draopen = treffen.

Bliw hier bi den Korp maol staon!" —
 „Gaa du man! Dat wond sicf sinu'n." —
 Krischaon denkt in sinen Sienz
 Dersten lik 'k in 'n Esoden nij.

„Morrn! Morrn! Krischaon Smul!
 Na, wo kümst du hertoschäsen ¹⁾?" —
 Fröggt de Laodendexer UL.
 „Oh, ik kaom van Lütten-Wäsen.
 Segg maol is din Herr to Hus?" —
 „Jo, de kaolt sicf Appelius."

„Is he buten ²⁾ iu de Rääf ³⁾?" —
 „Dat is määglif, kan 't nich weten. —
 Di 's woll hellschen drög ⁴⁾ de Slääf, ⁵⁾
 Möst woll Enen up ierst getei?" —
 „Jo, mi is infaomen dummi;
 Giw mi maol en lütten Rumim!"

Krischaon stellt sicf in de Dör:
 Wenkt un wenkt, üm Kör'l Blissen — —
 Endlik röppet he: „Kumim maol her,
 Kör'l! Sühst du hier woll dissen?" —
 Kör'l kümmt nu angehinkt.
 „Prost ok, Brorer!" — Kör'l drint.

¹⁾ schäsen, hier fig. eigentlich == eeossalee tanzen. ²⁾ buten == draußen, außen; auswendig, aus dem Kopfe. ³⁾ Rääf (holl. keuken) == Küche. ⁴⁾ drög. == treten. ⁵⁾ Slääf == Schlappe.

„Würlik, Krischaon, de is ächt,”
 Seggt uns’ Korsl, „de ward rachen
 Mi den Maogen werrer t’recht.”
 Krischaon seggt: „Wat helpt dat Gnaffen,
 Mi is hüt so swol¹) to Sinn — —
 Möt²) man ierst nao ’n Herrn henin.”

He geit nin. „Godn Dag of, Herr,
 Kaom all her van Lütten-Wäsen,
 Wiert, de schick jug hier ’ne Klärr. — —
 Na, ik denk: Di ward s’ woll läsen.”
 „Hür, min Säöhn, dat is mi lev.” —
 Kopman Schinn, de breckt den Brev. —

„Sett di nerrer up de Bank,
 Un den drink man ierst ’n Lütten!”
 Krischaon spuckt de Stuw entlauf. —
 „Je, ik warr to Hus ball mütten;
 Wiert, de maakt keen Reverenz,
 Sünsten krig ’k de Swenzelenz.”³)

„Segg maol, Säöhn,” fröggt Kopman Schinn,
 „Hest du of woll wat vergäten?
 Süh, hier staon jo Krävt of in,
 De Bur Wiert mi schick to äten?”
 „Pots!” seggt Krischaon — „Fapperlot.”⁴)
 Wenn s’ in ’n Brev man sünd, is’t god.” —

¹) swol = schwoll. ²) Möt, wird mehr im Schwerinischen; müte, mehr im Strelitz’schen gesprochen. ³) Swenzelenz, emph. für Scherenoth. ⁴) Fapperlot, Interjection.

13. De Kohhannel.

Oll fründ in Baobl, de seggt to sine Fru:
 „Hür, Mudder! Segg, wat meerst denn du,
 Willn wi 'ne Koh uns köpn?“
 „Ih, Baorer, woll up jeden Fall;
 De Melk und Bodder ward jo all,
 Dat is jo to'n Versöpn.
 If hebb man härt, in Raokeldütt
 Dor sälui weck staon. — Nimm Willem mit!
 Du wetst, de Jung kann hannelsn;
 He is so 'n Bitschen plitsch¹⁾ und slau
 Un kennt de Tekens²⁾ pric und nau; —
 Der dod't man rümmer wannelsn!“
 Se gaen nu hen nao Raokeldütt
 Un kaomen bi den Kröger Schütt;
 Doch de is väl to där;
 He lett of nich 'n Schillink af. —
 „Ne“, seggt uns' Willem, „dit is Kaff.
 Kumm, Baorer, kumm maol hier!
 Süh, dor waohnt Rottsen Blümmerlink,
 Glöb mi, dor is 't en anner Dink,
 Dor köpn wie väl häter.“
 Se gaon nu hen un snacken dor
 Von dit und dat, van Kopmanswoor,

¹⁾ plitsch = (politisch) = klug, schlau, listig, lächerlich.

²⁾ Tekens = Zeichen.

Van Kindvehsük, van 't Haomesstähl' n
 In Schillersdörp un allerhand noch sönne Saoken.
 „Se“, seggt oll Fründ, „wi möten maoken;
 De Tid is knapp, dat ward uns düster!“
 „Ah, dat mütt aowling of noch fähl'n!“
 Seggt Blümmerlink, „ne, iersten ät 'n Güster.“ —
 Se setten sich nu nan an 'n Disch
 Un drincken ens un äten Fisch.
 Na, letshen seggt oll Baorer Fründ:
 „Segg, willn wi denn nich hanneln, Kind?“
 „Woll, Baorer, woll up jeden Fall.“ —
 Se gaon all dre nu hen nao 'n Stall.
 „Diss Koh is vor,¹⁾) seggt Blümmerlink,
 „De anner is en Kräctendink;
 De sleit
 Un veit
 Un melkt so hard²⁾);
 Doch god is of diss swart.“
 „Na, Willem, segg, wat meenst du, Kind?
 Diss Striemer is en knaokschet³⁾) Dierd. —
 Föhl glik maol to, wat⁴⁾ he of wiert
 Is, datt 'w em köpn!“
 Uns' Willem steit noch bi de Röpn —
 Geit hen un tast't em ünner 'n Start
 Un grawwelt⁵⁾ rümmer an de Külen.

¹⁾) vor = rar; aber rohr, imperativ von rohren. ²⁾) hard, adj.; aber Hart, subst. ³⁾) knaokschet = stark von Knochenbau.

⁴⁾) wat, hier = ob. ⁵⁾) grawwelt, iterat. von greifen.

„Segg, Säöhning, melkt de Koh woll hard?
 Du wetst dat doch so prick un wiß.“
 „Ih, Baoror, dor nao föhl ic nich!
 Ik föhl man, wat 'n Melker is.“
 „Na, dit 's mi doch en puttsig Dink,
 Seggt uns' oll Kottsen Blümerlink,
 „Wat 't Beh noch maol god melken ward,
 Dat kan man¹⁾ föhlen ünner 'n Start?“
 „So, dat is wiß,“ seggt Willem Fründ,
 „Dat ümmer 'n Start de Tekens fünd —
 Dat wüst ic all²⁾ as Kind.“
 Un maolt sick graob un maolt sick wichtig;
 „Jedoch mit diß hier is 't nich richtig.“
 „Na, denn is 't god. Dor ünnen daol,
 Dor steit 'n Höfd, dat is kaptaal.
 Hier, ik maol an diß hästerbunt! —
 De Koh is ächt un farngesund.“
 Uns' Willem ward nu werrer gräweln
 Herümmer an de Külen. — —
 „Ei wat, wat helpt uns all dat Gräweln,“
 Seggt he toletst, „wur dür diß bunt?“
 „Ik bidd jug doch üm dufend Pund!
 Dat is min best, min schönst Höfd Beh.“ —
 „Dat is egaol! Wat sal dat kosten?“
 „Na twintig Daoler un noch vier.
 Is dat 'n hogen, düren Posten?“

¹⁾ man, besser: men; aber meen = meine, verb. ²⁾ all, hier = schon.

„Hier, topp!“ seggt Fründ, de Koh is min.“ —
 Se drinnen nu noch Brandewin
 Un leigen naosten sachten furd.
 Un 's Aowndes, as de Klock is nägi,
 Dunn kaom se an bi Storm und Rägn.
 „Na“, seggt de Olsch, „if hebb all lurt —
 Wo is de Koh?“ — „De steit in 'n Stall;
 De Koh is ächt, is wunnerschön.“
 Seggt Willem, „wist du s' maol besehn?“
 „So, stäk uns fix de Lücht¹⁾ maol an! — —
 Du Klaos, du Uesel!“ seggt de Olsch,
 „If warr noch heel un deel perboldisch!²⁾
 Is dat 'ne Koh? Dat is jo 'n Bull!“
 Un Klaascht³⁾ den Jung dat Zerrer vull.

14. Wur kan de Voß so likto syn?

„Jehann kumm rasch nao 'e Koppel mit;
 De Pierd, de sälñ in 'n Stall!
 Süh, sik! Der tüht en Swark⁴⁾ herup,
 Dat lücht't⁵⁾ un wärert⁶⁾ all.“

„Woll“, seggt Jehann, „mi ward all bang.
 Nu sik maol! Wur 't dor lücht't!

¹⁾ Lücht = Leuchte, Laterne. ²⁾ perboldisch = unsinnig, ver-
 rückt; ungeschickt, tölpisch. ³⁾ Klaascht, auch: Klaascht = schlägt.
⁴⁾ Swark, auch: Flaog, identisch mit Schur = Regen-Hagel-
 schauer. ⁵⁾ wärert (wäder) = wettert: donnert.

It glöw, it häng mi 'n Sack man üm;
De höllt noch 'n Bitschen dicht."

"Se, rägen ward dat gröblik dull,
Jehann, dat fast du sehn.
Un 't kan noch syn, datt 't Haogel givt
As Päpernäöt¹⁾ und Steen."

Se lopn rasch und fix beid to
Un stellen sich hen an 'n Tum
Un ropn: „Hüscher, Hüscher,²⁾ kumm!
So kumm doch her, oll Brun! —

Se kaomen all: De Brun, de Voß,
De Wallack³⁾ un de Bliß.
„Nu fit!" seggt Hans, „se kaomen all,
Wil 't lücht't un dunnert wiß."

„Sönn Pierd, dat is so Kloß, Jehann,
Noch klöker as oll Hinsch.
Jo, wenn sönn Beh man snacken kunn:
Denn wier dat of 'n Wünsch."

Un as se s' all nu uptömt hebbn,
Dunn bääddeln⁴⁾ se denu furd. —
Un ümmer düller wärert 't all;
Binaoh had ehr 't belurt.

¹⁾ Päpernäöt = Pfeffernüsse. ²⁾ Hüscher, auch: Sießer = Füllen. ³⁾ Wallack (sächs.-holst. Run) = Wallach. ⁴⁾ bääddeln = jagen, galoppiren.

Un as se man in 'n Stall nin sünd,
 Dunn rägnt dat grot un lätt. —
 „Nu sik maoll!“ seggt uns' Hans, „nu sik!“ —
 As wenn 't mit Molln¹⁾ gütt.“

„Nu willn 'w man fix de Töm afnähm
 Un häng'n se an de Wand
 Un stäken Klewer²⁾ in de Röp;³⁾
 Dor is jo noch to Hand.“

Un as Lehann den Bosz astömt,
 Dunn haugt dat Dierd himm'n ut,
 Datt dre Mool he kopphäster⁴⁾ geit,
 Bet up den Mesthov nut.

„Na“, seggt he drup un hult⁵⁾ und rohrt:⁶⁾
 „Oh, Ze! Wur bün ic schach!⁷⁾
 Wur kan de Bosz so likto shn
 Un slaon mit so en Slag?⁸⁾“

„Dit is doch nägntig Maol to dull!
 Oh, Ze! Min Been, min Been!
 Wur sus't mi 't in den Kopp herümi!
 Ic kan nich hürn, nich sehn.“

¹⁾ Molln = Mulden. ²⁾ Klewer = Klee. ³⁾ Röp (holl.
 ruif.) = Raufe. ⁴⁾ kopphäster, auch: kranshäster, koppkrei, kobolt =
 Kopsilber. ⁵⁾ hult = heult. ⁶⁾ rohrt = weint laut, schrei't.
⁷⁾ schach = matt. ⁸⁾ Slag = Schlag; Art, Sorte.

„Dat hebb ik lang all aohnt,” seggt Hans,
 „Du Klaos, du Dummerjaon!
 Habd̄t du em gisteru man nich schimpt;
 Denn had̄t he di nich slaon.“

15. Dit is nich slimm.

„Wat jünd nu dit för dwatsch Geschichten,”
 Seggt Leutnant Horn to Swerin
 To sinen Bursen Jochen Grin,
 „Du bringst mi hier jo en Poor Stäwel,
 De ger tosaom nich passen;
 De en is jo van Schoster Slichten,
 De annen jo van Schoster Sassen?”
 „Herr Leutnant, nähm s' mi Nix för äwel!
 Dor hebb ik of all drääwer simmelirt,
 Un hebb mi ossig all versiert;
 Jedoch, dat Allerdümmste is man dat:
 Dor drääw'n staon noch akkuraot sönn Poor,
 De glichen disse gans up 't Hoor.“
 „Dat wet der Denivel!” antwurd't Leutnant Horn,
 „Dat is jo alltohop verdwatsch hüt Morrn;
 Dat is jo fünsten bäter doç?
 Nu sik maol hier! De Strump, de hebb
 In 'n Schaft jo 'n gans iufaomet Lock?
 Hier sik maol her! Segg, is dat nett?”
 Uns' Jochen deit en Wilken¹⁾) sick besinn'n:

¹⁾ Wilken = Weilchen.

„Ih, Herr, dij' Saof, de möt sich finn'n!
 Ne, Herr, dit is nich dull, dit is nich slimm!
 Ne, kien se blot¹⁾) den Strump man üm,
 Denn kümmt dat Lök nao inn'n!“

16. Holln ji dat of?

Amtman Kref ut Zägenstall
 Red up sinen ollen Voss
 Reets²⁾) maol hei nāo Rugenwall,
 Sic toköpn enen Of.

As he in dat Dörp nin kümmt,
 Steit de ganse Burschap dor.
 Un de Schult³⁾) 'ne Pris' sic nimmt,
 Maolt 'ne ni Verordnung flor.

Amtman Kref, de höllt nu still,
 Hürt un hort nao dat Geräd,
 Durt nich lang kömmt Iaokob Will
 Mit 'n Haomer ut de Smäd.⁴⁾

¹⁾ blot = blos, bloß; aber Blod = Blut. Die Sproßform von Blod heißt blödig; daher nicht „Blot“. ²⁾ Reets = ehemals, früher. ³⁾ Schult = Lehn-Freischulze. ⁴⁾ Smäd = Schmiede.

Naogelt de Verordnung flink
Buten an de Sprittendör¹⁾.
Krel, de fröggt: „Wat sal dat Dink?“
Ridd en Bitschen neger²⁾ vör.

„Je“, seggt hastig Krischaon Dix,
„Wat to dull, dat is to dull.
Dat helpt altohopn Nix. —
Sehn s’, de halwe Dör sitt voll!“ —

„Na“, seggt Krel, „ji holln dat doch,
Wat jug dor besaohlen is?“
„Ih, bewohr!“ seggt Michel Pogg,
„Ne, dat holln de Pinn’n³⁾ wiß.“

17. Schoster, bliv bi dinen Lesten!

Dat sünd woll’n Johre tein all her,
As maol de Wesenbarger Börgerwehr
Sich maakt’ ne lütte Freid,
Un tworsten in de Bökenhaib.
Hier dedni se nao de Schiwe scheten,
Un Jeder wull sich nu wat weten.⁴⁾
Na god. Oll Schoster Witt,
De dwätert of jo mit,

¹⁾ Sprittendör = Spritzenhür, Thürt im Spritzenhause.
²⁾ neger, compar. von neg = nahe. ³⁾ Pinnen = kleine Nägel.
⁴⁾ wat weten = zeigen, hervor thun.

Uu had in siuen Läwn noch nich schaoten.
 Na, deukt he so: Wur dit woll möt?
 Wur bämern¹⁾ mi de Hänn'n un Föt!
 Mi is binaoh, as had ik't Fewer.
 Oh, wir ik doch in minen Saoten!
 Min Ollsch, de sehgt dat wiß of lewer. —
 Dat helpt nich wat, he möt heran;
 He is jo ok'n Börgersman.
 Oh, Je! Wur ward em swol to Eum!
 Wur tüht he mit dat Mus! Wur bämert em dat Kinn!
 Na, endlik veit he sik doch saoten.
 He nimmt denn sin Patron
 Un stött se in den Kop hinin
 Binaoh as de Saldaoten. — —
 „Wur, Deuwel! Dit is jo larjos!
 De Büß,²⁾ de geit ja gor nich los?“
 Un laokelt³⁾ rümmer as'n Hohn. —
 He stött nu nin de twet Patron;
 Doch äöwermaols keen Für.
 „Ih“, seggt he, „dit 's doch schier
 As hadn' s' mi behext!“
 Un dorbi ward he gans verplext.⁴⁾
 „Ik möt man noch 'n Dingschen ninn'u don?“
 Na god. He stött hinin de brüdd Patron;
 Doch werrer will 't nich gaon.
 „Ne, dit verstaac, wer't kan verstaon!“

¹⁾ bämern = zittern. ²⁾ Büß = Büchse. ³⁾ laokelt, hier
 uneig. = gackert. ⁴⁾ verplext = verlegen, verdröhnt, versteinert,
 verorgelt.

He simmelirt nu noch 'ne Wil.

„Wat schaob't 't?“ seggt he, „ik sett in Ol
 De viert Patron noch up, un denn wat't nett.“ —
 Drup legt he an, doch gans de fulwig Wix. —
 „Na, Meister Witt, dit ward woll Miz?“
 „Ne, Barrerman,“ seggt he to Schoster Gälen,
 Du glöwst dat gor nich, wat ik mi möt quälen;
 Nu segg mi maol, wetst
 Du woll nich, wat dit mag heeten
 Mit de infaame Büß?
 Dat Luder will jo gor nich scheten,
 Un 't schütt doch füs?“
 Oll Schoster Gäl, de geit het nan, —
 „Du hest jo gor keen Pulwer up de Pann!
 It warr di maol wat nuppen geten;
 Un deun is de Patron jo of nich runuer häten. —
 So, nu legg an!“
 Un' Witt de zielt un drückt nu lot;
 Doch kriegt he glik den Bäwer.
 Verdautsch! Dor schütt he rügglinksch äöwer:
 „Dat was jo'n stadermentschen Stot!“
 Un höllt de Been to Högt nao'n Himmel
 Un maakt en Larm und en Gewimmel. — —
 „Wat is di, Brorer?“ fröggt oll Schoster Gäl,
 „Wat laomentirst du denn so väl?“
 „Pots Dunner! Laot de Büß dog liggen
 Un do doch hier nich rümmer müggen !)!

) müggen, von einer zugleich schwächlichen und unsicheren Bewegung gebräuchlich.

Süh, sit! Se deit jo noch dre Maol losgaen;
Ik hebb jo vier Patron nin daon."

18. J, ut, ut!

Reets maol säd¹⁾ to mi min Wiv:
„Häng di, Hans, de Flint üm 't Liv!
Wo de Busch²⁾ is un de Raosen,
Dor sind ümmer hellsch väl Haosen.
Schet uns maol en Dink dorvan!
Will em braoden in de Paam.”

Ollsching³⁾ ne! — Den Dunner of!
Säd ik, wenn ik schet, kümmt Ros,
Un de Flint, de deit jo knallen!
Un dat Häösken deit jo fallen!
Ollsching, ne, dat geit nich an;
Süh, den kümmt de Jägersman.

„Wenn de Jäger di wat seggt,”
Säd se drupp, „denn maak em trecht!
Wur ward de so dwallschen wesen —
Steit jo in de Schrift to läsen:
Menschen, herrschet über's Vieh'. —
Hürt süm Häösken nich of di?”

¹⁾ säd, auch: sä = sagte. ²⁾ Busch, hier = Wald.
³⁾ Ollsching, demin. von Ollsch.

Heff denn lopn woll twe Daog,
 Kreg all Wehdaog in de Maog,
 Bün dör¹⁾ Durn un Dickicht stägen,
 Heff up Burk un Rüggen lägen,
 Heff mi argert un heff lacht,
 Löwer sönne Haosenjagd.

Min oll Töl²⁾ is sünst³⁾ nich sicht;
 Denn se hedd en prid⁴⁾ Gesicht,
 Löwerst dat oll dummet Nickel
 Kreg jo of Nix bi 'n Wickel.
 Wull dorüm to Hus all gaon,
 Blew doch achter 'n Bom noch staon.

Dor mit en Maol, wat geschicht⁵⁾?
 Kümmmt mi 'n Frischling⁶⁾ to Gesicht.
 Achter em, dor güng sin Radder,
 Löwer 'n Bitschen Lahmer, matter —
 Kemen ut den Busch herut,
 Rohrten ümmer: „I, ut, ut!“

I fäb nu to minen Hund:
 Bliv mi maol torügg jitzund.⁷⁾
 Heff 'ne gode Kugel laoden,

¹⁾ dör, altpfälz.; neupfälz. dörch. ²⁾ Töl = alte Hündin.

³⁾ sünst, auch: süss = sonst. ⁴⁾ prid = scharf. ⁵⁾ geschicht, alemannisch; pfälz. schücht = geschieht. ⁶⁾ Frischling, Weidemannsaudr. für Kerl. ⁷⁾ jitzund = jetzt.

Will s' em pusfen¹⁾) mank de Waoden.
Als ik dor so staan alleen,
Mödt en putsig Stück ik sehn.

Badder geit so lasch²⁾ un ful,
Hedd den Säöhn sin Swans in 't Muls;
Denn de Oll, de kunn nich sieken,
Un de Säöhn ded ümmer quicken;
Süll he nich den Wäg verlieren,
Möst de Sööhn den Ollen führn.

Knauts! Dor güng de Schott³⁾ henuut,
Un de Säöhn fel up de Snut.
Ded em swinn den Swans afniden,
Un de Oll, de ded't of liden;
Ging drup furd, un säd: St it!
Un de Oll kem ruhig mit.

Is woll so wat all passirt?
Heff den Olln wirer führt
Äöwer Heller, äöwer Straaten,
Hedd den Swans ut 't Muls nich laeten;
Denn he glöwt, ik wier sin Söhn,
Dorüm folgt he mi so schön.

So, dat sehgt verdeuwelt ut.
Un wur tog he mit de Snut! —

¹⁾ pusfen, hier uneig. == schießen, sonst auch: blasen, böten, sitzen, d. i. Sympathie gebrauchen. ²⁾ lasch, vom fr. lâche == schlaff träge. ³⁾ Schott = Schuß.

As wi nu to Hus sünd kaomen,
 Heff ik em nao 'n Stall rin naohmen;
 Äowerst dat hedd Keener sehn;
 Denn ik was man gans alleen.

19. De Taohlunk.

„Na, Döfting¹),“ seggt oll Pächter Steen
 Up Kroepelin, „du fast dat sehn,
 De Host²) ward slimmer.
 Un glöwn do ik 't nu un nümmert,
 Datt Allöpaoteu floke Dokters sünd.
 Wat hebb ik all all³) fräten, Kind!
 Wat hebb ik all all runner saopn!
 Un doch de rechte Medizin nicht draopn.
 Dor hebb ik frägen: Wallerjaon⁴),
 Salve⁵) un Sötholt, Garstenwaoter. —
 Un dorup hebb ik frägen: Thymejaon
 Un Pulwer van en dodgebrennen Kaoter
 Mit Mandelöl vermischt, un naosten
 Möst ik geten: Styreas up Kaohlen,
 Un möst den Rok mi in de Näs' rin laoten
 Un so wirer. — Dat möt all de Düwel haolen!
 De Kierls kän sick all wat räkern laoten,

¹) Döfting, demin. von Dochter. ²) Host, auch: Hosten = Husten. ³) all, hier = schon. ⁴) Wallerjaon = Baldrian. ⁵) Salve = Salvia, Salbrei: eine zu den Labiaten gehörende Pflanzengattung.

Mit all ehr Kür, mit all ehr Kunst;
 De ganse Saek is Nix as blaogen Dunst.¹⁾
 Dor laow²⁾ ik mi de Hömöpaoten;
 Ehr Helfkunst is naturgemät und ni.
 Un Baorer Haohuman hedd s' erfunnen,
 Hedd s' afprobirt an Kranken und Gesunnen;
 Ik meen, wi haoln en Hömöpaoten man herbi. —
 Dau! Körsl, rid maol hen nao Doweraon³⁾)
 Un segg den Dokter Dummerjaon:
 He müggt soglik maol ruter kaom!
 Un holl di nich en Spierken up!"
 Uns' Körsl smitt sich up den Schimmel nup
 Un jöggt nu furd. — De Dokter kümmt —
 Un tredd
 Vör Pächter Steen sii Bedd.
 Un as he exaomnirt em hedd,
 Dunn haolst he sin Astek herut un nimmt
 'Ne lütte Buttel in de Hand
 Un seggt: De annern Dokters wieren nich in 'n Stand,
 Den Host se wegtobringen?"
 „Dat wull dörut⁴⁾ em nich gelingen.“
 „Ih, dat is Spaoh," seggt Dokter Dummerjaon,
 Un höllt de Flasch em vör de Näs:
 „Flairez, Monsieur!" —
 De Allöpaoten sünd so dummm as Beh;

¹⁾ blaogen Dunst = blauer Dunst, d. i. Lüge, Blendwerk.

²⁾ laow = lohe. ³⁾ Doweraon = Doberan. ⁴⁾ dörut = durchaus.

Il gäw se min Verspräken, gäw min Wurd,¹⁾

In enen Dag, denn is de Hosten furd." —

Nao god. He reis't nao Doweraou;

Doch unsen Steen sin Host ward slimmer;

He maost en grölik dull Gewimmer,

As kem de Tod all in sin Timmer. —

Den tweten Dag möt Körle werrer furd.

He kloppt bi 'n Dokter an un lurt,

Bet he heruter künnt:

„Godtu Dag, Herr Dokter Dummerjaon!

Unſ' Herr to Hus is gor to frank;

He kan nich liggen mier un staon.

He säd to mi, dat durt nich lang,

Denn möst he vör de Hunn'n gaon."

„Ah, Körle, Säähu, so arg? —

Osglik min Tid is gor to karg,

So warr ik dennoch glissen kaom."

Ne Stund vergeit, Dunn is he dor,

Un fröggt nao Allus prick un Klor

Un seggt: „Dat is keen bösen Kraom,"

Un haolst in Hast sin Buttel rut

Un höllst dat Dink em vör de Snut:

„Flairez, Monsieur!" —

Un dormit reis't uns' Dokter af.

„Je, Kolen!" seggt Herr Meher, „dat was Kaff".

¹⁾ Wurd (engl. word; holl. woord) = Wort. Der plur. den Wurd heißt im Plattde. Würde; daher nicht „Wirt“ oder gar „Wuhrt.“

De Dokter möt noch öfters kaom;
 Doch ümmer noch de olle Kraom.
 Na, endlik breckt den Olln de Geduld:
 „Herr Dokter, seggn s', wat is min Schuld?“
 „Ah, föftig¹⁾ Daoler Krant.“
 Uns' Pächter Steen is fix to Hand,
 Geit nao sin Pult,
 Nimmt dor 'ne Banknot rut,
 Un höllt s' den Dokter för de Snut:
 „Flairez Monsieur!“ — —
 De Hömöpaoten sind so dummi as Geh.“
 Un leggt sin Banknot swinn in 't Sekretär.
 Uns' Dokter lëppt henut un brummt
 Un swengt sich hastig²⁾ up sin Mähr
 Un joggjt, datt em de Kopp so summt.

20. De Nod.

Up muchlik Stroh an 'n Noben,
 Dor liggt de Jung un de Fro;
 De Man, de stiert' ut 't Finster,
 He hedd to slacpn keen Roh³⁾.

¹⁾ föftig (holl. vyftig) = fünfzig. ²⁾ hastig (engl. hasty) = eilig. ³⁾ Roh, auch: Rauh = Ruhe.

He is so blek un maoger;
 De Hunger, de deit weh,
 Em fählen Brod un Tüffeln,¹⁾
 He hedde keen Land un Weh.

De Stuw is fucht²⁾ un hsig,
 De Harfstwind weiht so kold.
 Wur sal he 't blot woll maaken?
 He hedde keen Torf un Holt.

Wur sal he 't blot woll maaken?^{*}
 Sin Fru is älend un krank.
 Em bawern all de Glierer,
 Un swält³⁾ de Stuw entlank.

De Sünn, de stiggt an 'n Häwn
 Herup so flor un rod.⁴⁾
 Ach, mit den nigen⁵⁾ Morrn
 Kümmt of de nige Nod!

He geit henan an 't Laoger,
 „Fritts, här! Stao up min Säöhn!
 De Jung ribt sick de Ogen
 Un licht to Högt nao 'n Bäöhn. EIN

¹⁾ Tüffeln, auch: Erdtüffeln, Kartuschen, ja sogar Mudeln = Kartoffeln. ²⁾ fucht = feucht. ³⁾ swält = schwankt ⁴⁾ wd; compar. roder, auch: röder; daher nicht „rot“ oder „roth.“ ⁵⁾ nigen; das g ist auf hier des Hiatus wegen eingeschoben.

„Wat sal ik, lewe Baorer?
 Ik hebb di nich verstaon.“
 „Stao up! Wi willen bâden;
 Dennasten möst du stählen gaou.“

21. De Franzosen in Mirow.

As Anno achteinhundertunföß
 De Franzman1) tog¹⁾ in Mirow nu:
 Wat wier 't 'ne Tucht! Wat wier 't ne Wirtschap! —
 De Wiwer lepn ut un in. —
 Wat hebbn se wunnert, wat hebbn se swalteri!²⁾
 Se glöwten jo woll, nu wier 't to Enz'u. —
 De weck, de rohrtew as de Kinner;
 De annern, de wrüngu sik wund de Hänn'u. —
 Oll Baorer Blücher was all furd,
 De Landstraot hen nao Worn;
 Den hadn s' den Kopp torecht all sett'i,
 Den hadn s' den Verd all schörn. —
 Na, as de Franzosen nu rinner treckten,
 Un all ierst wieren heran,
 Un ierst den Mirowschen Brändwin smiechten:
 Ging dat Getow³⁾ und Geplünner⁴⁾ an.

¹⁾ tog alte Form des imperf., indic. von tehn = ziehen.
 Diese neue Form heißt im Plattde. tög. ²⁾ swaltert, von
 swaltern = schwatzen: ein langes, unnützes Gerede machen. ³⁾
 Getow un ⁴⁾ Geplünner, nom. iterativa oder frequentativa.

Oll Mudder Scheulſch̄ had Röwndrinken,
 Dat föpn̄ s' mit enen Rück ehr ut,
 Un haugten mit Dägens up Rufferts un Dischen,
 Un smeten de Buttel¹⁾ ut 't Finster henut.
 Dat was 'n Gewäſ! Dat was 'n Getow!
 De Bedden, de kregen s' tofaoten
 Un fläpten se ut dat Hus herut
 Un smeten ſe rüm up 'e Straoten.
 Dat Linn'ntüg²⁾ had oll Badder³⁾ Schenk
 Sic all in 't Büllaoken bunn'n,
 Un had 't bi de Blek in 'n See nin leggt
 Dor dicht bi 'n Herrngordn umm'n.
 De Franzlünd äowerft, glèw if, hadn
 Verdeuwelt fine Näsen;
 Denn dre van de Rakers feinen glit
 Dorhen bi de Wasch̄ todäsen,⁴⁾
 Un gaopten und gaopten in 't Waoter nin,
 Un stegen ſofurds⁵⁾ in 'n Kaohn.
 Dit fehgt uns' Badder Schenk van fiern,
 Un maakt ſich up dor hentogan.
 Na, hür! He had di 'n flömschen Schächt;⁶⁾ —
 It glèw, dat was 'n olln Durn⁷⁾ —

1) Buttel, vom fr. bouteille = Flasche. 2) Linnentüg = Leinenzeug. 3) Badder (wend. atter, auch: tatter). Letzteres wend. Wort ist im Mecklenburgischen noch jetzt gebräuchlich. 4) däsen, vorpemmi. Mundart. 5) ſofurds (foorts, holl.) = sofort. 6) Schächt = ein Stock, der vorzüglich ſich zum Schlagen eignet. 7) Durn (holl. doorn) = Dorn.

Un slidt¹⁾) sit hen nao de Wasch gans sacht,
 De Snäösels²⁾) dor tobelurn.
 „Wat maolt ji hier, ji Bullerjaons?
 Si Räcertüg! ji Röwerbann?“
 Nu kümmt de En an 't Land tostigen.
 Oll Badder Schenk, de licht em an:
 „Em sal jo glik de Düwel kriegen!“
 Seggt Badder Schenk, „he sal heran.“ —
 Un ritsch!³⁾ Un ratsch!⁴⁾ Geit 't äöwer 'n Kopp. —
 Un ritsch! Un ratsch! Di äöwer 'e Snut.
 Verdautsch! Dor liggt de Franzos' in 't Gras.
 Oll Badder Schenk, de nimmt Ritut.⁵⁾
 De annern, de staon un fiken em an,
 Schandiren⁶⁾ un maoken en Wäsen. — —
 Na, tofällig kümmt oll Lestman mit 'n Stod
 Achter 'n Tun herümmer to däsen.
 De Kierls, de tehn ehr Säwels blank;
 Oll Lestmann springt äöwer 'n Tun.
 Se jo, je jo! Dat durt nich lang':
 Se slaon den Pukel em grön un brun
 Un tuttern un futtern dormank.⁷⁾
 „Oh Je, mine Herrn! Wat hebb ik jug daon?“
 Rohrt Lestmanu, „ik warr jug verkläogen! —
 Si Bullerjaons, känt ji nich dütsch verstaon?“

¹⁾ slidt = schleicht. ²⁾ Snäösels, plur. von Snäösel = ein vorlauter, junger Mensch. ³⁾ ritsch! Un ⁴⁾ ratsch! Interjection, welche eine Schallnachahmung ausdrücken. ⁵⁾ Ritut = Reisaus. ⁶⁾ Schandiren = schandbare Worte reden, durch Worte jemandem Schande antthun oder machen. ⁷⁾ dormank = däuschen.

Nu frigen s' em ierst bi 'n Kraogen
 Un prügeln em denn of bannig väsl.
 He schimpt: „Dat ruge Taokel,¹⁾ — —
 Ji Röwerbann! Ji Schinnerwoor!²⁾
 Na, bit ward en Spektaokel — —
 Doch endlik kümmt Cammin to swälen,
 De kunn gans fix französisch spräken,
 Un maakt de Kierls de Saok nu klör:
 Oll Lestmann had 't nich daon. —
 Nu wier 't denn god, nu gewn s' sicd daol
 Un leten oll Lestman gaon.
 Oh Je! Wur schöv³⁾ he krümming⁴⁾ furd!
 Wur harrn s' dat Fell emi besehn!
 Doch, wat vörbi, dat is vörbi,
 Wat ut is, dat is schehn.
 Cammin, de geit nao Schenken sin Hus;
 De fitt un smokt sin Pip.
 „Na,“ seggt Cammin, „hür! Barrerman,
 Di saoten s' blot — du büst rip! —
 Wur kannst du woll so likto syn
 Un slaon den Scherschanten⁴⁾ daol?“
 „Ei wat Scherschant!“ seggt Schenk un lacht,
 „Wenn Krieg is, is mi 't gans egaol⁵⁾.“ —

¹⁾ Taokel = Pack, Pöbel, Gesindel. ²⁾ schöv = schob. ³⁾ Krümming, dimin. von krumm. Die plattde. Sprache bildet auch, von adv. und imperat. diminutive. ⁴⁾ Scherschant = sergeant, fr.: Unteroffizier. ⁵⁾ egaol = égal, fr.: gleich, gleichförmig gleich-gültig, einerlei, eben.

22. De Kur.

Ollsching, wes doch nich so sur!
 Hür maol tol! Do up din Uhr!
 Will di maol vertelln wur
 Mi dat ging in Raotebur.
 Dichting bi dat Frausche Dur,
 Dor begegut in sii Mondur¹⁾
 Mi dat gause Schüttenchur.
 Ik lop swinn nao Gastwirt Snur,
 At un drink un nähm min Rühr
 Fix to Hand, un gao retur²⁾
 Dor de Straot, dor achter 'e Mur³⁾.
 Upmarschirt, jüst as 'n Snur,
 Stünn mi dor dat ganse Chur,
 Un mi dächt⁴⁾, de Herr Majur
 Säd to weck: „Dor kümmt de Bur
 Hinrik Jobst uß Ollen-Flur.“ —
 Ik rep: „Brævo, Herr Majur!“
 Schwüng to Högt min Bambusruhr,
 „Nähm 't nich äowel, datt sönn Bur⁵⁾
 Hier so steit, as up de Kur⁶⁾!
 Drügg⁷⁾ mi tworft dat rechte Uhr,
 Bün 'k doch ümmer Mattadur⁸⁾.“
 Dor mit en Maal maakt dat Chur

1) Mondur = montour fr. 2) retur = retour, fr. 3)
 Mur = Mauer. 4) dächt = deuchte. 5) Bur = Bauer. 6)
 Kur = Kaner. 7) drügg^t, von dregen = trügt. 8) Mattadur =
 Matebor: Erste, Beste.

Linksch 'ne Swenkunk nas de Mur. —
 Ich will lopn; krig min Ruhr
 Mank de Been, un fall an't Dur
 Mit den Kopp, datt mi't gans sur¹⁾
 Uit den Hals löppt, het acht Uur.
 Olsching, wat was dat 'ne Kur!

23. De Höllenfahrt in pleno.

Graof Slöpnibæk to Lüttjebrok,
 Rich wid van Nigen-Paolen,
 De fiert maol sinen Naomeusdag
 Mit sinen Swaoger Herr van Paolen
 Un Herr van Nix up Nägenklof —
 Dit God liggt dichting bi Warin. —
 Na, god. De Pierer Grin,
 In Lüttjebrok,
 De was nu gans verdeuwelt Klof,
 Ok kunn he bannig singen;
 So, wenn he maol recht lustig was,
 Denn sünd²⁾ he euen Konterbaß,
 De ded nu gruglik klingen.
 Doch nog. — Uns' Grin,
 De nimmt sin Schölers, dre bet vier
 Un geit dormit nao'n Graofen upp.

¹⁾ sur = sauer, herbe; in übertragener Bedeutung: vertrieblich. ²⁾ sünd = sang.

Un jüstement künnit Leckerbier,
 Gerichtsverwalter ut Warin,
 To führen of dat Dörp herup. —
 Uns Grin, de stellt sian Schölers rünnuer up de Däl;
 De singen nu ut vulle Kähl
 Van dit un dat, van Allerlei.
 So as 't sönn Graaf up sinen Naomensdag
 Mit sine Fru giern hüren mag.
 He is of gans tofräden stellt
 Un schenkt em twe Pissletten¹⁾ Geld.
 De Lierer kümt de Däl eutlanken
 Un deit sier hövlik sik bedanken.
 „Ne würklih“, seggt de Graaf,
 „Wat hier is sungeni worden dat was braov.
 Jitst stellen se sich maol up'n Bäen
 Mit ehre Jugend up, un hürn se Gläser llingen,
 Denn dor se mit de Schölers singen,
 Wat ut de Kähl se winnen kän:
 „Un unsen gnäd'gen Herrn of!
 Un unse gnäd'ge Fru of!
 Un unsen Richtsverwalter of!“ — —
 Na, as de Taofel is to Enn'n,
 Dunn deit uns' Kasper Nudel rönn'n
 Un söcht Champagnergläs'
 Tohop. — Verdausch! Dor liggt 'e up 'e Näß'
 Un maakt en grövkif dñll Gewäsf. —
 „Ach, Gott! De Gläser sünd all kerd un kleen!

¹⁾ Pissletten = Luisdore.

Un flingern rüümer uit de Däl." — —
 „Lo'n Henker, Nudel! Kau he denn nich sehn?
 So haol em doch de Deuwel!" bröllt de Graaf.
 Scholmeister singt ut vulle Rähl:
 „Un unsen gnäd'gen Herrn oß!
 Un unse gnäd'ge Fri oß!
 Un unsen Richtsverwalter oß!"

24. De blinne Schosterjung.

„Regina, hür! Uns' Burs, de Fritts,
 Dat is en wohren Fissikuß,
 Drüm gib em ümmer god to äten,
 Un nich as füs, sönн lüttet Bäten!
 He maakt toletst uns noch Verdruß.“

„Ah, Jürrn¹⁾), wat hest du för Bang!
 Segg, nähm uns' Bodder ic to Borg?
 Dat wier noch bäter: mine Stullen²⁾,
 De süss so 'n Bengel — mäfeln wullen?
 Ne, dorüm maak di gor keen Sorg!“

De Meister stiggt de Trepp henup,
 Un geit nao sine Warkstädt nin:

¹⁾ Jürrn = Georg. ²⁾ Stullen = Butterbrode, Butter-schritte.

„Fritts, segg, wat was hier för 'n Gewimmel?“

„Her Godd! Herr Je, in 'n hogen Himmel,“

Seggt Fritts¹), „ach Meister, ach, if bün“ — — —

„Wat büst du denn? Wat is denn los?

Du deist jo gor to trurig, Kind?“

De Jung, de fängt nu an to rohren:

„Je, Meister, sehn s', wur lang wad't wohren,

Je, sehn se, denn bün'k stockenblind²).“

„Wur ans? Wur so?“ — „Je nähm s' maol an:

Ik kan de Smer up't Brod nich sehn.

Un dat heff 'k hier bi se ierst krägen.“ — —

„Ah, Fritts, min Säehn, dat sünd woll Lägen?

Dat is woll iere all geschehn?“

„Ne, Meister, sehn s', hier is dat Brod!“

De Oll besüht 't von hin'n un vör.

„Wur kann Regin so gizig wesen?

De warr ik de Leviten läsen?“ —

Un geit hennuten ut de Dör.

„Nu segg, Regin, wat is nu dit?“ —

De Burs, de maect en schén Gewäf.

To'n Kukuf, sünd dat Boddersnäden?

Dormit is jo keen Lump tofräden!“ —

Un höllt dat Brod ehr vör de Näs'.

¹⁾ Das Deminutiv von Fritts heißt: Frittsing; daher nicht „Frits.“ ²⁾ lodenblind = total, ganz blind.

„Töv!“ seggt Regin in vulle Wut,
 „Ik will den Bengel nog doch don,
 Ik warr noch Kef¹⁾) up't Brod em leggen,
 Un deit de Åsel denn wat seggen,
 Denn gäw ik em en Hunnenlohu.“

De Meister nimmt dat Bodderbrod
 Un stiggt nao sine Warkstädt nup:
 „Güh so, miu Säohn, un wes tofräden!
 Nu hebb Regin di Kef' upsnäden;
 Nu ett un do din Mul nich up.“

„Ah, Meister, Meister!“ — „Wat is los?
 So maak doch nich so väl Gewäf!“
 „Min Dgn sünd all werrer²⁾ god;
 Jerst sehgt 'k de Smer nich up dat Brod;
 Nu seh ik 't Brod all dör den Kef!“

25. Wat is Krieg?

Hans Radber un lütt Hanna Waogen,
 De meihn de Wisch bi Voltenhaagen;
 De Sünn steckt äowerst mägglil het,

¹⁾ Kef (holl. Kaas) == Käse. ²⁾ werrer, webber, auch weller.
 Eben so: förrern, föbbern föllern. Der Laut in der Mitte, der bald rr, bald dd und ll geschrieben wird, ist ganz verschieden als das th im Englischen.

Se kaomen bannig heit in 'n Swet;
 Jedoch so hen to halwe nägen,
 Dunn kümmt 'n lütten Fisselrägen¹⁾).
 Se krupn achter 'n Dornbusch
 Un supn sich de oll Kantusch²⁾)
 So pudeldick, datt s' man so stähnen³⁾).
 Dit was üm nägnumviertig as de Dänen
 Kamedi⁴⁾ spälsten mit de Öltschen. —
 Hans Radder seggt: „Man nich so krütschen!
 Nu sup, oll Jung, bat Leggel⁵⁾ Bier möt ut!“ —
 Drup kümmt oll Panner⁶⁾ Wulf ut 't Brok heruit.
 „Dau! Wulf,“ röppt Hanna Waogen, „kumm maol her.“
 Di ward dat Rümmerdwätern woll all swer?
 Kumm, smit di hier en Blüschen bi uns daol!
 Uns' Bier in't Leggel smiekt klaptaot.
 Kumm her, un prob 't doch maol!“ — —
 Se snacken nu van Allerlei:
 Van 't Kronen- un van 't Aobbeersei,
 Van 't Heigras-, un van 't Klevermeigen,
 Van 't Arvten- un van 't Haolverseigen,
 Un kaomen endlik up 'n Krieg.
 „Wulf,“ seggt Hans Radder, „segg mi mocht:
 Ik hürt, de Dän, de hedd den Sieg —

¹⁾ Fisselrägen = feiner Staubregen. ²⁾ Kantusch = contouche, hier fig. s eigentlich ein früher gebräuchliches form offenes und hinten faltiges Überkleid für Fratzenzimmer, das nur eben bis über die Hüften reichte. ³⁾ stähnen = stöhnen. ⁴⁾ Kamedi = Komödie. ⁵⁾ Leggel = kleine, hölzerne Tonne. ⁶⁾ Panner (pannen inpannen) = Pfänder.

Wat is dat egntlik mit sönur Krieg?"
 "Wat Krieg is? — Wenn de Trummel geht."
 "Nu segg, war geit de Trummel denn?"
 "Bumam, bumma, bummbummbumam!
 Bumam, bumma, bummbummbumam!
 Hest nie 'ne Trummel du ulch hält?"
 "Ih, is denn hier all Krieg passiert?" —
 Oll Wulf, de dringt nu noch eins Bier.
 Un maect sic up de Beer
 Un dwäert rümmet nao de Pfer',
 Un Radder un lütt Waogen sind alleen.
 Un as se hebbn en Bäten fäten
 Un beide hebbn ehr Höglint¹) gäten²);
 Dunn is 't as wenn de Trummel steht.
 Hans Radder springt in Ennu un geit
 Bet to un horkt. — "Wohrhäftig, Hanna,
 Dit geit los. — Wir blot oll Hanna.
 Wulf man hier!
 Dat sind de Hackermannschen Dänen schier³)."
 "Denn töv 'k hier nich," seggt Hanna Waogen,
 "Du nimm de Kip, ik warr dat Leggel dragen."
 Se lopn miu nao 't Ellerbrok⁴),
 Un: bum, bum! — Dor geit de Trummel ok.
 Se kieren üm un lopn
 An't Soll⁵) vörbi nao Vöstenhaogen.

¹) Höglint = Kleinmittag. ²) gäten = gegessen. ³) schier, hier = wahrscheinlich, sonst auch: glatt, hübsch. ⁴) Ellerbrok = Elsenbruch. ⁵) Soll, siehendes kleines Gewässer, vom wend. sal, d. i. Fischteich.

„Ik glöw, wie bliwon man tohopn?“
 Seggt in de Augst lütt Hanna Waogen,
 „Nu hür, wur 't rummelt un wur 't trummelt!“ —
 De Kip, de flüggt, dat Leggel bummet. —
 „Dau! Töv! Mi ritt de Bürenquädder¹⁾.
 Dau! Hanna stas doch still!“ röppt Radder;
 Doch: bumm bumm, bummbummbumm!
 Bumm, bumm, bummbummbumm! —
 Un an den Wäg dor plöggt oll Baorer Kumm,
 De röppt nu: „Jungs, wat lopt ji so?“
 „De Dän is achter 't Ellerbryl.“
 „Ii sid jo woll nich klof?“ —
 „Woll, hier nich klof! — De Trummel geit.“
 Oll Baorer Kumm, de steit
 Un ficht un ficht,
 Un denkt toiersten: De sünd wiß verrückt;
 Doch endlik ward em swol²⁾.
 He smitt in Hast sick up sin Mähr,
 Jöggt äöwer 'n Dresch, jöggt dör'n Bohl³⁾,
 Un Radder un lütt Waogen lopn achter her,
 Un as se ierst in 't Dörp nin' sünd,
 Dunn maokn s' Larm vör dull un blind. —
 Oll Schulter-Badde Trümb,
 De sitt mit sin lütt Gör
 Un sine Fru jüst vör de Dör,
 Steit up un geit bet to:

1) Bürenquädder = Hosengürtel. 2) swol = swift 3) Bohl = Pfuhl.

„Nu jeggt mi, Lüd, wat lopt ji so?
 Wat hefft ji jug so eschaffirt¹⁾?“
 „Min lew Herr Fründ,²⁾ seggt Radder, „hört!
 De Dän de trummelt lüb un sacht“. —
 „Du lewe Eid; — Dat is ne Trummel?“
 Seggt Schulten-Badder Fründ un lacht,
 „Ji hefft in 't Leggel jo ne Huarmel.³⁾“

26. Godn Mornu, Herr Dokter!

„Hür, Morer! Sönne Bulwehdaog⁴⁾,
 Dat is 'ne niederträchtge Plaog;
 Ii möt man schier hät noch to Stad⁵⁾
 Un haoln mi för de Wehdaog wat?“
 „Woll, Baorer, woll — jo, gao man hen!
 Hier sünd acht Gröschen! — Süh, un benn
 Bring Mis un Sep⁶⁾ und Päper mit
 Un wat du wetst noch dat un dit!“
 Oll Baorer Braohl niugmt sinen Stock
 Un knöpt sich dichting to den Rock
 Un smokt⁷⁾ 'ne Pip Toback sik an
 Un löppt nu, wat he lopn kan.

¹⁾ eschaffirt = erhauffiren: sich in starke Transpiration, in Hitze bringen. ²⁾ Fründ = Hornisse. ³⁾ Bulwehdaog = Bauchscherzen. ⁴⁾ Stad, plar: Städter; daher nicht „Stadt.“ ⁵⁾ Sep = Seife. ⁶⁾ smokt = raucht..

Un as he dicht bi Rädwel¹⁾ is,
 Dunn slandert vör em Märten²⁾ Bliß.
 „Hür, Baorer ik heff Bußwehbaog,
 Dat is ne Hackermuntsche Maog!³⁾
 „Ik wet Besched“, seggt Märten Bliß,
 Wenn 'n orndlich in de Maog nich is;
 Dat knippt⁴⁾ un wöhl gefährlik bennit. —
 Du möst man fir nao 'n Dokter hen!
 Süh, sik! Dor in de Achterstraot⁵⁾!
 Dor waohnt 'n Dokter, de heet Draot,
 De ward bi helsn. Gao man nan⁶⁾!
 Dat is'n gor to netten Man.“
 „Na, denn Adjüs!“ seggt Baorer Braohl,
 Wi treffen uns bi Bäcker Kaohl.
 „Jo woll, jo woll,“ seggt Märten Bliß,
 „Dat ik hen gao, is fast un wiz.“
 Na, dit is ged. Oll Baorer Braohl,
 De geit de Straot nu sacht⁷⁾ hendaol
 Un geit ol sacht den Tritt henup
 Un fröggt dor: „Is de Dokter up?“
 „Ik wet't nich mael; dor bi de Wand,
 Dor is 'ne Dör to Kuse Hand,
 Dor möt he kloppu an maol ens.“

¹⁾ Rädwel = Röbel. ²⁾ Märten = Martin. ³⁾ knippt = kneift. ⁴⁾ Achterstraot = Hinterstraße. ⁵⁾ nan = henan. Eben so: un = herein; aber rin = herein. Ferner: nef, auch: nassen = habs; aber ras, auch: rässer = herab; uit = nup (knippen) = hinauf; aber up (rupper) = heraus. ⁶⁾ sacht = langsam; leise sanft, angenehm, wohl.

Uu gaon heminen int de Döns¹),“ —
 So seggt dat Mäken — em Beschéd.
 He kloppet nu an. — „Wat dit woll heet?“
 Seggt he halvslub, „dor melst sik jo
 Keen Mudderseel, keen Kahl, keen Koh?“
 He schüvt 'n Bitschen trügg den Rock —
 Un leggt dat Uhr an't Glädtelloch²)
 Un horkt, wat Ener dor woll geit.
 Dach Allns is still. He steit un steit. —
 Na, endlik kloppet he werrer an
 Un röppt: „Hier buten is'n Man?“ —
 Woll sett' he in de Eck den Stock
 Un herkt un horkt vor 't Glädtelloch;
 Doch in de Stuw is 't musestill³).
 „Na, dit 's jo doch en narrschet Spill⁴)!“
 Seggt Baorer Bröohl für sick alleen,
 „Il möt doch maek ens ninken sehn!“
 Geseggt, gedaon. — „Godn Morris of,“ —
 Mit en Maol stökt he einen Flot⁵)
 Herute her gans färchterlik,
 Un springt torügg un seggt so sick:
 „Bur Dunner! — Splintenaolt⁶) in 't Heind?
 De Hoor sünd all herute kämmt?
 De Ogn holl? — Un gor keen Snut?

¹) Döns, ratzeburg.; Dörnisch, schlesw.-hollst. — Stube. ²) Glädtelloch = Schüsselloch. ³) Man; plur. heißt Mats, daher nicht „Mein.“ ⁴) musestill = manfestill. ⁵) Spill, auch: Spell = Spiel, hier uneigentlich. ⁶) Flot = Fluch. ⁷) Splintenaolt = ganz nadend.

Den Deuker of! — Wur führt de ut!
 Un denn de groten Spallerbeen¹⁾,
 Sönn Kierl heff 'k mindaog nich sehn!
 Oh Je, wur heff ik mi verfiett!"
 Un as he so noch simmelsirt,
 Dunn kümmt dat Mäken antogaon,
 Un seggt: „De Herr is up nu staon."
 He fött sôfurds den Drücker²⁾ an,
 Maakt up de Dör un seggt: „Lew Man,
 Godn Morrn of!" — De steit verbaost³⁾
 Un rädt' keen Wurb. — „De Kierl raost⁴⁾!"
 Seggt uns' oll Baorer Prährl gans & swipp⁵⁾.
 Un sieht em in 't Gesicht so nipp.
 Un seggt noch maol: „Godn Morrn of,
 Herr Dokter Draot. — Is he nich llos,
 Datt he aohn Hemb hier rümmer gaopt?
 Fui, schäm he sick!" — Dox wippiti raopt⁶⁾
 He sine Sluppen rasch tosaem
 Un löppt un löppt bet Kopman Agohm
 Un löppt un löppt bet Kopman Mund
 Un jichert⁷⁾ as en Höhnerhund. — — —
 Hier löfft he Päper, Sep un Ris
 Un geit naoher nao Schoster Spieß. —
 De Dokter slep in gods Röh;
 Doch as de Dör so knallte to,

1) Spallerbeen = lange, bünne Beine. 2) Drücker = Thürengriff. 3) verbaost = berorgelt, versteint, verhust. 4) swipp = rasch; vorlaut. 5) raopt = rassit. 6) jichert, auch: jachert = leucht.

Dunn steit he up, licht nut nao 'n Flur
 Un fröggt: „Was hier nich Demand, wur?“
 „Jo,“ seggt de Diern, „hier was 'n Man,
 De floppt vör 'n Bitschen dor ens an; —
 Drup lep¹⁾ den Tridd²⁾ he naf so knaß,
 As wenn dat dor nich richtig was.“
 Woll durt't 'ne Stund — de Dokter geit
 Vör sine Dör un rokt un deit. —
 Dunn seggt to em sin Annmerie:
 „Dor dräöwn schult³⁾ de Mann vörbi,
 Dor drüöwn, sehn f, bi Bäcker Krull!
 Dat is de Man, de to se woll!“
 De Dokter röpp⁴⁾, „He, guter Freund!
 Ihr seid wohl böse, wie es scheint?“
 „Ja“, seggt oll Baorer Praohl, „He bliv
 Mi achtain Schribb doch man van't Liv!
 Ik heff hüt Morru em woll sehn
 Mit sammt sin naokten Spallerbeen. —
 Wenn so man nich de Düwel lett?“ —
 „Er Dumimian, das war ja 'n Sclett⁴⁾“

¹⁾ lep = lief. ²⁾ Tridd, Stammw. von der Wurzel träden;
 also nicht „Tritt“ im Plattb. ³⁾ schult von schulen = scheit
 und ängstlich von der Seite sehn. Verdrießlich und finster von
 unten aussiehn heißt: glindern (glurern). Gehässig von unten
 aussiehn heißt: glupn. ⁴⁾ Sclett = Todtengerippe.

27. Merci!

To Voizenborg, dor kümmt 'n Bur
 Maolens in de Afteke;
 He stellt sich hen as up 'e Lur.
 Na, de Afteker sprök:

„Gobn Dag, lew Mann! — „Wat will he deun?“
 „Ik will blot Geld betaohln.“ —
 „Denn sett he sich en Bäten hen!
 Ik will man 't Bok¹⁾ ierst haoln.“

„Acht Daoler wißt de Räknunk ut;
 Dat is doch nich to där²⁾?“
 Unſ' Bur, de riht sich an de Smut
 Un seggt: „Ik gäw em vier.“

„Ne, hanneln laotet wi uns nich!“
 Drup de Afteker seggt.
 De Bur, de führt un griffslacht³⁾ sich:
 „Denn is mi 't of gans recht.“

¹⁾ Bok, pl. Böker; also nicht „Boek“, da das eine o im pl. doch wegfallen muß. ²⁾ där = theuer; aber thür = eigenfimig. ³⁾ griffslachen = lächeln.

Un taohst em sin acht Daoler ut.
 Asteker seggt: „merci!“
 De Bur word falsch¹⁾) un seggt halvwud:
 „Dat Wurd, dat argert mi.“

Un nimmt sin dicke Stock to Hand
 Un slantert sacht nao Hus
 Un seggt to siuen Maower²⁾ Sand:
 „I denk, mi bitt 'ne Lus.“ —

„Denn de Asteker säd: Mähr zieh!
 As ic em Geld heff tashlt.
 Dat Wurd, ell Fränd, dat priskelt³⁾ mi;
 Denn ic bün of besählt.“

„Ih“, seggt Bur Sand, „he hedd di schimpt;
 Dat darf de Man nich don.
 Wenn he nu werrer Geld maol nimmt,
 Denn giw em of 'n Spohn.“

Nao forte Tid köfft uns' oll Bur
 Sil maol in de Astek
 ðru 'n Gröschen Pulver to 'ne Kur.
 Ha, de Asteker spröt

¹⁾ falsch = ärgerlich; hinterlistig, ränkevoll. ²⁾ Maower (Mauber, altmärk.) = Nachbar. ³⁾ priskeln, iterat. vom altplattb. prilen = siehen.

As he den Gröschen nimmt: „merci!“
 „Wat is dat?“ seggt uns Bur,
 „He is Mähr zieh! Ein Wiv. Mähr zieh!
 Un 't gans oll dwatsch Astefer-Kur.“

28. Wer kan't ümmer recht maaken?

Oll Pächter Nudelmöller slöppt
 In sineu Stohl. De Swet de lëppt
 Em daol van Stiern un Backen;
 De Kopp, de sackt un deit noch deper¹⁾ sacken.
 Mit en Maol fohrt he hog in Enn'n,
 Springt up un deit an 't Finster rönn'n. —
 „Ik müggt woll schier 'n poor Kirschen knacken,”
 Seggt he to sich. — „Dau! Jochen Staown,
 Lop fix maol nin nao'n Gordn²⁾),
 Un haol mi maol 'n poor Kirschen her!”
 Uns' Jochen deit denn vörwärts draown. —
 Dat deit keen fis Minuten wöhren³⁾),
 Dunn kümmt he werrer trügg
 Un seggt so recht siedel un flügg:
 „Diss Kirschen, Herr, de sünd so swart as Teer.”
 „Na,” seggt oll Nudelmöller, „do s' maol her! —

¹⁾ deper, compar. von dep = tief. ²⁾ Gordn = Garten; aber Gern = Gern. ³⁾ wöhren = währen, dauern; aber wöhren = in Acht nehmen und wördn = warten.

„Du Äsel, segg, wat sünd nu dit för Boten¹⁾?
 Mit sönne swarten Mulwurffspoten
 Deist du mi Kirschen plücken?
 Dass Saok is mi denn doch to dull.
 Ich mag mi blot nich nerrer büdden,
 Süs haugt ik di den Buckel voll.“
 „Oh, Herr, dat kümmt se blot so vör,
 Min Hänn'n de sünd jo witt un för²⁾?“
 „Ei wat, hier hinn'u un vör! —
 De Saok, de möt sik wenn'n.
 Deist du en anner Maol mit sönne Hänn'n
 Mi Kirschen haoln,
 Denn warr ik di betaohln.“
 „Je, Herr, wur sal ik denn dat maoken?
 Dat sünd jo all senn Saoken.“ —
 „Oh, Saoken! — Saoken! —
 Du möst di jo wat schämi'! —
 Du möst 'n Teller nähm';
 So möst du 't maoken.“
 Uns' Jochen Staown,
 De geit verdretlit³⁾ baewn
 Up sine Stuw henup
 Un ett sin Klütersupp
 Un simmelirt dor noch. —
 Oll Nudelmöller fött an 'n Klingelstog. —

¹⁾ Boten = dumme Streiche, Unsinn. ²⁾ för, Stammw. von der alid. Wunzel keren, kären, d. i. wählen. ³⁾ verdretlit = verdächtlich.

Uns' Jochen löppt hendaol:
 „Wat sal il Herr?“ — „Haol fix mi maol
 De gälen Büxen raf!“ —
 Uns' Jochen springt un löppt 'n Drav
 Un kümmt torügg noch sueller:
 „Hier, Herr, de Büx liggt up 'n Teller!“

29. Dat Daotum.

Hinrik Talps up Swartenhov
 Satt an sinen Disch un schrew
 An sin Iſſ²⁾) in Punschendörp
 Eneu groten, langen Brev.

Schrew van Prößeln sin oll Mähr,
 Datt se had 'n Fölleñ frägen,
 Un, datt Krichaou Man, de lütt,
 Hanneln ded mit Swin un Zägen;

Schrew, datt Fix up 't Fischer-Enn'n
 Hab dat Glück nu ball to frigen,
 Un lütt Kasper Buselsack
 Künn de Köster-Wischen³⁾ frigen;

¹⁾ Teller. Im Altplattb. Taller. ²⁾ Iſſ = Iſſe, Ableitung von Iſſube. ³⁾ Wischen = Luischen.

Schrew, datt Stoffel Gau, de dull,
 Had sick mit 'n Kobold slaogen,
 Doch de Kobold had verspält
 Un wier ut 'n Schorsteen¹⁾ slaogen:

Jo, dat möst sin IJs' all weten,
 Möst dat weten up 'n Hoor;
 Denn had Hinrik dat nich schräwn,
 Wier 't nich richtig west förwohr.

As he un to End' ball is,
 Kümmt lütt Andres Pers henin
 Naar de Stub un seggt: „Na, hür! —
 Hinrik, Jung, wat föllt di in?
 Büsst du gaus un gor nich Kloß?
 Dat füll mi noch fählen of!“ — —
 „Ah, wur so?“ seggt Hinrik Falbs,
 Glöwst die v'sicht, ik bün en Talsps²⁾?
 Andres, du en Äsel bliwst,
 Wenn du nich 'n Brev maol schriwst.“ — — |
 „Hinrik hür! Du warst bi all din Schriwu
 Lid 's Läwens of woll 'n Dummsack bliwu;
 Wat helpt di all din Smieren un din Klarren,
 Di hebbn doch alle Lüd to'n Narren,
 Glöv, häter is 't, du meigst den Gasten,

¹⁾ Schersteen (holl. schoorsteen) = Schorstein. ²⁾ Talsps = ein plumper, linkischer Mensch, ein Töpel.

Un deist de bunten Kunen¹⁾ tasten. —
 Hier sik maol her! Wat sal dat syn?
 Hier is jo gor keen Daotum in?
 Dor möt doch in de letste Rest,
 Wennier²⁾ den Brev du schräwn hest.“
 „Dat warr ik laoten bliwn,
 Seggt Hinrik, „ne, woto sal ik dat schriwn? —
 August, September ore Jänner — —
 Dat Daotum steit jo in 'n Kalenner.“

30. Dat Duell.

„Wat, Swaeger Emul, dat Duesslirn,
 Dat is 'ne Süf³⁾ to'n Dod? —
 Ik meen, se slaon sick mit 'n Hod
 Un don en Bitschen sick verspiern
 Un in dat Hoor herümmer riten,
 Un don verlanks sick nerrer smiten?“ —
 „Ih, Godd bewohr! Dat Duessliren,
 Dat is keen Kleppn mit 'n Hod:
 Je jo, je jo! Dat wier gans god;
 Ne, deist du sönn Duell verliern,
 Denn is dorhen dat Bäten Klet⁴⁾.“

¹⁾ Kunen = Kapaunen. ²⁾ Wennier = Männch, waun.

³⁾ Süf = Seuche. ⁴⁾ Klet = Klug, Klugheit, Verstand.

Deun geit 't naon lewen Godd in 't Ellernbrok¹).
 Ik segg di, deist du maol nao Grippswald führn,
 Denn nimm di för sönn Saok in Acht!
 Denn dwäter rümmmer mit Bedacht!
 Denn wo Studentenjungs regiern,
 Dor is 't nich heuer Tag un Nacht.
 Pas up! Ik will di maol vertelln,
 Wur mi 't vör 'n Johre tein maol ging.
 Ik führ mit minen Knecht Garnelln
 En Wispel Waiten maol nao Grippswald nin
 Un lad em af bi Bäker Klink.
 As wi den Waiten hebbn mäten
 Un hebbn en Bitschen Vesper gäten:
 Dunn kümmit herin oll Slachter Spenn.
 „Hür, Brorer,” seggt he, „willn 'w en Bitschen Rägel späln?
 „Ah, segg ik, dat möt of noch fähln!
 Wat wet de Bur van 't Rägelschuwu;
 De möt np anire Sacken fluwn²).
 „Na,” seggt he drup, „dat sal of wesen,
 Denn willn 'w en Bäten rümmmer däsen“
 Wat hülp dat Snacken, hülp dat Räden,
 De Slachter let mi nich tofräden,

') in 't Ellernbrok = Elsenbruch. Dieses Sprichwort deutet hin auf den Überglauben des mecklenb. Volkes. Geispenster oder Geister werden nämlich von Bannern in Säcken oder Flaschen gewöhnlich in ein Elsenbruch, als den Ort der Ruhe und des Friedens, getragen. — ²) fluwn = klauen, grübeln, nachdenken.

Un gaon nu furd
 Un kaomen hen bi Gastwirt Cunth.
 Dor sitt en gansen groten Hupn
 Studentenjungs, de don dor supn
 Un blarren allerlei infaome Leeder.
 Dunn künnt herin oll Schoster Sweder
 Un sett' sick bi mi nerrer
 Un seggt to mi: „Godn Dag of, Verrer. —
 Wur geit 't, ell Sähu¹)?
 Segg, hest noch Waiten up 'n Bän²)?
 Du hest jo woll 'n gansen Wispel hüt verköft?
 So 'n Waitenhannel is en gans kaptaol Geschäft,
 Geit bäter as de Schosteri.“
 „Ja,“ segg ik, „mit de Schosters is 't woll ball vörbi;
 De miersten Mischen gaon in 'n Sommer jo all baarst³).
 De Schosters müggten 's Winters un in 'n Harst⁴
 En Bitschen Maakwark hemmen⁵),
 Süs deit 't well klemmen?“
 Dit mag oll Sweder jo nich hürn,
 Un don uns mädglif beid vertürn⁶).
 „Wat?“ seggt he, „heff mi nich to'n Narrn,
 Brorer Simul! —
 Un sleit⁷) mi bratsch! an 't Mus.
 Na, de Studenten hollu nu up mit 't Blattn

1) Sähu, vorponim. Mundart. 2) Bän, ebenfalls.
 baarst, Abkürz. von baarfot (engl. barefoot) = baarfüß.
 Harst, auch: Harfst = Herbst. 5) Urspr. hebbu, dann heffen
 (hevvn), jetzt hemmen. 6) vertürn = erzürnen. 7) sleit = schlägt.

Un stellen sich alle bi uns rüm.
 Nu, Naower Märten, würr dat slimm;
 De Kierls dedn määglil räsonniren¹).
 „Hür,” säd de en, „min gode Bur,
 Dit känt ji nich för vull annähm’n;
 Ji mölt jug mit den Schoster duelliren.
 De Kierl möt sich jo wat schäm’n.
 It warr jug uin nao ’n Gordu führen,
 Der sält ji beid jug up Pistolen scheten.“
 „Ah,” segg ik dunn, „wat sal dat heeten?
 Dat sünd jo Nix as dumme Schosen.
 Min Musche²) Schoster twerst is miseraowel;
 Dech ik — ik bün to’t Scheten nich kumpaowel³)
 Un he — he kün mi Haogel scheten in de Hosen.
 „Ei, wat!” seggt de Student, „so wenig Kraosch⁴)?
 Dat is för jug as Bur jo ’ne Blamaosch⁵);
 Ne, so let ik mi nich blamiren⁶):
 Ji mölt un mölt jug duelliren!“
 „Na,” segg ik dunn, „wat möt dat möt,”
 Un maoken beid uns up de Föt.
 Min Schoster Sweder kümmt of swinu,

¹) räsonniren (hibridisch), gebildet vom fr. raisonner und der eignen Endung iren = schwäzen, gegenreden, widersprechen. ²) Musche, vom fr. monsieur. ³) kumpaowel, vom fr. capabel oder capable = fähig, tüchtig, vermögend, geschickt. ⁴) Kraosch = courage, fr., d. i. Mut. ⁵) Blamaosch' = blamage, fr. d. i. Schande. ⁶) blamiren (hibridisch), gebildet vom fr. blâme und der Endung iren, d. i. tabelu, in übeln Ruf bringen, beschimpfen.

Un en Student deit bi em gaon;
 De annern dwätern achter an.
 Na temus de Kägelbaohn,
 Dor bliwn wi nu staon.
 Nao tein Minuten kümmt 'n Man
 Un deit oll Swedern 'ne Pistol un mi en hen,
 Un Sweder stellt up twintig Schridd sicke lauk. —
 „Hür!“ seggt to 'ni oll Slachter Spenn,
 „Du hest denn ierſen Schott, wes gor nich bang!“ —
 Na god. Ik holl den Schoster nu up 't Liv.
 Un — knauts! De Schott is weck.
 Nu denk di äowerst minen Schreck!
 De Schoster läwt; he steit noch stor un stiv.
 Nu båwern mi denn alle Büxen;
 Mi wier 't, as sehgt ik luter Hüxen'),
 Un 't Hart, dat slog mi in de Bost — —
 Ik kreg ball Hitt, ik kreg ball Frost.
 Dunn kümmt de Schoster up mi lostogaon
 Un seggt: „Na, Musche Smul,
 Du hest 'n Fählsschott daon.“ —
 Un haugt mi wener bratsch! an 't Mul,
 Datt mi de Kopp herümmmer flög.
 Na, ik was froh, datt ik ne Uhrfig²⁾) kreg.
 Had doch min Läwn waogt ik as 'n Stint;
 Dat had noch hunder warren künnt,
 Wennu ik had schaoten.

¹⁾ Hüxen, pl. von Hüx = gemeine Kröte (Baas bufo). ²⁾
Uhrfig = Dyrseige.

„Dat had 'k mi nich gefallen laoten;
 Ne, Swaoger Smul, ik had den Schoster of ens langt,
 Ik had mit em mi rümmer rangt,
 So lang, het datt 'k had baown lägen,
 Un had 'k of noch 'ne Urfig krägen.“ —
 Dat is woll wohr; doch hür
 Maol, wur 't nu wirer kamm.
 De Schoster ded gans tamm¹⁾;
 Doch en Student was gans vull Für,
 Un seggt: „Ne, Bur, dit is to vull!
 Dit nähmt ji an för vull?
 Ji sit jo gor keen Kierl nich:
 Ne, dit is jo doch fürchterlich!
 Ji mölt de Saok noch maol riskirn,
 Ji mölt noch ens jug duellirn!“ —
 „Ei wat!“ segg is, „ik mag nich scheten,
 Ik mag van sönne Saoken Nix mier weten.“
 „Denn will'w dat lewerst anners maoken，“
 Seggt de Student, „gefallen laoten
 Kän ji up keenen Fall jug disse Saoken;
 Ji fält jug faoten.“ —
 „Ne, ne“, säd nu en anner drup,
 „Wi wääln dat bäter maoken.
 Saomit fix maol nao de Gaststuw nup!“
 Na, dit ging los. Wi gaon henup. —
 „Hier steit 'n Glas mit Gift, sönn Rad in 't Hoor²⁾“,

¹⁾ tamm = zähm. ²⁾ Er meint: Arac de Goa.

Seggt de Student, „dat sal En runner snaoweln;
 Doch iersten fält ji kaoweln,
 Dejenig, de¹⁾ de längste Kaowel²⁾ hedd,
 De sal dat Gift herunner supn.“ —
 Min Schoster pries't
 Un lacht un gnis't³⁾;
 Doch letsichen fängt he an to glupn
 Un treckt. — He hedd de längste Kaowel.
 Na, wer was froher woll as ic.
 Ik harr en mäöglk Glück.
 Na god. Min Schoster bögt
 Sich daol un nimmt sin Glas to Högt
 Un höllt dat Glas sich ünner 'n Snaowel
 Un seggt: „Nu laot't mi starwn!
 Min Göder⁴⁾ sal min Fru all arwn.“
 Un wupti! süppt he weg dat Gift,
 Datt 't flor emt ut de Ogn drift
 Un danst herümmer up en Been
 Un röppt: „Noch en! Noch en! Noch en!“ —

¹⁾ de = der. ²⁾ Kaowel (wend. kabl, auch: kawal; holl. kabel u. s. w.) = Loos, Theil. ³⁾ gnis't, von guisen = grüsen oder grimisen, vom altdeut. krimizon. ⁴⁾ Göder = Güter.

31. Hedao! — Bur, sta o up!

En Münk¹⁾), en Bur un en Barbier,
 De reis'ten maolens tosaom
 Un kierten 's Nownds in 't Wirtshus in,
 Nich wid²⁾ van Ollen-sraom.

Doch wil dat dor nich richtig was
 Van wegen de Mürders un Dew,
 So räd'ten se de Saok so af,
 Datt ener waoken blew.

Toiersten kamm³⁾ denn de Barbier,
 Nao dissen kamm de Bur,
 Un letsthen kamm de Münk heran,
 De drög 'ne fine Tur⁴⁾.

De Wirt, de lücht'k se denn henin
 Nao 'n lüttet, düstret Rock;
 De Bur, de Münk, de smiten ut
 So furdsen ehren Rock.

¹⁾ Münk = Mönch. ²⁾ wid —; wiber, compar.; am
 widsten, superl.; daher nicht „mit“ oder „wiet“ = weit. ³⁾
 kamm, alte Form des inperf. indic. von kaomen; die neue
 Form heißt: kem. ⁴⁾ Tur = tour, fr., d. i. Haarauffaß.

Dat anner Tüg beholln se an
 Un krujn nin nao 't Bedd
 Un nussen¹⁾ sacht un ruhig in
 Un slaopu gor to nett.

Na, wecker kenut nich so 'n Barbier?
 De sünd doch all voll Iux.
 Van sönne Ort was diß hier of. —
 He nimmt dat Becken fluds²⁾)

Un sept den gansen Buru in,
 Barbiert — de Deufer³⁾ haol —
 In de Geswinnigkeit em fix
 Den gansen Schaopskopp kaohl.

Nu röppt he: „Hedao! — Bur, staø up!
 De Klock is twölf, förwohr!”
 De Bur, de reckt⁴⁾ sick, föhrt in Gunn'a
 Un klei't sick hen nao 't Hoor.

„Bur, Deuwel!” seggt he, „wat is dit?
 Ne, sönne dwatsche Saoken! — —
 Dor hedd he nu den Kaohlkopp weckt,
 Un ik sal ierst jo waoken!”

¹⁾ nussen = schlummern. ²⁾ fluds = geschnippe. ³⁾. Deufer, euphem. für Deuwel = Teufel. ⁴⁾ reckt = dehnt sich aus, zieht sich lang, streckt sich.

32. Grotvaorer in 'n Lähnstohl.

De Hartwi si dor; dat Swäölk tüht furd,
 De Sünn, de schint so lau un matt;
 De Wind, de weigt ut kollen Urd,
 Un trurig flustert Bom un Blad,
 Grotvaorer sitt in sinen Stohl,
 Sin Hoor is witt, sin Blod wab folst;
 Grotvaorer sitt in sinen Stohl,
 He is an säöwntig¹⁾ Sohr all olst.

He sitt so still un trurig dor —
 De Kopp sact in de Hand henin —
 He denkt torügg an all de Sohr,
 Wo em so lustig was to Sinn;
 He denkt torügg an all de Eib,
 As noch sin Og so frisch un krall
 Henin kek in dat Läwn wid:
 Un nu — an säöwntig Sohren all.

He denkt torügg an Köster-Gret,
 As he toierst ehr säb van Lew,
 As he ehr up dat Münding het
 Den iersten söten Snüter²⁾ gew,
 He denkt doran, as Arm in Arm

¹⁾ säöwntig = siebzig. ²⁾ Snüter = Fuß.

Se selig stünnen an de Purt,
Un drückten sich so lew un warm,
Un spröken — ach, keen entig Wurd!

He denkt an ehren Hochtidsdag,
As heid se staon dedn vor de Tru¹⁾ —
As he an ehren Bussen lagg
Un heid se wieren Man un Fru;
Em is 't, as sehgt he noch den Krans,
Den üm de slowitt Stiern se drög²⁾),
As he mit ehr den iersten Dans
So söt un selig rümmer flög.

Un nu sitt he so trurig dor,
So hemlik båwert³⁾ em dat Kinn;
Sin Hart, dat kloppt jo bang an swor,
Em wad so slau und spac⁴⁾ to Sinn;
Em wad so matt, em wad so möd,
Em wad so facht, em wad jo god;
De Welt ümher so still un öd —
Grotvarer — ach, is dod!

33. Mudding Stollsch.

„Uns' Säög⁵⁾ uns' Säög hedd Farken⁶⁾ krägen;
Dat sünd jo woll en Stücke nägen“.

¹⁾ Tru = Traue; Treue. ²⁾ drög (drog) = trug. ³⁾
båwert = bebt, zittert. ⁴⁾ spac, eigentl. = spal; hier kraftlos.
⁵⁾ Säög = Sau. ⁶⁾ Farken = Ferkel.

Seggt Stoffel Dins' to Roggentin,
 „Wo Dunner! Mag den Wäsch'en¹⁾ sijn?“
 „Ol Wäsch, de hujaont²⁾ achter 'n Aloben —
 Un löppt henuten nao den Raaben³⁾
 Un lädt — un klatscht sick in de Hänn'n:
 „Is 't määglik! So — en Stücke nägen; —
 Dat is jo 'n wöhren Goddesfägen!
 Un wur s' dor krauln in de Denn⁴⁾!“
 „Uns' Dins', de freit sick as 'n König:
 „Ja, Wäsch, de Säög, de smitt nich wenig;
 If möt se doch maol neger sehn“,
 Geit hen nao 'n Denn un find't dor en,
 Dat liggt un tilfsöt⁵⁾ mit de Been
 Un rögt sick füs of nich 'n Bäten.
 „Dat Fark，“ seggt Dins', is in dat Leeg;
 Dat hebb de Säög toletssten smäten,
 Dat deit vör Küll hier noch verflaom,⁶⁾
 Dat möt wi leggen in de Weeg,
 Datt 't orndlif werner updäuhn deit.“
 Na god. Dat helpt jo alltofaom
 Nich wat: Uns' Wäsch nimmt 't in de Schört un geit
 Dormit hentinnen nao de Stuw
 Un lacht jüst as 'ne Lachelduw,

¹⁾ Wäsch'en = Bäschen. ²⁾ hujaont, auch: hojappt = gähnt.

³⁾ Raaben = Röben. ⁴⁾ Denn = Streu, worin die Schweine liegen. ⁵⁾ tilfsöt = kramphaft mit den Beinen zucken. ⁶⁾ verflaom = vor Kälte erstarren.

Un Dins, de haolt tve Päöl¹⁾ hervör
 Un deckt dat Farken warming to
 Un seggt: „Süh, so!
 Nu liggst du as 'n Gör.“ —
 Mit en Maol kloppt wen an de Dör.
 Wer kümmt herin? Uns' Mudding Stöllsch.
 „Süh, süh,” seggt Wäsch, „dat is de Ollsch;
 De bringt uns werrer Stuten.
 Is hüt woll rustig²⁾ Wärer buten?
 Wad hüt woll werrer Glädenbaohn?
 Segg, wist en Bäten sitten gaon?
 Denn sett di 'n Bitschen daol.“
 „Se,” seggt oll Stöllsch, „if wet 't nich maol,” —
 Un deit sic rümmerdrein un wenn'n
 Un pust un kloppt sic in de Hänn'u
 Un geit henan nao 't Weegenbedd
 Un seggt: „Na, Dinsing, dit is nett!
 De Fru all werrer 'u Lütting frägen?
 Dit is jo woll all Nummer nägen?”
 Nu steit un licht: „Na, wohr un wiß! —
 Süh, wat de Bengel nüdlif is!
 De slacht³⁾ of nich 'n Bäten nao de Fru;
 Ne, Dins' de hebb sönne Snut jüstment⁴⁾ as du.“

¹⁾ Päöl = Pföhle. ²⁾ rustig = stürmisch kalt. ³⁾ slacht = artet. ⁴⁾ jüstment = justement, d. h. gerade, genau.

34. Sud Bendix.

Bendix löppt mit Roktoback
 In dat Dörp de Krüts¹⁾ un Quer;
 Lumpen, Wull un dünnen Leer
 Hedd he all in enen Sac.

'S Nownds as de Klock is vier,
 Danst he as 'n Haoinel rüm,
 Stött binaoh de Hüser üm,
 Geit as wenn he düsig²⁾ wier.

Krischaon Block ficht³⁾ äöwer 'n Tun⁴⁾),
 Seggt to Bendix: „Hür maol, Sud!
 Wurüm büst du hüt so Sud?
 Segg, du büst woll 'n Bäten dun?“⁵⁾

Bendix löppt dat Dörp entlank,
 Jüst as wenn en Kibitt⁶⁾ löppt;
 As he nu den Krog andröhpt,
 Seggt he: „Waih, wie bin ich frank!“

¹⁾ Krüts (holl. kruis) = Kreuz. ²⁾ düsig = schwindsüchtig.
³⁾ ficht = guckt. ⁴⁾ Tun (holl. tuin) = Baum. ⁵⁾ dun = betrunken.
⁶⁾ Kibitt = Kibitz.

Bauts! Dor schütt 'e sielinksch daol
 Mit sin ganse Hupekacch;
 All de Leer drivt ut 'n Sack,
 Un de Jud liggt as en Baohl.

Kröger Wend sickt ut de Dör,
 Löfft hento un steit un swögt,¹⁾
 Kritt em fix den Kopp to Högt,
 Spannt sick as 'n Faohlen vör.

Treckt em hastig äöwer 't Steg,
 Röppet ut vullen Hals': „Oh Ze! —
 Morer²⁾ bring maol Fledertee!
 Livi Bendix blivt mi weg!“

Morer kümmt un löfft Galopp —
 Mit 'ne grote Waoterkann,
 Wischt em an de Näs'³⁾ wat an,
 Gütt⁴⁾ dat äöwrig äöwer 'n Kopp.

Un de Jud — „oh waih, geschrien! —
 Ach, ich mag hüt kainen Tee!
 Waih, wie dhut der Kopf mer weh;
 Kennt ich blos zu Hause syn!“

„Morer, Morer! Lewet Kind!
 Süh maol, Bendix ward verrückt;

¹⁾ swögt, von swöggen = ein langes, lästiges Gerede machen, sich wandern. ²⁾ Morer (Moder); holl. mosder = Mutter.

³⁾ Näs' (holl. neus) = Nase. ⁴⁾ Gütt = gießt.

Kif maol, wurr he putzig ficht!
Ward so witt schier as 'n Stint."¹⁾

„Haol doch swinn de Karr maol her!
He möt hillung²⁾ nao de Pump.“ —
Un de Sud liggt as sönn Klump, —
Rögt un bëgt kein Glied nich mier.

„Baorer, ik bün hier! — Nu still!“ —
„Holl em wißer³⁾ maol den Kopf!“
Baorer Wend, de karrt Galopp!
Morer seggt: „Ik pumpu will.“

Un dat Waoter strömt, oh Je!
Bendix sleit mit Arm un Been:
„Waih mer! Kann ich doch nich sehn —
Is denn noch nich all der Tee?“

„Morer, holst doch tanger wiß!
Dat is lang jo noch nich nog;
Naosten sal he nín nao 'n Krug,
Wenn em blot ierst bäter is.“

„Waih, ai waih! Was haift denn das?
Hebbes se mer naß gemacht?
Oder hat 's geregnet sacht?
Werkslich, ich bin kläternäß!“

¹⁾ Stint = ein schuppenloser weißer Fisch. ²⁾ hillung, demin. von hilb; dieses kommt her vom aldeut. hilta = rilig, gesäßtig.
³⁾ wißer, compar. von wiß; hier = fest.

Morer spuckt sick in de Hänn'n,
Fött em hillung ümmer 'n Arm.
„Wah mer, daß sich Gott erbarm!“
Un de Sud springt hog in Enn'n.

Vaorer fött em an de Been. —
„Schuv heranner maol de Karr!
Spod di ok! Un wes keen Narr!“
„Väöring,¹⁾ bat sal furdsen schehn.“

„So, nu liggt he jacht und god.“
„Ja, ich sitz hier wie ä Verscht. —
Wär ich blos kurirt man erscht;
Denn zu jrauslich is der Dob.“

Wend, de hört²⁾ em hog in Enn'n
Leigt³⁾ em nao de Stuw henin.
„Werkslich, mer is flau zu Sinn!
Und wie zittern mir die Lenn'n!“

Iß' un Jochen, Trin⁴⁾ un Hans
Stäken all de Köpp tohop.
Vaorer Wend seggt: „Jochen lop
Hilling hen nao Dokter Lanz!“

Swabb! Dor föllt oll Bendix daol;
Hürt maol Gören: „Kölf un kölf!“ —

¹⁾ Väöring, demin. von Vaorer = Vater. ²⁾ hört (häwt) = hebt. ³⁾ Leigt, strel.; lerrt, schwer. = leitet, führt. ⁴⁾ Trin = Catharina.

„Gäwt em fix maol 'n Bitschen Mell
Dre Waoter, dat 's egaol!“

Hans, de kriggt em bi de Been,
Treckt em ut 'n Hellurd¹⁾ rut.
„Bendix saot doch frischen Sud!
Kanst du woll in't Licht noch sehn?“

Doch de Sud is musestill.
„Trining, lücht hier maol bet her!
Bendix will nich räden mier;
Starwt he, so is 't Godd sin Will.“²⁾

„Diern, so lücht doch nich so dicht!“ —
Je, oh Je! Nu brennt de Bord!
Bendix schrieggt un hult un rohrt:
„Waih, ai waih, må Angesicht!“

Up den Kopp dat Hoor all brennt.
„Ha! He brennt jo lichterloh!
Görn, so get't doch Waoter to!“
Allns schrieggt un springt un rönnnt.

Hans, de fött twe Satten Mell,
Gütt s' em hastig äöwer 't Liv.

¹⁾ Hellurd, zusammenges. aus Helle = Hölle und Urb = Ort; Raum zwischen Wand und Dsen. ²⁾ Der Genitiv wird im Plattde. durch eine umschreibende Form ausgedrückt, wie z. B. hier: Godd sin Will, und nicht: „Gottes Will;“ das ist die hochd. Form. Umgekehrt, z. B. De Staaten van den König = die Staaten des Königs.

„So,” seggt he, „nu is he stiv!

„Ne,” seggt Trin, „he is noch welf!”

„Pst! nu kümmt de Dokter an!” —

„Na, Herr Wend, was macht der Sud?”

„Oh, vörhen, dunn was he sud;

Dezund is he äöwel an.”

Dokter föhlt em an de Hand;

„Hm! Der Puls so ziemlich rennt.

Hat der Sud' sich 's Haar verbrennt.”

„So, Herr Dokter, bi de Wand.”

„Setzt ihn hier mal auf die Bank;

Denn ich muß ihn schröpfen mal!”

Wend, de seggt: „Mi is 't egal. —

Gören helpt em hier maal lank!”

Hans un Jochen holln em wiß;

Dokter brennt em ens up 't Fell;

Jochen lacht gans sud un heft;

Bendix schriggt: „Mier übel is!”

„Da,” seggt Wend, „denn drink ens Bier.”

Dokter sett' em noch 'n Kopp;

Bendix kickt ümher, as ob

He will gor nich fitten mier.

Dor mit en Maol — gans famos —

Haugt he 'n Dokter ens an 't Mül,

Un um' Dokter — nich to ful —

Arbeit' up den Juden los.

Doch de Jud springt ut de Dör. —
 „Kinnings, Kinnings gript em doch!
 Rikt, he hebb de Schröppköpp noch!“ —
 All de Lüd — sünd achter her.

Wendix sett' de Straot entlauf;
 Dolter Lanz steit as 'n Paohl. —:
 „War der Jud' denn wirklich frank?“
 „Ja," seggt Wend, „ik wet 't nich maol.“

„Na, ich sage — so 'n Geschicht' —
 Muß zu einem Juden her, —
 Krieg 'ne Patsche in's Gesicht,
 Als ob ich 'n Schafskopf wär.“

35. En Kumpliment.

„Wo, Dunner! Wo mag Kort wesen?“
 Fröggt Bödner Säodelman to Fleeth.
 „De ward den Bräösel sick angläßen，“
 Seggt Krischaon-Berrer Rosenkleb.
 Un kift nao 'n Fürhierd nuten:
 „Dau! Kort, Jung, fast rinner kaom;
 Se schelln un schimpn alltosaoom.
 Wat näöhlst du denn hier buten?“
 Uns' Kort pafft und geit henin
 Un pafft un seggt: „Hier bügt if,
 Baorer, wat sal schehn?“

„Ik heff min Stäweln äwn besehn,
 De sünd intwei, sünd fort un kleen;
 Kik hier maol her, hier bi den Lehn!
 Nu wes maol fix to Hand un draog
 De Stäweln hen nao Schoster Näs'en,
 Un maok en Kumpfiment: He müggt so god doch wesen
 Un setten in de iersten Daog
 'Ne nige Snut doran,
 Un grüt mi of den Man!
 Un nu kanst gaon!“
 Uns' Kör'l seggt: „Ik heff verstaon!“ —
 Un geit henut
 Un slantert lankhaom sine Baohn
 Un kümmt bi Meister Näs'en an —
 Dit was de jung nich; ne, de olle Man,
 Un is sit Jöhren nu all dod. —
 Na, schön; na, god.
 Uns' Kör'l kloppt denn an:
 „Godn Morrn, Morrn, Meister Snut!
 En Kumpfiment van minen Baorern:
 He müggt 'ne nige Näs' em an de Stäweln setten!
 Un sett' den enen Stäweln hen un lett den
 Staon und steit un flickt un flickt.
 De Schoster sitt un pickt un flickt;
 Toletst doch wat 't em kaoken in de Aorern,
 Un Kör'l führt so recht vergnöglil' ut:
 „Godn Morrn, Morrn, Meister Snut!
 En Kumpfli . . . Kumpfli . . . Kumpfiment!“ —
 Na, unsen Näs'en brennt

De Hüfer jüst so unner'n Liw,
 As set he up 'ne Riw,¹⁾)
 Un fohrt to Högt un springt in Enn'n
 Un smitt dat Warltig in de Eck henin,
 As fohrt de Böf' em bör den Sinn,
 Un deit sich rümmerebrein un wenn'n
 Un langt sich fix den Spannreem her,
 Kriggt unsen Korsl bi de Flicken
 Un fuhrwarkt ut de Stuwendör
 Mit em un haugt em krüts un quer
 Ball äöwer 'n Kopp, ball äöwer 'n Rücken.
 „Ach, Meistling Snut, min lew Herr Snut!
 Sal grüten jo van minen Baorern:“ — —
 Nu swelln den Schoster ierst de Aorern:
 „Infoome Bengel! Ik will di bi Meister Snut，“
 Un sleit un switt em ut dat Hus henut:
 „Wenn di En fröggt, denn heet ik Meister Näs.“ —
 Na, Korsl maakt en grövlik dull Gewäf'
 Un löppt und bröllt ut Malchow nut:
 „Ach, Meister Snut! Ach, Meister Snut!“

36. Man möt sick blot to helpn weten.

„Dau! Stao maol Wurd. Dau! Krischaon Swenn,
 Wo wist hüt Aownd du noch hen?“
 „As if? seggt Krischaon, „will to Stad.“

¹⁾ Riw = Reibe.

Uns' haderimentsche Röter hedd uns' Ratt,
 De swarthun Ratt, den Start asbäten.
 Nu will ik den Eichurgus Körbis
 Doch fragen maol, wat dor woll god för is." —
 „Na hür ens," seggt oll Allmanspäten,
 „Denn möst di 'n Wijschen rannerholen;
 Denn graob an uns' oll Treptowsch Dur,
 Dor waohnt en ollen
 Gans gefährlik dwatschen Kierl achter 'e Mur,
 De maolt Punkt reizen llur
 Dat Dur
 Snapps vör de Näs' en to;
 De Slom, de hedd all oft mi presst."
 „Na, jo," seggt Krischaon Swenni
 Un lacht vergnöglit vör sick hen:
 „Ne, dat hedd nix nich to bedüden,
 Van den dor laot ik mi nich brüden;
 Ik heff min Uur 'ne Stunn torügg all stellt." —

37. Dat freg 'f woll trecht.

De Wijschen¹⁾ un dat Feld ward grön,
 Un süh, in 'n Gordn all Blomen blöhn,
 Un up dat Dak, dor kurrt de Duw.
 Oll Amtman Lühr sitt in de Stuw
 In sinen Lähnstohl wiz und fast. —

¹⁾ Wijschen = Wiesen.

„De Winter was en slimmen Gast,
 Seggt he to sich un maakt sich graob,
 Steit up un licht ut 't Finster nut;
 „Wur führt de Welt so fründlik ut!
 Is dummi, is dummi, is würlsik schaob,
 Datt Fründing Dubh gor nich kümmt.“ —
 Maakt 't Finster werrer to un nimmt
 'Ne Preis' sick un geit up un werrer:
 „Hm, hm! Dat is jo doch fataol!
 Dat is en ollen rächtgen Verrer!“ —
 Un geit nao finen Hov hendaol.
 Un brummt un geit nao 'n Pferdstall nin:
 „Wo, Dunner! Mag Jehann denn syn?“
 „It sitt hier baown up 'e Verrer，“
 Seggt uns' Jehann, „un söl mi Stroh.“ —
 „Hm, hm!“ brummt Amtman Lühr, „so, so!“
 Un licht to Högt un nimmt 'ne Preis' sick werrer:
 „Hür maol, Jehann, wenn Dubh kümmt,
 Denn segg em man, it wier all furd,
 It wier all hen nao Himmelpurt!
 Un segg ok so, as it heff seggt!“ —
 Un geit herute ut den Stall — :
 „Un, datt dat jo ok stimmt!“ —
 „God“, seggt Jehann, dat kreg 't woll trecht;
 Doch, Herr!“ röppt he, „wat sal
 It seggen denn, wenn he nich kümmt?“

38. Na, Barrer, hest ok Tacholt frägen?

„Jo, Barrer Schult,” seggt Luting Bonn,
 „Dit is en wohren Goddessägen!
 Dit föllt uns to as 's Nachts in 'n Drom. —
 Dit is jo ok 'ne Küll¹⁾; dit Jahr, — —
 Mi hebb all früst²⁾, jüst as 'n Bohr, —
 It wull, wi harrn man noch en Föder vler
 Sönn Tacholt up uns' Hovstäb hier.“ —
 „Dat glöw ik,” seggt oll Schult, „dat füll uns woll
 behaom;
 Doch segg, wat maakt du dor van 'n narrischen Kraom?
 Dat führt jo gaus infaomig ut;
 Du tühst de Telg jo ümmer unner 't Föder rut?
 Wurüm nimmst du s' nich baown heraf?
 Dit is jo gor nich up 'n Schaff³⁾,
 Is gor nich jo, as sick 't gebührt?“
 „Ach wat!“ seggt Lute Bonn un trampelt⁴⁾ mit de Föt,
 „Süh, ik heff ümmer härt,
 Dat man dat Swerst toierst bon möt.“

¹⁾ Küll = Kälte. ²⁾ früst = gefroren, friert. ³⁾ Schaff. Stammwort von dem Wurzelw. schaffen. ⁴⁾ trampelt iterat. von trampfen = strampfen.

39. De Pierdhannel.

Uns' Hans Gernenz un Schäöning Sprewitts,
 De gaon to Fot maolens nao Strelitts,
 Un as se dor bi Schrötern sitten
 Den un drincken heid 'n Lütten,
 Un laoten sick en Bitschen Kes' affnidn:
 Dunn kümmt oll Nehls ut Daowlow autoridn:
 „Godn Dag ok, Rinnings! Ma, wur geit'?"
 „Je," seggt Gernenz, „so as man 't driwn deit."
 Un Nehls, de förrert¹⁾ sick denn ok en Lütten,²⁾
 Un. seggt: „Dat Best is woll, ik gao man sitten?"
 Na schön. Se räden nu van allerhand —:
 Datt äöwer Johr dat Hei man slicht wier worwn,
 Un, datt in Quassow Fritsing Brandt
 Wier storwn,
 Un kaom toletsthen up de Pierd.
 „Hürt," seggt uns' Sprewitts, „Nehls, wur wier 't,
 Wenn he uns sin oll Schimmelstot
 Verköpn ded? Dat Pierd schint god
 To wesen." Un maolt dorup dat Finster aopn,
 Belikt de Ollsch van hinn'n nao vör.
 „Jo", seggt oll Nehls, „de Stot is god beschaepn³⁾).
 Wäln 'w nuten gaon maol vör de Dör?"

¹⁾ förrert (föbbert) = forbvert. ²⁾ Lütten = Schnapse-Glas Brannwein. ³⁾ beschaepn = beschaffen.

Geseggt, gedaon.

Un räden dor un staon

Un lisen hen un lisen her.

„Jo“, seggt Gernenz, „dat schint 'ne dägte“) Mähr.

Nu segg maol, Nehls, wur väl sal s' kosten?“

„Na, fözunnädntig Daoler up 'n Wurd;

Is dat en hogen, düren Posten?“

„God, god! — Denn mit de Ollsch man furd! —

Dat wäln 'w em gärn,“ seggt uns' Sprewitts,

„Nu kän 'w jo rideń hüt ut Strelitts.“

„Jo,“ seggt oll Nehls, „de löppt acht Mil in enen Strich.“

„Acht Mil?“ Ih, dat 's jo fürchterlich!“

„Jo, jo,“ seggt Nehls, „acht Mil aohn antohollen;

Dat is en gans kaptaoles Dier!

Dat löppt, as kreg 't de Stulen;

Dat is bekannt all hog un sid.“

„Na,“ seggt Gernenz, „denn kän 'w de Mähr nich
bruken;

Wi waohnen man twe Mil van hier;

De löppt föß Mil uns jo to wid.“

40. Is dor of noch Blatts?

Eitt Hanna Klüter liert bei Meister Spohn

In Lüdersdörp dat Snirerprofeschon,

Un würr en rechten dägten Snirer;

¹⁾ dägt = tüchtig, brauchbar, stark.

Kunn maoken: Hosen, Röck un fine Hemb,
 Of Pahletohs un siden Westen. —
 Na, as he utliert had, wüxt he 't am besten;
 He reist 'n Bitschen in de Frömd:
 Nao Rostoc, Wismar un so wirer,
 Nao Lübäk un nao Kiel henup
 Un hel in jede Stad sick Etwas up.
 In Lübäk let he wassen sick 'n Bord,
 Doch nich sönn Knäwelbord, as de Majuren — —
 Of nich sönn Backenbord bet achter 'e Uhren;
 Ne, ue, dat was sönn Ord:
 Sönn rich'tgen polschen Judenbord,
 So rug un rug bet in de Ogn,
 As hürt he to de Demagogu,
 De mal in Düttschland rümmertogn. — —
 Na, as in Kiel he wesen ded,
 Dunn schrev em Baorer 'n groten Brev un bed
 Em fier un gor to fier,
 Wildes datt Krieg in Sleswig-Holsteen wier:
 Sin Hanna mliggt to Hus doch kaom.
 He maolt sick denn of up in Godd sin Naom,
 Un kem den sädwten Dag to Hus
 Un ssel sick 's Aownds, sachting as 'ne Mus,
 Henuppn nao de Däl
 Un horkt dor an de Stuwindér.
 De Olln spröken gor un gor to väl
 Van em un rohrten as 'n Gör.
 Un Dürten-Wäschchen säd fogor:
 „De Saal is llor:

Uns' Hanna läwt nich miter;
 Den hebbn de Dänen wiß all schaoten,
 Dre stäken twischen ehr Soldaoten;
 Süs wier he woll all hier." —
 Mit en Maol kückt uns' Hanna in de Dör
 Un steckt den Kopp 'n Bäten vör
 Un seggt: „Hier bün ik jo!"
 Nu is denn Allns froh,
 Un Baorer, Morer, Wäschchen fassn em um den Raden
 Un küssen em un rehren,
 Un Morer seggt: „Ik glöwt, du wierst all twischen de
 Schandorn;") —

Nu will 'k di ok 'n Eierloken backen;
 Süh, dat sal gor so lang nich wohrn." —
 Uns' Krischaon de liggt up de Aabenbank
 Un rokt sin Pip un spukt de Stuw entlanl,
 Kückt Hannan an van Kopp to Fot;
 Dunn seggt oll Wäsch: „Dat lett nich god;
 Du liggst dor jüst, as in den Fuß;")
 Staoh fix maol up, gib Hannan 'n Kuß!"
 Un Hanna seggt: „He kennt mi nich!"
 „Herr Godd," seggt Krischaon, „in den hogen Håu!
 Wo sal ik em den Kuß man gäwn?
 Is dor ok Plats noch in 't Gesicht?"

¹⁾ Schandoren = Gendarmen. ²⁾ Fuß = Schuhmutter.

41. Dat Plumfark.

Oll Halvbur Snaok to Blankensee
 Tog mit sin Fru in 't Olldeelshus;¹⁾
 Hier lantzen s' as in 't Schorf de Lus.
 De Wirtschap kreg Jehann, sin Säöhn,
 Kreg all dat Land, kreg all dat Beh,
 Dat ganse Inventur,
 Un Snaok, de was nu Olldeelsbur.
 Na, maolens wiern s' up 'n Bäöhn —
 De Olln, de heidn Olln meen ik —
 De Oll so hog jüft as 'n König. —
 „Hüt, Baorer,” seggt de Ollsch, „wie warru
 Upstäds²⁾ all hellschen³⁾ olst;
 Uns' Hoor wad witt, dat Blod wad folst:
 Gleb du, se don uns negstens farren
 Nao unse ewge Rauhstäd⁴⁾ hen;
 Drüm ist 't dat Best woll, wie bestellen
 In 't negst Egidemark
 To Stargard uns bi Tischer Snellen.
 Man heid 'n Sark?”
 „Jo wolling, Ollsching, dat sal schehn,”

¹⁾ Olldeelshus = Altentheilshaus. ²⁾ Upstäds, auch: up-
 städs, adv. der Zeit. ³⁾ hellschen (hellsch), adv. der Verstärkung
 = höllisch. ⁴⁾ Rauhstäd = Ruhestätte.

Seggt hib oll Snaok, „dor heft du Recht;
 Ik heff jo dor all oft van seggt,
 Nu kän 'w dat Sark noch sülwsten sehn;
 Maost kän s' uns noch 'n Näsenquetscher¹⁾ gäwn —
 Ik meen nao unsen Dod —
 Dat wier doch för uns beid nich god.“
 Geseggt, gebaon. Nao viertein Daog
 Führt Fieken²⁾ Hillgendorps un Kasper Vlaog.
 Nao Stargard hen un bringn de Sarke mit.
 De Olln, de frein sic as 'n Kind.
 „Süh, Ollsching,“ seggt oll Snaok, „de Sarke sünd
 Tworst recht duraowel³⁾, doch de Smidt,
 De sal en ISEN uns doräöwer leggen;
 Denn här! Ik will di seggen:
 Se holln sic in de Ierd denn länger.“ —
 Na god. De Dörpsmidt Sänger,
 De leggt sofurds Beslag doräöwer
 Un bringt de Sarke werrer näöwer⁴⁾,
 Un oll Bur Snaok un Hinrik Staomer,
 De stelln se ninnen nao de Staomer;
 Dor staon se jüst as up 'ne Bohr.
 Tofällig äöwerst was dit Johr
 In Blankensee väl Nowt⁵⁾.
 Dor würr nu rümmerdraowt
 Un rümmerlopn

1) Näsenquetscher = ein Sarg mit plattem Deckel. 2) Fieken = Sophiechen. 3) duraowel, von durabel, b. i. dauerhaft, haltbar. 4) näöwer = hinüber. 5) Nowt = Obst.

Un Plum un Beeren¹⁾ söcht tohopn
 Un baadt
 Un daon
 Un ninnensadt, —
 As kunn dat gor nich anners gason;
 Of Snaofsch, de had de Hüll un füll.
 Je, wo s' de Plum man laotan füll?
 „Ih“, seggt de Oll, „wi schüdden s' in dat ene Sark,
 Un tðwn het to 't negste Markt,
 Denn don 'w en Schäple dre verköpn;
 It will dor woll mit rümmerströpn.“
 Na god. De Plum, de Mudder Snaofsch hebb baadt,
 De wadn in dat ene Sark heninnensadt.
 Un liggen dor ol gor to nett.
 Jedoch nao viertein Daog,
 Dunn kriggt de Ollsch dat in de Maog
 Un liggt 'ne Tib lank still to Bedd
 Un blivt toletst en Bäten dod.
 Of Snaok kümmt nu in Trur un Nob,
 Geit stündlik hen un küst ehr ümmer
 Un klaagt un süfst un rohrt herümmer:
 „Min Ollsch is dod! Min Ollsch is dod!
 Wur sal ik 't nu man maoken blot?“
 Geit stündlik hen uu straolt²⁾ ehr äöwer,
 So sachting up de beiden Backen³⁾ —
 Un smitt sick denn maol dwaßlinks näöwer,

¹⁾ Beeren = Birnen. ²⁾ straolt = streichest. ³⁾ Backen = Wangen.

Un seit sich achter 'e Uuten räcken:
 „Ach, Godd, wur sal if 't maoken blot?
 Min Ollsch is ded! Min Ollsch is ded!”
 Dat helpt em allosaom nich wat:
 He mag sich all de Hoor utriten,
 He mag sich grunsen frank un matt,
 He möt henin in 'n suren Appel biten;
 Sin Ollsch is nu bi Godd, den Herrn,
 Un ward nich werrer läwig¹⁾ warn.
 Na, as dat Dedenkled is treggt,
 Dunn ward se in dat ene Sark heninnenleggt —
 In 't anner Sark sünd jo de backten Plum —
 Un kift, Jehann, de kaugt sich up 'n Dum²⁾ —
 Un hult un laomentirt of gor to väl —
 Un 't ward em vor de Ogn —
 Swart un grön un gäl,
 As lek he van den hogu.
 Häwn runner up de Tert,
 So wier 't.
 Na, sönn Gewäf³⁾, dat is jo all to laown.
 Den drüddn Dag, dunn ward den Mudder graown,
 De Gäst un Folgers sünd all dor;
 Nu kümmit de Preester³⁾ noch um Köster Sohr,
 Un as se hebbu en Stünning fäten,
 Un hebbn sich wat vertelst un Middag gäten⁴⁾;

¹⁾ läwig = lebendig. ²⁾ Dum = Daumen. ³⁾ Preester = Priester; aber Pastor auch: Pastur = Pastor. ⁴⁾ gäten = gegessen.

De Käster sungen hebb' un hää't:
 Dunn seggt de Paster: „Sümings, rää't
 En anner Maol jug wirer ut;
 Ditz haost de Lek man ut de Kaomer rut!“
 Vier van de Drägers gaon den fiz hinin.
 „Dit“, seggt oll Ohlbrecht, „ward' s' woll sijn,
 Dit Sart is hellschen flutig jo un swor.
 Nu haot' man au,
 So — Man för Man —
 Denn krig wi s' richtig nuppen nao de Bohr.“
 Un as de Lek mi up de Husdäl steit,
 De Käster swinn¹) hemuten geit,
 Un maakt recht iernstlik den Bemerk:
 „Dor fünd' keen Lichter jo up 't Sart,
 Un kift, dat Dodenlaoken fählt jo of; — —
 Süh so! Nu hebb' de Saak ierst ehren Klosl.“

Hort maol hort! De Schedelkloken lingen,
 Wur se dumpig dräöhn bat Dörp entlank!
 Un uns' Käster un de Schölers singen
 Up de Husdäl enen Dodeisank.
 Ach, un Väöring Snaok steit in de Dör,
 Rohrt un snuckt jüst as 'n Gör,
 Drög²) de Traon sick af, de runner lopn —
 Un de Lüd, de wenien alltohopn.

¹) swinn = geschrwinde. ²) drög^t = trocknet.

Zizund ward dat Sark to Högten naohmen,
 Un de Köster häwt up Frisch nu an.
 Wur se trurig all herute kaomen,
 All in swart Kleedaschen Man för Man!
 Lanksaom, lanksaom geit 't dat Dörp hendaol,
 Un de Sünn, de hebb sönн matten Straohl,
 Riekt so düster van den Häwn runter,
 Riekt herun un krüpp¹⁾) denn werrer unner.

Stin²⁾ un Lischen, ach! Un Ameriken
 Slikken sacht sich achter 'e Steenmur lant;
 Hans und Klaos un Jochen liken
 Dör de Büsch dor bi den Köstergauk. —
 Lanksaom, lanksaom geit 't dat Dörp hendaol,
 Un de Klocken — härt, de summen maol,
 Un de Hunn'n, de jaulen³⁾ dump dormanken,
 Bet di Lik is nao den Kirchhof lanten.

Bäöring Snaak un sin Lehann, de liken
 Gräsig daolen in dat aopn Grav;
 Süh, un Fieken Hillgendorps un Mriecken
 Nähmen van dat Sark dat Laolen af.
 Un de Drägers laoten 't lanksaom daol. —
 „Mudding, seh ik di dat letste Maol?
 Ollsching, deilst du woll ens werrer kaomen?
 Denn, adjüs! Denni slaop in Godd sin Naomen!“

¹⁾ krüpp = kriecht. ²⁾ Stin = Christine. ³⁾ jaulen = heulen.

Uns' Herr Paster höllt nu noch 'ne Räb,
 Laowt de Olsch bet in den hogen Häwn,
 Wünscht ehr Seligkeit un ewig Läwn,
 Un de Lüd, de wenien alstohopn:
 Dunn kümmt Hanna Mütter van de Smäb tolopn,
 Höllt den Paster in de Räb un seggt:
 „Ah, Herr Paster, dat is alstosaom nich recht!
 Wat helpt all dat Snaden un dat Laown“ —
 Raugt un lutscht sick up 'n Dum —
 „Wat se äwn hier begraowen,
 Pasting, is dat Sark mit Plum.“

42. Ut olle Tiden.

Un Pingsten is 't. De Zerd is grön;
 Of Punschendörp is ruter putst
 Mit grönen Mai. Un Köttsen Köha
 Sin Anmeriel, de hedd den Bullen
 Van Ekenlov¹⁾ en Kränsing maakt
 Un hedd dat üm de Hürn em haolt;
 Denn 't vörig Sohr hedd Baorer schulln. — —
 De Höders²⁾ blaosen up Schallmaien;
 De Knechis un Dierns in vullen Staot,
 De späln un dudeln³⁾ up de Straot,

¹⁾ Ekenlov = Eichenlaub. ²⁾ Höders = Hüter, Hirten.

³⁾ dudeln = scherzen, schäkern.

Späln Hiun'herut,
 Slaon Drüdden ut
 Un siiken Sac
 Un dohn sich lewn un frelen.
 Oll. Baown-Schult un Krischaon Klink,
 De smoken stramm 'ne Pip Tobac
 Un hebbn sich daolrangt up 'n Brink
 Un häögen sich un don sich wat vertelln
 Ut olle Tid, wur 't dunn is west
 Un wur 't nu is. „It will die melln,”
 Seggt Krischaon Klink,
 „Hür, mit de Welt is 't doch 'n egen Dink.
 Vör dissen hedd jo Allus künnt snacken:
 De Snaek¹), de Blendlink²) un de Arrer³),
 Sogaor de Böm.” — „Dat 's richtig, Barrer,
 Du hest gans Recht;
 De Snaek hedd seggt:
 „It stäk so lising as 'ne Ferrer,
 Un wat is stäk, dat warb woll werrer!”
 Un denn de Arrer, Barrer,
 De hedd seggt:
 „It stäk, it stäk, it stäk dör 't Ferrer,
 Un wat is stäk, dat wat nich werrer!”
 „Un denn de Blendlink de hedd seggt:
 „Wenn 'f siiken künnt so god as härn,
 Denn ded is alle Minschen mürdn”).

1) Snaek = Schlange, welche nicht giftig ist. 2) Blendlink = Blindschleiche (*Anguis fragilis*). 3) Arrer = Otter, eine giftige Schlange, gehört zum Geschlechte der Nattern. 4) mürdn = morden.

„Un denn de Wölm — Oh, Zemine!
 Hür, Barrer, ne! Wur hebbu 's sick wrungen,
 Wenn maol de Bur to Busch¹⁾ is kaom
 Un hedd de Äx herüümmer swangen:
 „Ach, Bur! Ach, Bur! Hau mi nich af!
 Hau minen negsten Naower af!”
 „So, Barrer,” seggt lütt Krischaon Klink,
 „De Welt, de is en putsig Dink,
 De hedd all twintig Maol sick dreibt,
 De hedd all up 'n Kopp sick stellt;
 Denn Jochen Swart hedd mi vertellt:
 De Wögel hebbu jo of künnt snacken,
 De hebn jo orndlik Webben maakt
 Un in de Ierd herüümmer kleit.
 Un de Ruhrbump²⁾ fogor hedd haest
 Un süh, de Kukuksköster³⁾ of. —
 Wo is en Baogel nur so klok?
 Na, maolens sitten s' heid an 'n See —
 Dat Wäre is of gor to nett —
 Vertelln sick wat un kiken nao ehr Beh,
 Un maoken endlik heid 'ne Webb.
 „It haok toiersten morren Fröh an 'n Sump,”
 Seggt to den Kukuksköster de Ruhrbump.
 „Ne,” seggt de Kukuksköster, „dat do ik. —
 It kaom di vör, it kaom toierst to Schick.”
 Na, dit geit los. An 'n Häwui is't noch gor nich klor,

¹⁾ Busch, hier = Walb. ²⁾ Ruhrbump = Rohrvomiel.

³⁾ Kukuksköster, auch: Wädhopp = Wiebehopf.

Dunn hebb Ruhrdump sin Beh all dor
 Un hoakt un schellt: „Burrr Bunt! Burrr Bunt!“ —
 He hebb 'n bunten Stier vorr hatt. —
 De Lekuksköster hört nu dat
 Un maakt sic̄ hilling nao sin Beh; —
 Dat liggt in 'n depn Slaop an 'n See. —
 Un weckt nu: „Up up up! Up up up! Up up up!“ —

43. De wille Jagd.

„Ru, Detel¹⁾) Möller, räb maol du!
 Ik glöw de wille Jäger is 'ne Fru
 Mit Naomen: Woden²⁾) ore Wob. —
 „Jo, dat 's egaol, dat is glikgod;
 Weck menen ol, dat is 'n Man,
 De up 'n witten Schimmel sitt
 Un an 'ne Räb³⁾) hebb Hunn'n an
 Un menn'g Maol dör de Lucht⁴⁾) henridd.
 Gemeenhen jöggt he in de Twölfen:
 Van Wihnacht an het Hel dre König.“ —
 „Jo, Detel, jo, denn is't nich richtig,
 Denn bliw ik keenen Aowend buten,
 Un kreg 'k of Zuckerbrod und Stuten.“

¹⁾ Detel = Dethlos. ²⁾ Woden, im südböhl. Meddeinb.; ³⁾ der Elbe: Wob (Wand), vielleicht: Wodan, ein Götze der Wenden des Lutiziergebietes. ⁴⁾ Räb = Kette. ⁴⁾ Lucht, in der Umge- genb von Warnemünde gebräuchlich.

Seggt Hinrik Sop recht ierust un wichtig,
 „Min Mdm¹“), de hebb so oft vertellt,
 Wur 't enen Knecht maolens hebb gaon.
 De deit 's Nowends Waoter haoln
 Un as he an den Sob²) sick stellt,
 Dunn kümmt dat an: „Giff, gaff! Giff, gaff! —
 Hoho! Huhu! Giff, gaff! Giff, gaff!“
 „Ah,“ denkt de Knecht, „dit is jo 'n narrisch Geblaff³)!“
 Un röppt in Hast van 'n Hof henaf
 Un röppt nu ok: „Giff, gaff! Giff, gaff!“ —
 Doch ier he sick hebb recht besehn,
 Dunn kümmt de wille Jagd to tehn,
 De Hunn'n de spuden Für un Flamm'n;
 Fru Woden röppt: „Bet uin nao 'n Wäg!“
 De Knecht schätt in de Huk⁴) tosamm'n,
 Datt Woden em un Luft blivt weg.
 „Hest du mit jagd't, kanst ok mit äten!“
 So röppt Fru Woden ut de Luft;
 Dunn kümmt 'ne Minschentül toflegen.
 De Knecht verzust.⁵)
 „Na, hebb he van de Kül ok gäten?“
 Fröggt swipping⁶) Jochen Engel.
 „Du büsst 'n dwatschen Bengel;
 Wur ward he van de Kül denn äten!

¹) Mdm (Mäum), im nördl. Mecklenb. au der Orlsee =
 Mutter. Im südl. Mecklenb. „Möme“; hier aber so viel
 als: Mühme, Tante, Mutter Schwester. ²) Sob, vom weib. und.
 = Brunnen. ³) Geblaff = Gebliebe. ⁴) Huk, von hukeln (hucken)
 = hocken. ⁵) verzust = fährt zusammen, erschrickt. ⁶) swipping =
 emin. von swipp = schnell, vorlaut.

Fru Woden hedd s' blot runner smäten! —
 „Wat? Hinrik Dop, du snacst van Dumm?
 Din Dummheit is 'n Bäten stark;
 Din gans Vertellers is för 'n Quark.
 De Ünnericht, den du hest hürk,
 De is keen down Schillink¹⁾, wiert;
 Din Köster hedd jo fulvst Miz liert.
 Süh, dat 's 'n dummen Schoster west,
 Is Anno drüddtein²⁾ mit de Jägers gaon.
 Un hedd Franzosenköpp herunner slaon. —
 Wat du hest liert, is ledig Stroh;
 Vör dine Kulpen hängen Schuppen;
 Jo, wenn du Kreigen flegen fübst,
 Denn glöwst du, dat sünd Zuckerpuppen. —
 Jo, würklif, Hinrik, du büst tobedurn,
 Du hürst noch to de olla Burn,
 De vör Sohrhunnert hebbh läwt.
 Wenn du maolens 'ne Draok³⁾ fübst tehn,
 Denn glöwst jo woll, de Düwel swäwt
 Livhaftig in de Lust ümher
 Un bringt den Ennen blanke Dräödels,
 Den Annern Iux un dünnen Leer?“
 Uns' Hinrik tüht 'n langen Paff

¹⁾ Schillink: Ursprüngl. Skillink; ebenso: Skult, statt: Schult; düstl, statt: dütsch u. s. w. Der Laut sch ist im Plattdeutschen aus sk oder sl entstanden. ²⁾ drüddtein (holl. dertien) = dreizehn.
³⁾ Draok, fem. = der Drache, eine jeurige Lüsterscheinung (Meteor).

Ut finen Bräösel¹) rut
 Un putst de Wäf' sick af:
 „Du snackst jo bannig klok. —
 Hä, hä! — Hest voll Afsaot studirt?
 Von dinen Röster hest doch of Míx liert.“
 „Na, unsen Röster laot doch blot in Ruh,
 Glöö nich, he is so dummi as ju²).
 Du lewe Himmel³!) Datt sick Godd erbarm!
 Ne, jugen schüddelt uns' sick dre Maol ut 'n Arm.
 Uns' Röster hedd Kultur,
 De hedd up 't Seminar studirt;
 Ne, Brorer Hinrik, laot di holtn!
 He hedd wat liert;
 Glöö nich, he is 'n Bur,
 Glöö nich, he hört noch to de Olla!
 He säd maolens in unse Schol:
 „De wille Jagd is Míx as Kohl,
 As pure Faoweli⁴);
 Dat entig Wohre is dorbi:
 Man hört towilen woll wat hulu,
 Un menng Maol 's Nachts wat rüanter tehn;
 Deboch bi 't rechte Licht besehu,
 Sünd 't grote Uln.
 De ropn denn: „Oho, uhu!“
 Un mank de greten sünd of lütten —

1) Bräösel, auch: Däöölk = kurze Pfeife. 2) Im südl. Recklenb. spricht man statt jug größtentheils ju. 3) Urspr. Himmel.
 4) Faoweli = Fabelei.

Versta o mi recht! — Sönn lütte witten;
 De ropn denn: „Giff giff! — Kumm mit!“ —
 „Ah, dat 's nich richtig,” seggt Rebühr,
 De Hunn'n, de spud'en jo doch Für;
 Dat kän jo doch keen Uln. don?“
 „Aha! Nu räb! — Hest nu wat liert?
 Nu hebbu s' di saot't,” seggt Michal Wiert,
 Nu holst man an! Nu laot man sacken!
 De Nääöt”), de is to hard to knäcken.“
 „Ah, hold't dat Mul, un laot't dat Snadden!
 Si hefft doch woll all Ratten sehn?
 „Ah, dat 's 'ne Kraog,”
 Seggt Krischaon-Berrer Kraog,
 „Wat gaon uns hier de Ratten an;
 Wi räden jo van wille Hunn'n
 Un van den bösen Höllenman.“
 „Na, hefft ji 's Nachts all Ratten sehn?
 Wur sehn denn denn²) ehr Ogn ut? —
 Sehn s' jüstement nich ut as Für?“ —
 „Jo, dat is wohr,” seggt Hans Rebühr. — —
 „Hallih, halloh! Hallih, halloh!
 Bi uns geit't ümmer so, jo so!
 Hallih, halloh! Hallih, halloh!
 Bi uns geit 't ümmer so.“ —
 „Nu kaom'n s' an, nu hört maol to:
 Hallih, halloh! Hallih, halloh!
 „Dat sünd s': De Jäger un uns' Köster Stint;

¹⁾ Nääöt (holl. noote) = Nuß. ²⁾ denn, hier = dann.

Nu sält ji 't sehn, datt 't Uln sünd,
 Un datt de Wedd¹⁾) ji hefft verloren!"
 Dat heit keen dre Minuten wohren,
 Dunn sünd se in de Dör,
 Un Jäger Snaok, de tüht hervör
 Ut sinen Blüssensack twe hannig grote Uln.
 „De Wedd is wunn'n!" röppt Kösster Stint,
 Hier silt maol her, datt 't Uln sünd!
 Uns' Barrer Snaok hebb s' schaoten bi de Bölen;
 Dat is de ganse wille Jagd,
 De 's Nownds heit dor rümmmer spöken."
 Uns' Jochen Engel steit un lacht:
 „Nu maakt man wirer keenen Larm!
 De Saok is ilor as Leer un Barm;
 Man fix den Win un 't Bier herbi,
 De wille Jagd is nu perdu." "

44. Dat Taoterwiv.²⁾

De Sünn geit daol, de Lust ward köhl
 Un weiht dör gröne Feller;
 Se pooren sich to Dans un Spill
 Un trecken nao de Wäller. —

¹⁾ Wedd, von wedden = Wette. ²⁾ Taoterwiv = Zigen-
 nerweib.

Un as se gaon
Up äwne Baohn,
Dunn kümmt den Stig entlanken
En Wiv dorher to wanken¹⁾.

Dat Wiv, dat sprekt so dump un hell
As kem 't ut 't Grav²⁾ to stigen:
„Mi is bi mine Ihr nich woll. —
Tui schämt jug! — So 'n Vergnügen? —
Wenn ji nich laot't
Van Lust erfaot't
Dann Springen un dat Draown,
Denn kümmt 't heraf van Baown.“

„Wat dolstert³⁾ de?“ seggt Willem Steen,
„De warr ik ball wat wisen!“ —
Se maakt mit ehren Stock 'n Krüts
Un brummest dorbi lisen⁴⁾
 Un humpelt rüm
 Un führt sich üm
Un ficht to Högt nao'n Häwen
Un geit bunn furd gans äwen.

„Musikant späl up, un maak Musik!
Zuchhei! Nu gibt 'n Schottischen!

¹⁾ Wanken, hier = wandeln. ²⁾ Grav, von grabu (graown); daher nicht „Graff.“ Der pl. heißt Gräver (Gräwer). Ebenfalls: Drab und nicht „Drass.“ ³⁾ dolstern = unverständlich sprechen. ⁴⁾ lisen = leise.

Nu sit maol, Hinrik, wur dit geit!
It dans mit Fiel up Klottsch'en¹).

„Dau! hold't of Strich!

So geit dat nich!

Wat is dat för 'n Gebäddel!

It danst woll hüt för 'n Dräädel²)?“

„Dau! Krischaon, här! Wur runscht³) de See!

Här, wur de Bülgen⁴) brußen!

„It här all; äowerst horf maol dor!

„Wur dor de Eken susen!“

„Man Tridd gehölln!

Vall wier ik folln.

So späl doch fixer Busel!

Dit geit jo as in 'n Dusel.“

De Fidel⁵) spält, de Fleit, de blöst,
De Bas, de brummt so äwn,
Un rings ümher ward 't düster Nacht,
Keen Stierning⁶) schint an 'n Häwn,

De See, de brus't,

De Elbom⁷) sus't,

De Dunner rullt mit Macht, mit Macht,
Un Blitze slängeln dor de Nacht.

¹) Klottsch'en, auch: Höllsch'en = Holzschuhe. ²) Dräädel, auch: Drääbbel = altes schwer. ³/3 Stlck. ³) runscht (ruscht) = rauscht. ⁴) Bülgen = Wellen, Wogen. ⁵) Fidel (altmärk. Fiddel) = Violine. ⁶) Stierning, demin. von Stieren = Stern; Stirne. ⁷) Elbom = Eichbaum.

„Dan, hür! Wie möten Kasch nao Hus;
 Denn dit ward ümmer gräöwer¹⁾):
 Dat Wiv vör 't Dörp hebd uns behext,
 Dit Wärer ward uns äöwer.“

„Jehann ik fall!“ —

„Dat was 'n Knall!
 Kif wur de Telgen²⁾ fleeegen,
 Un wur de Böm sick weegen!

De Rägen drirt ehr in de Echob,
 De Wulken tehn un jaogen;
 „Dat Wiv, dat Wiv hebd uns behext;
 Wi möten all verzaogen.“

„Nu töv, Jehann!

Ik fäng wat an. —
 Ik warr de Ollsch betaochl'n,
 De möt de Denker haol'n.“

„Wat du woll willst?“ — „Na, paß maol up!
 De warr ik ball wat lieren³⁾),
 Wenn s' of in 't Dörp in 'n Drögen⁴⁾ fitt;
 De sal sick maol verfieren.“

¹⁾ gräöwer, compar. von grob = grob. ²⁾ Telgen, schwer.
 und schlesw.-holst.; Tacken, strel und holländ. = Äste. Ein
 trockener, kieniger Ast heißt „Knost“, Abkürz. von Knast. —
 „Knorrn“ ist ein übergewachsener Knost und befindet sich im
 Holze. ³⁾ lieren = lehren; aber auch: lernen. ⁴⁾ In 'n
 Drögen = im Trocken.

He snidd 'n Kıl
Un steckt in 'l')
Dat Dingschen twischen Böken,
Un veit 'n Steen sick fölen.

„Süh so! — Nu kift maol orndlik to!
Un stellt jug all herümmer.
Dit Stückschén is de swarte Kunst;
Si ward't hierdör nich dümmer. —
Doch still möt 't syn!
Ik flopp nu un
Den Kıl, doch ümmer äwn;
So kaom w' dat Wiv an 't Läwn.“

„Ah, Willem, Willem laot 't doch syn!“
Seggt Mriel un friggt 'n Bäwer,
„Dat Wiv, dat is en Hexenwiv,
Un füh! Dat ward di äwer.“
„Pst! ümmer still!
Ik will un will. —
So, nu hebb 't god ens krägen.“ —
Börbi is Storm un Rägen.

45. Jakob, summ herut!

Uns' Schulsten-Badder liggt up 't Bebb
Un höllt sin Middags-Roh.

¹⁾ Kl = Eile; aber Schl = Egel, Blutegel.

„Godn Dag! Godn Dag of, lew Herr Schult!”
 „Schön Dank! Schönu Dank! — Wur so?”
 „Je, ik kaom her”, seggt Amtsbaod Kasch,
 „Datt Jaokob Fot sal morru
 Gans tirig all in Goldbarg sijn,
 Wil he Saldaot is worrn.”
 „Saldaot? Saldaot? — Hier Jaokob Fot?
 Bur Fotsch ehr, achter 'n Smid?”
 „Gans richtig.” — „Na, denn helpt dat nich;
 Denn kaem he furds man mit.”
 Se gaon nu hen. Oll Mudder Fotsch
 Sitt up de Däl¹) un spinnt.
 „Na”, seggt oll Schulten-Badde, „hüt!” —
 Un lädt ehr an un sinnt, —
 „Jug²) Jaokob is jo woll to Hus?”
 „Jo”, seggt oll Fotsch, „wur so?”
 „Je, ik möt jug 'ne Naoricht bring'n,
 De Naoricht is nich froh;
 Denn Jaokob sal Saldaot jo warnn.” —
 „Dat geit unmäöglich an!”
 „Dat geit nich?” seggt de Amtsbaod Kasch,
 „He möt noch hüt heran.
 Wo is he? He möt furdsen kaomi.”
 „So furdsen sal he all? —
 Ehr Äsel, de heet Jaokob of —
 Se maakt nu up den Stall.

¹) Däl (Schlesw.-holst. Lohbel) = Diele, Haustür; Tonne.

²) Jug, auch: Ju = Euch, Euer, Eure; ihnen, sie.

„Na, summi herut!“ de Amtsbaod seggt,
 „De Tid is knapp, is naoh.“
 Dat ward nu hell un licht in 'n Stall,
 De Äsel rohrt: „I ... ao! I ... ao!“

Wer in sin Amt to iwig¹⁾ is,
 Dat hedd noch Ort²⁾ hatt nie.
 Un wenn so 'n Äsel ward Saldaot,
 Den laot't van 'n Denst man fri.

46. Jernst ore Spaoss?

Wenn anire Burn nao 'n Plögen treckten,
 Denn set oll Kunkel halwe Daog
 In 't Wirtshus un vertellte wat
 Ut olle Tid: van Krieg, van Pest un Plaeg,
 Van Draoken, Hexen un van Spöken
 Un allerhand noch sönn Mafelen³⁾;
 Gemeenhen was of Kraokwiz dor;
 De harr nu gans vofrode Hoor.
 Wenn Kunkel recht in 't Wurt nu wier,
 Denn kreg he sine Dos' herut
 Un säb: „Na, Unkel Kraokwiz, hier!
 Klopp maol 'ne Pris' die in de Sunt!“
 He kloppt sich denn of en herinner;

¹⁾ iwig, (ifrig) = eifrig. ²⁾ Ort = Art, Sorte, Schlag.

³⁾ Mafelen = dummes Zeug, Winkelzüge, Unsinn.

Gemeenhen äwerst möst he prusten,¹⁾
 Nich ens; ne, dremoel, viermaol — ümmer swipper,
 Datt em de Uhrn klüngu un fus'ten.
 Un Kunkel säd den jedet Maol:
 „A votre santé!“ un grint dorto,
 Un Kraokwitz set denn as 'n Paohl
 Un glupte blot 'n Bitschen so.
 He was in sine Wannerjohrn
 Tworst wirer west as achter Worn;
 Jedoch Französch harr he nich liert.
 Oll Kunkel harr 't van 'n Förster hürt.
 „Na, töv!“ denkt Kraokwitz, „draop ik morrn
 Den Förster up de Kindelbeer²⁾),
 Un bün ik blot ierst drist em worrn,
 Denn sal de Snack woll ruter her!
 Paft blot man up!“ — Na, dit is god.
 De Förster geit to Kindelbeer,
 Un Schoster Kraokwitz achter her.
 „Wi gaan de Straot alleen so dagol, —
 Min lew Herr Förster, seggu s' mi maol,
 Wat mag dat syn: „A votre santé!“
 „Ih, Prost, du Rödkopp“, seggt de Förste.
 „Nu nähm s' mael an: so 'n Beh van Bur,
 So 'n dwatsch, verdrigkeit Kreatur!“ — —
 Illi so paft' he un so blöft' he,
 Als 'ne Uller³⁾ hinner 'n Förste! —

1) prusten = niesen. 2) Kindelbeer = Kinderbier, Kindtause. 3) Uller (Udver) = Otter (Coluber berus).

„Ha! Rodkopp, Rodkopp! Hect de Snaat?
 „Na, töv!” denkt he, „den warr Toback.
 It gäwn un sofurd⁸ of Für¹) nu Tunner²),
 Sal glöwn doch em schüht en Wunner.” —
 Dat Kind is döpt³), un uns' Herr Pastor⁴)
 Sitt dor un rokt sin Pipken Knoster,
 Un Kunkel, de vertelst em wat:
 Oll Kraokwiz sett't sich hen bi 'n Höster
 Un graed vör äöper sitt de Föster
 Un tennst⁵) den Hörfster, Tegler⁶) Ratt.
 Na, mit de Wil girt 't Hähnersupp
 Un Lüsten, Fisch un Kälwerbraod.
 Un Kunkel maest sich nu ens graed,
 Haolt sine Dos' herut un kloppt maol up,
 Spendirt de Reg lang rümmer.
 „Ik segg un segg dat ümmer,”
 Seggt oll Bur Kunkel,
 „Ne Pris' Toback is häter as 'ne Kunkel.” —
 Uns' Schostter laugt nu of henninen;
 Doch as de Pris' he hebb man snaowu⁷),
 Dunn ward em 't of all krimmeln⁸) baewn
 Un prust un kan sicf kum⁹) besäuuen.
 Bur Kunkel seggt: „A votre santé!”
 De Schostter springt in Enn'n, oh Je! —

1) Für (engl. fir) = Feuer. 2) Tunner = Zunder, 3) döpt = getauft. 4) Pastor, auch: Pastur = Pastor; aber Preester = Priester. 5) tennst, auch: tens, tennen = nebeu, to Euns. 6) Tegler = Ziegler. 7) snaowen, von snaugen = schnauben. 8) krimmeln — das in der Nase sich äußernde Vorgeschnül beim Niesen. 9) kum = kaum; aber kumm = kommt.

Un haugt in vulle Wut den Burn
 So fäckermentschen an de Uurn,
 Datt dre Maol he kopphäster geit.
 „Dat sünd de Rodköpp, Unkel Runkel.“
 Seggt Kraokwiz, „hest du mi verstaon?
 ’Ne Pris’ Toback is häter as ’ne Runkel;
 Nu ward de Saok di woll vergaon!“¹⁾
 Oll Runkel richt’t sick fix in Enn’n
 Un läst verdwäf²⁾ den Schoster an:
 „Segg, Unkel, sal dat Jernst syn ore Spaß?“
 „Dat is min Jernst, du dumme Klaos!“
 „Dat is din Glück,“ seggt Runkel tämlit gnittig³⁾;
 „Denn sönn’n Spaß verstaor ’k of nich.“

47. Lütjeborg.

Na, hür ens, Olsching! Lütjeborg,
 Dat is ’ne putts’ge Stad;
 Ik bün doch hüt to Markt dor west? —
 Dor was nich Hund nich Ratt.

Toiersten drewn de Röh to Feld,
 Maoher de Göf³⁾ un Schaop,

¹⁾ verdwäf, auch: verquaß, verdwert = in die Quere, von der Seite. ²⁾ gnittig, von Gnitt, auch: Gnitts; dieses kommt her von gnittern, d. i. hosen, ärgern. ³⁾ Göf, pl. von Göf = Gans.

Un ut dat schimsl̄ Radhus let
Herut en rugen Aop.

Un sik, de Turn¹⁾ de hängt so schev
Heräöwer nao de Straot — —
Na, här! Wenn de Adjüs²⁾ maol seggt,
Dat ward en groten Praot.

Dat Dur führt gans infaomig ut,
Dat is di so 'n Gestell,
As Hinrik Doms sin Tegelschün
An 'n Wäg nao Grotens-Hell.

Un in den Damm sünd Löder in: —
Ik denk, „mi bitt 'ne Lus —
Hier bredst di woll de Been kaput
Un geist denn laohm nao Hus.“

De Lüd sünd of nich sower³⁾ dor;
De sünd verdeuwelt klof
Un dorbi so, as „föhst mi nich.“ —
Un däöml̄ik⁴⁾ ging mit 't ol.

Ik gao di dor nao 'n Gasthus nün —
Ik glöw, de Mann heet Praohl —
Un förre mi 'ne Buddel Bier
Un sett mi 'n Bäten daol.

¹⁾ Turn (holl. torn) = Thurm. ²⁾ Adjüs = adieu, fr.
³⁾ sower = sauber. ⁴⁾ däöml̄ik = dum, verkehrt.

Un as ik achter 'n Dic̄h man sitt,
 Dunn kümmt en Man herin,
 Un geit de Stuw so up un af,
 As harr he wat in 'n Stim.

It nähm min Glas un sep¹⁾ terst ens
 Un ät 'n Kringel tv;
 De Man kümmt lethsthen to mi ran
 Un seggt recht fründlik so:

„Mi dücht, ik süss em kenn'n binah —
 Is he nich Fuhrman Holt?“
 „Ne“, segg ik, „dat is wib gefählt,
 Ne, ik heet Jöching²⁾ Volt.“

„It bün ut Swartenhaogen her,
 Dat sünd vier Miln³⁾ van hier;
 Mi don de Föt all hantig weh,
 Kan gor nich lepn mier.“

„It wull 'ne Klatſch⁴⁾ mi köpn hät;
 Doch dit is jo so 'n Markt —
 Hier is nich Klatſch, hier is nich Kalv,
 Dit is jo all för 'n Quart.“

¹⁾ sep, eig. = pfeife, hier: trinke. ²⁾ Jöching, demin. von
 Jochen = Joachim, Joachim. ³⁾ Miln = Meilen. ⁴⁾ Klatſch
 = alte, magere Kuh.

Drup sett' de Man siet bi mi daol
 Un drinkt 'ne Bubbel Win
 Un givt mi af un to ens af,
 Un seggt: „Ik heet Berlin.“

Dann kümmt 'n Hierinkskierl rin,
 Un seggt: „Mijn Woort is schön;
 De Hierink is van Lübbek her,
 Süh, kift! He is noch grön.“

Berlin, de haolt nu enen rut,
 De pudelnarrsche Klaos¹⁾),
 Un hollt den Hierink hog to Högt,
 Un seggt: „Nu giv 't 'n Spasch.“

„Wer seggt mi, wat dat Schönst un 't Best
 An desen²⁾ Hierink is?
 Doch wer 't nich wet, de taohlt sofurde
 'n Daoler³⁾ in min Büß⁴⁾.“

„Wat?“ segg ik, „wat dat Schönst un 't Best
 An desen Hierink is?
 Dat Best, dat is dat Middelstück
 So, dat is wohr un wiß.“

¹⁾ Klaos = Klaus, Abkürz. von Nicolaus (Niclot). ²⁾ desen (holl. dezen), dissen, strel. Mundart.
³⁾ Daoler (holl. daolder) = Thaler. ⁴⁾ Büß = Blöße; aber Büx = Hose, Beinkleid.

„Ne“, seggt Berlin, „dat is nich recht.
 „Na,“ segg ic, „denn de Swans.“ —
 „Ne“, seggt he, „dat is of nich recht.“
 „Na, denn de Hierink gans.“

„Ne,“ seggt he, „dat is of nich recht,
 Dat is noch wid gefählt. —
 Nu gäw he man 'n Daoeler rut;
 De Saok is nu verspält.

„Sih, segg ic, „dat is of nich recht?“
 „Na,“ segg ic, „denn is 't all.
 Wat möt, dat möt“. Un gäw em of
 'N Daoeler för den Fall.

Dunn segg ic äöwerst: „Na, Berlin,
 Nu segg he mi dat of,
 Wat an den Hierink is dat Best!
 Denn bün 'k doch späder kloß.“

„Se“, seggt he, „dat wet 'k sülwosten nich.“
 Haolt of 'n Daoeler rut
 Un smitt 'n in sin Büß hinin
 Un lacht mi gäl¹⁾) wat ut.

¹⁾ gäl, eigentl. = gelb, hier: schadenfroh, spöttisch, verächtlich.

Ne, hür ens, Ollsching! Lütjeborg
 Wat äöwerall bekannt;
 Dat is en gans apartet¹⁾ Loc²⁾
 Un liggt in 't Höhnerland.

48. Nur kloß de Jung is.

Kott³⁾) Hinkfot un oll Bödner⁴⁾ Schramm,
 De roken heid Tobac⁵⁾;
 Se sitten up de Aobenbank,
 De Kloß, de geit: Tick tac!
 Oll Feldman gnurrt, de Ratt miaut;
 De Müs⁶⁾, de dansen up 'n Disch —:
 „So, Barrer, jug Tobac⁵⁾ is ächt,
 Min Däövk⁷⁾, de smokt maol frisch.“
 „Un min is slicht; he is all ut.
 Dor is afflute mank
 Keen Lust nich in; dat roft so swor⁸⁾);
 Dat Los hebb keenen Gank.“
 „Ik hebb 'n Purrer⁹⁾,“ seggt oll Schramm,

¹⁾ apart = besonders. ²⁾ Kott = Rossath, auch: Röther, Räther, d. i. Viertelhöfner — der ein gewisses Ackerwerk für eine Pacht benutzt. ³⁾ Bödner, welcher ein Haus und etwas Ackerwerk als Eigenthum für ein Kaufpreium und einen jährlich zu zahlenden Grundzins erworben hat. ⁴⁾ Däövk, auch: Bröösel = kurze Bseife. ⁵⁾ swor, auch: swer = schwer. ⁶⁾ Purrer = Stoher; Räumer.

Dat is jo doch för 'n Kraakt! —
 „Jo, wenn so'n Däövt nich roken welt,
 Dat is 'ne narrische Saal.“
 „Süh sol! De Schaoden is kurtirt;
 Nu stopp di maol 'ne frisch!“ —
 „Wo, Dunner! Mag uns' Jöcher sijn?“
 „De schraopt¹⁾ woll buten Fisch?“
 „Dau! Jöcher, kann maol rinnerher!
 Wat is dat för'n Genährl²⁾?“
 Du fast jo Swäwelsstiden haoln,
 Noch aowling van de Mäöhl³⁾.“
 „Hier bün ik, Bäöring, bün to Hand!“
 „Na, dat is smud⁴⁾, is braob⁵⁾.“
 „Da! Hest'n Schillink; spod die eit! —
 Jo, Barrer, wenn 'k em laob,
 Den Jung, denn is he maol alart,
 Denn löppt he as de Hunn'n;
 Doch wenn 'k em schell: Je jo, je jo! —
 Ne, denn hebb 't Nix in 'n Munn'n?“
 „Jo, Barrer, wenn dat sichtens⁷⁾ is,
 Denn mag ik of nich schell'n?“
 Seggt uns' oll Schramm un hojaopt⁸⁾ ens;

¹⁾ schraopt == schaft; rafft. ²⁾ Genährl, gebilbet durch den Zuwochs ge von nährl'en == jögern. ³⁾ Mäöhl und all' Schlesw.-holst. Mäöhl == Weißle. ⁴⁾ smud == schön, gut; hübsch. ⁵⁾ braob == brav: bieder, rechtschaffen, vor trefflich. ⁶⁾ Nix in 'n Munn'n == das hat keine Art, hat nichts zu bedeuten. ⁷⁾ sichtens == irgend. ⁸⁾ schelln == schelten und schälen. ⁹⁾ hojaopt == gähnt.

„Doch hört! Laot' jug vertell'n!
 Wenn min Jehaan up 't Wur'd nich hört,
 Denn gibt 't wat up de Jop¹⁾;
 Denn baos²⁾ 't em gans insaemen dör,
 Un segg: Nu, Äsel, lop!“ — —
 „Hier bün is, Bäöring, bün alt hier!
 Sal grüßen van Herr Brand.“ — —
 Oll Hinkfot treckt 'n Sticken rut
 Un racht 'n an de Wand:
 „Jo, Barrer, hört! Min Jöcher is
 Maal fiffig, is maal klot;
 He räkent³⁾ all in 't En maal Gas
 Un lest in 't grote Bol.“
 He nimmt den zweiten Sticken rut —
 De ierst, de hedd nich füukt⁴⁾ — :
 „Min Jöcher sal studirn liern,
 Un Barrer Schramm, wi düukt,
 Dat is nich dull; ik heff jo Geld
 Un sitt in Hüll un Düll;
 Uns' Prester-Fritts, de liert jo et
 Studien bi Herr Möll.“ —
 He haolt den drüdd'n Sticken rut
 Un racht 'n an de Wand:
 „Den Dunner of! Wat heet denn dat?

¹⁾ Jop = Jade, hinten mit sehr langem, breitem Schoofe.
 In manchen Gegenden sagt man auch: Bossliv = Brustleib.

²⁾ baosen = durchprägeln. ³⁾ räkent = rechnet, gerechnet;
 nicht zu verwechseln mit reken = reicht, gereicht. ⁴⁾ düukt =
 gejündet.

Dat hebb jo gor keen Brand!
 Dat Lüg pleggt¹⁾ süs doch bäter syn! —
 Ne, Jöcher, dit is Nix,
 Ik strik nu all den vierten an,
 Un noch desülwig Wix"
 He haolt den fösten Sticken rut;
 Doch de verseggt em ok:
 „De sünd jo gans insaomen slicht!
 Dor kümmt jo gor keen Rok? —
 „De Sticken, Wäöring, däögen nisch?
 „Ih, dat 's jo 'n snaakkchen Kraom!
 Ik heff s' doch buten all probirt,
 Dor fünkten s' allosaom.“

49. De Rebellen.

Ne, Anno achtunviertig was't nich richtig;
 Denn ööwerall würr revoltirt.
 Dunn maakt sic mennig Jüngsch'en wichtig,
 Un mennig En würr ööwersührt.
 Jo, kem de Börgers maol tohopn,
 Möst mennig Börgermeister lopn,
 Möst lopn ut dat Dur henut,
 Denn was 't mit em to Enn'n un ut.

¹⁾ pleggt = pflegt, nicht zu verwechseln mit plägt, von
 plägen = pflegen.

Ik reiste achtunvierig graob
 Dör ene Stad mit Naomen Wusterhusen;
 Dor ded 't ok gans gefährlik brußen.
 An jere Eck van alle Straoten,
 Dor wieren Blakens¹⁾ backt; doch Schaab
 Je künnt nich holstavieren²⁾;
 Wat egentlik se wullen revoltiren.
 Na dat 's egaol. As ic in 't Gashus bün,
 Un kum de Sünn.
 Is unner,
 Dunn ward dat en Gedunner,
 As süss de jüngste Dag anbräken.
 Ik let mi gor nich spräken,
 Un — „hurrr! Hurrr! Hurrr!“
 So gnuttert 't dör de Straoten,
 As schöten hunnert 't Man Saldaoten.
 Mit en Maol äwerst repu s': „Burrr!“
 Se holln nu up 'n Grotten Markt.
 „Na,“ denk ic, „dit 's de Naogelwoll to dinen Sark;“
 Nu möt heran woll Hund Ratt;
 Denn de Kanonen sind jo gröter as 'n Bodderfat.³⁾
 Dat Scheten doch was ball vörbi;
 Drup würr dat en Gejuch un en Geschri;
 As wier nu Allus werrer god.

1) Blakens, soll heißen: Blakate, 2) holstavieren = buchstabieren. 3) Bodderfat = Butterfass.

Na, mi würr lustig of to Meh'¹⁾)
 Un gao henuten ut de Dör.
 Mit en Maol kümmt en Man hervör, —
 De harr sick denn nu bannig präst:
 De rode Bord was stutst.
 Un denn 'ne Brill —
 De Büxen in de Stäweln nän,
 Un um den Hals 'n witten Dot.
 „Ih,” denk ic so, „wat de woll will?
 Dat möt afflut de Börgermeister syn;“
 De Kierl, de snactt nu hellschén Not!
 „Hürt, Brärekens,” so säd he,
 „Nu ward 't woll anner Wäre?
 Wat is den egentlik jug Begehr?“
 „Ih,” säd oll Fuhrman Rosenteer,
 „De Friheit is doch äöwerall; —
 Drüm willn of wi up jeden Fall,
 De gollen Friheit werrer hebbn
 Zu unse olle Baorerstad,
 De unse Baorers hebbn hat.“
 „Na, wat för Friheit was denn dat?“
 Fröggt dunn de Börgermeister hellschén sub.
 Drup seggt 'n öln rugen Sub:
 „Dit^{*)} is mich doch ä komisch Stück,

¹⁾ Meh', = Muth; aber Mod = Mode.

^{*)} Die Engländer haben ihre Dialecte nie gehätschelt; sondern bewahren dieselben in Romanen und Schauspielen überall als komische Beimischung; weshalb wir nicht?

Deß unfer Herr Bürmaister
 Ehut wissen nich aus alter Szait,
 En Bischen hier in unsre Stadt Beschaid.
 Wir wollen unsren Mist nu webber
 Bör unse Deren hebbn, als vor dissen." —
 Drup nigte¹⁾ sick de Börgermeister nedder:
 „So woll, in Godd sin Naom;
 So, de Verordnung kän wi räissen.
 Willt ji noch wirer wat, so bringt dat vör!
 „Ne, wirer hebbn wi keen Begehr,
 As blot van wegen unsen Meß
 Bör unse Dör."
 „Na, denn Adjüs! Un dormit basta²⁾?!"
 „Hog läw uns' Börgermeister Quasta!""

50. De Stadreib.

Wenn Landlud gaon maol hen to Stad;
 Dat is 'ne wohre Herrlichkeit;
 Denn sünd se uter³⁾ sick vör Freid;
 Denn köpn s' sick van Dit un Dat,
 Wat graod för ehren Snaowel pocht. —
 Na, maol ging Schäöning Haohu un Kortl Hapt
 's Sündags of to Stad henin,
 Un tworft to Güsströw was't. —
 „Hür, Kortl! Wetst du wat?" seggt Schäöning Haohu,
 As dör 't Gleviner Dur fe gaon,

¹⁾ nigte = neigte. ²⁾ basta = es ist genug; genug hier von.

³⁾ uter = außer.

„Hüt willn 'w maol orndlit rümmer ströpn!
 Hüt will 'w van 't Ullerbest uns köpn!
 Hüt willn 'w uns wat to Goden don.“
 „Jo, Schäding, ierst 'ne Buddel roden Spohu,
 Un denn naoher willn 'w rümmer ströpn.“ —
 „Je, segg, wo willn 'w uns de man köpn?“
 „Oh, dor bet nup bi Bäker Aol.“
 Se gaon denn hen — un setten sich dor daol.
 „Herr Bäkermeister Aol,“
 Seggt Kortl Hast, „oh, gäwn s' uns maol
 'Ne gode Buddel roden Win! —
 „Di recht wat Godes möt dat syn! —
 Un denn twe Seidel bayrisch Bier.“
 „Jo woll. — De Wien is hier;
 Dat Bier möt 'k ut 'n Keller haoln.“ —
 „Je, Kortl, segg, wat fäln de Gläf?
 Ik meen, wi drincken ut de Buddel,
 Un krig wi of en lütten Tuddel,¹⁾
 Un lopn 'w rümmer os in 'n Däf,
 Un falln 'w en Bitschen up de Räf:
 Wi sünd all iere falln von 't Pierd;
 Wat is dorbi? Denn finn'n 'w de Pierd.“
 „Denn drink man vör!“ seggt Schäding Haohn,
 „Wat sal de Win noch lang hier staon!“
 „De Buddel is jo to; wi kän
 Jo rute frign nich 'n Sluct.“
 „Ah, nimm den Proppn mank de Lähn,

¹⁾ Tuddel = Taumel.

Un treck em rut so — rut un rut." —
 He tüht un tüht, doch will 't nich gaon.
 „Do mi maol her!" seggt Schäöning Hahn.
 He steckt den Hals sick in den Mund,
 Un dreicht de Buddel 'n poor Maol rund
 Un — knacken! bitt he 'n Ropp ehr af.
 „Dat Anner, Körle, dat is Kaff!
 Wat dummet Tüg! — Wat fälu de Gläf?
 De Win, de rokt uns blot man af;
 Dit krimmelt uns noch in de Mäf". —
 Nu drink, oll Fründ!
 Wi sünd
 Jo gans alleen man hier;
 Dennnaosten drincken 'w of noch Bier."
 „Der Deuwel haol! —
 Herr Bäkermeister Aol,
 Dit is jo 'n gans kaptolen Win!
 It wull, ik had man alle Daog.
 Hiervan 'ne Buddel achter 'e Swin,
 Denn würr mi anners in de Maog."
 „De Win is ächt, de Win is schön,
 Dat känt ji an de Farw all sehn." —
 „Jo, dit 's en gans kaptolen Sluck!
 De geit maol glatt hendaolen." — Kluck, kluck, kluck. —
 „Na, Prost! Herr Aol.
 Wat! — Hunnenbans — hier drincken s' 'n Maol!
 Dat is en exellente Sluck.
 Wat — hier!" — Kluck, kluck, kluck. —
 „So lang, as wi uns kenn'n,

Willn wi uns Brorer nenn'n." — —

"Na, hür maol, Brorer AOL,

Dit Bier, dat is infiaomen fur,

Dat drinkt jo bäter jerer Bar,"

Seggt uns' hitt Schäöning Haohn,

"Mi is to Sinn, if laot't hier staon.

"Du büst nich Klof," seggt Bäder AOL.

"Na, lang uns fixing maol

Dor ut dat Schapp¹⁾)

"Ne gode Happ²⁾ —

Verstaao mi recht! — En weken Stuten³⁾

Herute mit twe Plutzen!"

Seggt Körle Hast recht wichtig.

"Ult' Schapp? — Dor is 't nich richtig."

"Wur ans dat?" — "Dor heff 't Aopn in."

"Wat? — Aopn, Aopn, Meister AOL?

Oh, wis mi doch de Diugger maol!

Ik bün

Verdeuwelt niglik up de Aopn."

"Hier kif maol dor de gläsern Dör!"

He kümmt nu achter 'n Disch herwör;

Mit en Maol äöwerst wat he stutfig: —

"Ne, Schäöning Haohn, dit is jo puttig!

De Aop führt Lüsterwelt⁴⁾ so ut as if."

"Ih, Körle, Jung, du hest nich dinen Schick!

"Na, kumm maol her! — Boekrode Hoor,

¹⁾ Schapp = Schrank. ²⁾ Happ, von happen, auch: happen.

³⁾ Stuten = Semmel. ⁴⁾ Lüsterwelt = getrabe, ganz so.

Un grøne Köttenogn, 'ne krumme Hæddensnaut'). —
 „Ih, Körting, ne, dat is nich wohr!
 It kaem in 'n Dgablick,
 Wier 'k blot ierst achter'n Dic'h herut! —
 Wohrhastig! Ne, nu k'nt maol blot!
 Den Aop sin Bord is of jo rob!“ —
 „Pots Dunnier! Wat krieg 'k nu to sehn!
 Wur, Denwel! Dor is je noch en!“
 Röppt Kortl Hast un Röppt sick in de Hän'n,
 „De führt jo affurast²⁾ so ut as da.
 Nu k'nt, an 't Wul: de Pockennorn³⁾)! — —
 Un süh, de Saut is of verfrorn,
 Jo, dit 's 'ne Braobwust mit twe Eim'n! — —
 Mit en Maol ward dat buten blaosen:
 Tri rara, tri rara, tri rahra!
 Trara, rarahra, rarihrara! — —
 „Nu will 'w man hillung ruter nofen;
 Nu kumm, oll Jung, nu kumm nao 'n Mark!
 De Aopn hier, de sind sör 'n Quark. —
 Na, Schäding, glöv man, dor ward 't schön.“
 „Wat is in disse Bod to sehn?“
 „In diese Bud' sind wilde Diere,
 Sind alle aus 'ne andre Welt.“
 „Wat kost't denn dat an Geld?“ — —
 „Zwe Fröschens und doch viere.“
 „Na, segg, oll Jung, wat will 'w hier staon?

¹⁾ Hæddensnaut = Habichtsschnauze. ²⁾ affurast = accurat: ganz so, just so. ³⁾ Pockennorn = Pockennarben.

Kumm, willu maol heid henninnen gaon,"

Seggt swipp uns' Schäöning Haohn.

„Pots Dunner! Ne, wur heff ik mi verfiert!

De Minsch dor lett jo as 'n Dierd")!

Wur Deuwel! Wat hebb de för 'n Swans!

Un denn jo rug allläöwerall."

„Ih, dat ward Esau wesen,

Wenn he 't nich is sin Säöhn up jeren Fall,

Dat kän 'w em jo van 'n Puckel läsen.

Ne, Körsl, Jung, wyr lett dit all!

Ne, wat s' doch all för Dierde finn'n!

Nu kik! Dat Beest²), dat süppt van hinn'n."

„Ih, wes doch still! Dor kümmt 'n Man." —

„Dat willu 'w maol sehn, wat de uns kann." —

„Jetzt, mein verehrtes Pubelkum,

Jetzt schaun se sich en Bisch'en um!

Jetzt passen se uf un dun se hern!

Ich werde de Menagerie erklären:

Dies ausgezeichnet Exemplar,

Was vor se steht uf alle Biere

Iehert zu de Jattung der Raubdiere

Un heeft Polarbär. Er ist rar,

Bewohnt de Küste³) von Iröneland

Und Hundjungsbet⁴) und nobeln Semmel ja⁵). —

¹⁾ Dierd = Thier. ²⁾ Beest = Vieh; er meint den Elephanten und häät den Rüssel desselben für den Schwanz. ³⁾ Er meint: die Küsten. ⁴⁾ Hudsonsbay. ⁵⁾ Nowaja Semlsja.

In de Polarjegend, in de kalten Zonen, —
 Ich meene, wo de Pole wohnen, —
 Da fällt er dann und wann,
 Wenn ihn barbarisch hungern dut, de Menschen aai.
 Un diese sind sogleich verlorn;
 Er schwingt se sich so lange um de Ohrn,
 Bis dett, det Bischen Leben alle is.“
 „Denn töv ’k hier nich,“ seggt Schäöning Haohn,
 „So künim doch, Körsl, willa heutzen gaon!
 Nu hür maol, wurr s’ dor unnen haaln!
 Dit künim uns hier begrissemuln.“
 „Oh, Gott, bewahre! Bleib’n se ruhig hiere!
 Dat dut Nischt — sind ja jahme Diere. —
 De Farbe is jewöhnlich wees und fahl;
 Det Weibchen kriegt zwe Jungs mit ’n Mal.“ —
 „Min Klott is furd! Min Klott is weg!“
 „Oh, Schäöning, Jung, wo ward de syn?
 Hier is jo süs doch Nüms¹⁾ mier in?“
 „Dat Dink, wat up dat Dierb dor ridd,
 Dat grep²⁾ hento un nehm s’ sick mit.“ —
 „Der Teufel haol! — Ik segg, ik segg! — —
 Oh, Herr Menaoscheri, en Wurd! —
 Kift, Körsl Hast sin Klott is furd.
 De hebb dat lütte Ding dor baowin
 Sick hillung äöwer ’e Urn schaown:
 Oh, laugt uns de maol runner flink!
 Ik gäw jug ok ’n Sößelink.“

¹⁾ Nüms = Niemand. ²⁾ grep = griss.

„Ja, ja, die Affen megen gern spibiken,
 Und, wenn se maol was kriegen dun, denn sitzen
 Se jleichen uf's Kameel und sitzen
 Da un spiken
 De Nase un det Maul und machen Witze.
 Hier, hier, mein Herr, hier is de Witze.“
 „Na, Kort, Jung, nu segg mi maol!
 Difß Korn sind doch anners as bi Bäcker Wol?“
 „Ah, dit is hier en willen Kraom,
 Un de bi 'n Bäcker wieren fraom“).

„Det Vieh hier mit de kleenen Borderpoten
 Und mit de unjeheuren Hinterbeene
 Und mit de kurze, stutz'ge Nase,
 Det da eben macht de Boten:
 Det is der Springhase²).“
 „Na, springt he uns of in 't Gesicht?“
 „Ne, Gott bewahrel! Dun se sich nich hangen;
 Dafor sind ja de langen Stangen:
 Solch Häseken, det dut se Mischt;
 In's Freie aberscht springt er an zwe Rüthen.“
 „Se meenen woll so wid, dat heet dor buten?“
 „Versteht sich, draufzen hüpfst er vor- und rückwärts
 Janz für sich und ganz alleene.
 Indes de Borderpoteu sind janz unnütz
 An det Dier; es springt klos mit de Hinterbeene,
 Hat sonsten Ahnlichkeit mit de Bierwerjen³)“

¹⁾ fraom = fromm; zähm. ²⁾ Springhase (*Dipus jerbo*)

³⁾ Ecell heißen: Biberren oder Steinlöhre.

Und hält sich uf in's süßlich Stebenberjen¹⁾
 In's leere Eden²⁾ und uf Steppen." —
 „Nu seggn s' mi maol, wo hebbən
 S' denn ditt lütt Hässken trägen?
 Dat hedd woll achter 'e Küsseln³⁾ lägen?"
 „Mein Prinzelal hat's aus Venedig;
 Indes, wo de Vened'schen es jekricht,
 Det weet ich nicht.“

„Hier dieses kolossal'sche Dierchen —
 Camelus dromedarius jenannt —
 Wird oft zum Drajen schwerer Last verwandt.“
 „Ah, Dunner! Ne, dor kan jo Nix up liggen;
 Dat hedd jo 'n grot Geswür vor up 'n Rüggen!
 „Ah, nicht doch! — Ne, det is en Buckel;
 Das Drampeldierchen hat fogare zwe.“
 „Dit is doch saurrig an dat Beh;
 Wenn't maol ens dröggt, dat givt jo 'n Stückel;
 Denn deit em doch de Buckel weh?
 Dat wier doch bäter, wenn de fählen deh?
 „Nu ja; doch Menschen haben ja och 'n Buckel,
 Und, wenn se keenen haben,
 Dern machen se 'n Katzenbuckel
 Un lecken sich so ruf nach haben! — —
 „Jo, jo, dat Buckelmaoken is anjikt recht Mod'“,
 Seggt swipping Schäöning Haohu,

¹⁾ Im üblichen Sibirien. ²⁾ Eden. ³⁾ Küslein, pl. von Küssel = niedriger Tannenzapf.

„Weck Minischen don dat heissch verstaon,
Noch häter as't Kameel hier in de Bod'.
Wat mi bedröppt¹⁾); ik laow nich sönne Saoken;
Denn ik heff Lust Saldaot to warnn;
Wenn 'k denn wull sönne Buckels maoken,
Denn würrn s' mi äkklik äöwerkarn.“ —

„Anjigund duh ich weiter klären,
Nu usgepaßt! Nu duhn se heren!
Es dräjt sechs Centner Last mit enem Mal,
Berjuf, berjab, det is ihm janz enjal
Und säust zuweilen nicht in vierzehn Dajen,
Det macht, et hat zwe unsichtbare Majen.
Und wenn de morjeuländ'schen Karrewanen²⁾
Mal in de Wüschte vor Durscht verschmachten; —
Denn duhn se det camelus schlachten
Und saufen 't Wasser sleich wie Bier.
Ja, ja, det is en janz scharmantes Dier.“ —

„Oh Zentine! Ik hebb ens krägen,⁴⁾
Schriggt Schäening Haohn un schütt koppkei,
„Wur bün ik natt! Wur deit dat rägen!
Wur fus't un sunum mi 't in den Brägen³⁾!
Mi is jo woll de Kopp intwei?
Wur sal ik blot man nutzen finu'n?
„So maak doch nich so väst Gewäss!
Stao fixing up! Di blödd de Näs,
Dat ded dat grote Beest van hinn'u!“

¹⁾ bedröppt = betrifft. ²⁾ Karawanen: große Reisegesellschaften in Asien und Afrika. ³⁾ Brägen = Gehirn.

Dat snirt't di Waster an 'n Kopp;
 Nu sünd 'w all rut, nn hollt man topp¹⁾;
 Un krig man nich dat Swinehöden²⁾;
 De olle Näs', de laot man blöden." —
 „Ik kan nich sehn, ik kan nich gaon,
 Dat Blod, dat möt ierst werrer staon. —
 Ach, föl mi maol eu Spierken Stroh!
 Dat bruken blot dre Halm to sijn;
 Bemöh di doch maol, sik mool fök
 Ik blöd jo düller as 'n Swin!"
 „Wat wist dormit? — Süh, Stroh is hier."
 „Dat legg maol frütwis³⁾ up de Dier!"
 De Saok is maakt um Schäoning Haohn.
 De geit nu äower 't Strohkrüts stavn
 Un lett dat Blod dor nuppen fallen — :
 „Jo, Kors, Jung vör allen
 Dingen is dit god;
 Du fast man sehn, nu steit dat Blod." — —
 „So, Schäoning, nu willn 'w wirer gaon,
 Nu kummi nao Krämer Knolln."
 „Oh, Zemine! Ik bün doch äkkil fólln!
 Had ik dat Dierd hier so alleen:
 Wur woll ik em dat Fell besehn!
 Wur woll ik em den Pelz utwaschen!
 Wur woll ik em dat Verrer klaschen!
 Dat füll maol klaschen." —

¹⁾ topp, auch: tuck = fest. ²⁾ Swinehöden, vulgärer Ausdruck für: Ohnmacht, Schwindel. ³⁾ frütwis. = kreuzweise.

„Godtu Dag!“ — „Schön Dank“, seggt Främer Knoll,
 „Wur geit 't, min Jungs? Wo sünd ji her?“
 „As wi? Wi sünd ut Ganschow.
 „Ach, so! Ach, so! Dat dacht ic woll!
 Wat is denn jug Begehr?
 Wat wulst ji köpn?“
 „As ic?“ seggt Schäding Haohn,
 „Ik will man terst 'n Bitschen fitten gaon,
 Ik bün all möd van 't Kümmerströpn.“
 „Na, ic will hüt van 't Best mi köpn,“
 Seggt Kortl Hast un licht all mit de Tung.
 Drup kümmt de Laobentener Witt heriu:
 „Du fühst jo hellschén driftig¹⁾ ut, min Jun
 Nu segg, wat sal 't hüt sijn?“
 „Ih, maok mi madl van dat wat in,
 Wovan de vörnähm Herrn sónn Bäten
 Gemeenniglik to 't Kindflesch äten.“
 „Ach, Semp!“ — „So, woll.“ — „Wo val sal 't sijn?“
 „Für 'n Söhling blot.“
 „Na god,
 Oll Säohu. Wo nimmst dat in?“
 „Ach, dat lütt Spierken, dat lütt Bäten,
 Dat will 'k man furdsen runner äten.“
 „Na god; denn haps 't mau xut!“ — —
 „Ach, Sel — Min Snut, min Snut, min Snut!“
 De Traon de lopn em van-de-Woden;
 He springt in Enn'n un deit sicck raken:

¹⁾ driftig = durchtrieben.

„Ach, Je, min Snut! Ach, Je, min Snut!
 Ach, snid't doch fix de Snut mi af!”
 Un arbeid't ut den Baoden nut
 Un löppt de Möllenstraot henaf:
 „Ach, Je, min Snut! Ach, Je, min Snut!”
 Uns' Schäöning Haohn löppt achter an:
 „Dau! Körle, Jung, so töv doch man!
 Wo wist denn hen? — Ik will jo mit.
 Du lewe Godd, wat lëppst du denu?
 Wat heet denn dit?
 So staoh doch still? Wo wist du hen?
 „Ach, Je, min Snut! Ach, Je, min Snut!”
 Un bröllt nu löppt ut 't Dur henut.

51. De Fohrt van Ziddörp nao Kraokow.

„Jehann,” röppt Pächter Kotelman
 To Ziddörp, „spann maol hilling an!
 Sast Tanten hen nao Kraokow führn,
 Un spod di! — So keen Tid verliern!”
 „So woll, ja woll, Herr Kotelmann,”
 Seggt uns' Jehann,
 Schirrt up un spannt de Brunen vör,
 Un — „purrr”! Dor höllt he vör de Dör.
 Uns' Tanten Wittsch kümmt hild herut
 Un lacht so fründlik as 'ne Brut.
 „Na, Hanning,” seggt Herr Kotelmann,

„Denn führ oſ god un führ nich an!
 Man ümmer 'n lütten strecken Drav!
 Un fall oſ nich van 'n Saodel raf!
 Un nu man jü;
 Un gode Kutsch“! —
 Un Tanten Wittsch, de nicksöppt ut de Kutsch
 Herut un seggt: „Adjü!“
 Un Hanning jöggt van 'n Hov henaf
 Mit Aontgepat¹⁾ un Kötterblaff²⁾).
 Un Tanten sitt un grint und lacht;
 Dat Führen deit ehr gor to sacht.
 Se kaomen hen nu bi Sperraohn,
 Dor wo an 'n Wäg de Steener staon,
 Dor wo de Wäg sick sinkſchen swengt.
 Na, Hanning harr mit Vleren sünsten noch nich führt
 Un will doch führen oſ as sick dat hürt,
 Un knallt un menkt
 Nu bannig up de Brunen lot.
 De Vörpierd gaon to fort herüm,
 Un füh! Dat Hinnrad kriggt 'n Stot,
 Un bants! Dor liggt de Kutsch herüm.
 Un Tanten flüggt van ehren Platts
 Heraff,
 Un baff!
 Dor liggt s' versank in de Maratt³⁾.
 Un spaddelt hen un spaddelt her

¹⁾ Aontgepat = Entengeschrei. ²⁾ Kötterblaff = Hundegeselle. ³⁾ Maratt = Morast.

Un schriggt un jaumelt as 'n Göd:
 „Herr Gott, Johann! Herr Gott Johann!
 Ach, komm doch her und fasß mir an!
 Ich lieg hier in die tiefste Supp.“
 „Dat will 'k woll don“, seggt uns' Johann,
 Un fött eht üm dat Lid herüm —
 „Doch helpn s' mi de Kutsch of up?“
 „Ach ja, Johann! Ach ja, Johann!
 Ich thu 's, ich thu 's, ich fasß mit an.“
 Na, Hanning helpt ehr nu ta Högt:
 „Jo, Tanten, jo, de Kutsch smet üm;
 Ik heff to stolt herümmert bögt;
 Dat maoken de infaomeii Steen —
 Wer kan van achter denn of sehn?“
 Na, god; na, schön.
 Nu möt jo of de Kutsch to Högt,
 Un Tanten steit dor in den weken
 Leh'm. „Na“, seggt Johann,
 „Nu faoten s' maol in 't Vörtrad an,
 Dor in de Speken¹)!“
 Johann, de bört, un Wittsch, de bört:
 „Na, Tanten, disse Arbeit scheert²).“
 Un bumms! Dor steit de Waogen.
 „Ach Gott, Johann, wie seh ich aus!
 Wie kam ich eignlich aus der Kutsch denn 'raus?“
 „Je, Tanting, dor sind s' rute flaogen;

¹) Speken = Speichen. ²) scheert = greift an, erheischt
große Anstrengung.

Sehn s' hier, de Slag is aepn:gaen.¹⁾
 Na, schön. 'Se stiggt mi werter nu.²⁾
 „Ach, Hanning, wie ich steli doch bin!“ —
 Uns' Hanning führt nu leenen Drap,
 Führt sachting nao Serraohu heus.
 Hier lehnt³⁾ sich Tanten en Peor Strümpn
 Denn ehr sünd hi de Schoh:as Klümp.
 Un as s' de Strümp sich antrekt hedd.
 Dunn geit dat mirer woll un her,
 Un kaom toletst up de Schassee²⁾,
 Up de,
 De daol nao Krackew geit.
 Ach, Je! Hier rulst 't of gor to neitt!
 Un Tanten Wittsch, de steit
 To Högt und kict maol ut dat Finster nut:
 „Des' Gegend süht maol fründsil, pt!“
 Un maolt sich allerlei Gedanken.
 Mit en Maol kümmt van Krackew, Lankew,
 De Schassee en Fuhrwerk her,
 En Kierl, de hedd Hunnu vör.
 Un „giff“ un „gaff“, un „giff“ un „gaff!“
 So kümmt he van den Barg heraf.
 „Na, Hanning, hör! So fahr doch zu!“
 „Ne, ne! De Bärpferd wardu schu³⁾.“
 Mit en Maol springu se hog in Enn'n,
 Un 't is ok as en Handküwenn'u,

1) lehnt = leihet. 2) Schassee = chaussée. 3) schu, auf:
 schügg = scheu.

Dunn slegen s' mo-den Graggen rüm, —
 Verbautsch! De Kutsch liggt werrer üm.
 Dit was nu en gewalt'gen Slag!
 Un uns' Johann —: „Pirrer, purr, öh — hach!“
 Un Tanten liggt der in de Kutsch:
 „Na ja, Johann, dies war 'ne Kutsch! —
 Dies ist doch, um sich todt zu lachen;
 Nu sag mich, was sind dies für Sachen?“
 „Ich wat, hier Sacken, Sacken, Sacken!
 Dit is en Stück, wat Kraoselw spält;
 Hierbi is wicer Nix to maoken,
 As fir de Kutsch to Högken hören,
 Seggt uns' Johann, „deth dit deit werrer scheeren.
 Nu kaom s' man hild herut; um helpn s' hören.“
 „Nein, nein, Johann, das könat' nich kosten mein Leben;
 Heb' du von außen nur, ich werd' von innen heben.“

52. Se faom'n äöwerst nich.

To Ellenhorg bi Woren,
 Dor sitt in 'n Mengot Mat
 De Käster in sinen Gerdur
 Un deust an Allerlei.

De Imm¹!), de tüht so sachten,
 So swor dör blaoge Luft;

¹) Imm = Bieng.

De Blömen blähn un smächtien,
Un rings nünher is Duft.

De Lepark¹⁾ singt an 'n Höppen,
De Kukuk röppt in 't Holt;
Ach, De! Wat is 't för 'n Läwen!
Wur was 't in 'n Winter kold!

Mit en Maol kümmt toböggen
In 't Dörp oll Amtman Hopp.
De Köster deit sich rögen²⁾
Un hört to Högt den Kopp.

Oll Hopp de grüt' so fründlich
Un lacht den Köster an:
„Ik frei mi, datt ik mändlisch
Mit se maol räden kann.“

„Ik heff sit³⁾ väle Jöhren
Van se väl Klofes hürt;
De Küd de säden in Worn
Noch gestern, se hadn wat liert.“

„So kreg ik of to hüren,
Ge kün'n up 'n Hoor
Verstorwne Geister citiren. —
Herr Köster is dat wohr?“

¹⁾ Lepark, altplattde.; Park, neuplattd. = Verche. ²⁾ rögen = röhren. ³⁾ sit, präpos. = seit; aber sit, adj. = niedrig.

De Röster licht so fründlik
 Oll Hoppn in 't Gesicht.
 „Ja wohl, kann ich citiren;
 Die Geister aber kommen nicht.“

53. Wer hebd de Handschen staohlen.

„Antrin¹⁾ kumm maol riuner her! —
 Kanst du mi woll seggen wer
 Morling bi dat Schapp is west?
 Segg mi 't maol, denn hüst de Best!“ —
 „Mudder, ne, ik wet van Nix,
 Blot Jehann, de söcht sin Büx;
 Wixer kan ik Nix nich segg'n.“ —
 „Na, den Spitteshow möt wi fäng'n,
 Un de Devstaohl möt herut.
 Du fühst väl to ierlik ut,
 Antrin, ne, du hest 't nich daon.
 Kümmt uns' Badder blot to gaon,
 Un ik do em dit vertell'n:
 „Wetter“ maol! Wur ward he schell'n!“ —
 Mudder Klörchacksch söcht un söcht²⁾
 In dat ganse Hus und kröcht³⁾

¹⁾ Antrin, zusammengezogen aus Anna und Catharina. ²⁾ söcht, (richtiger: söcht, von söken) = sucht. ³⁾ kröchten, auch: quäkeln = dumpftönig husten.

Rümmerher un wunnerirt;
 Schimpt un flokt un simmeliert.
 „Se,” seggt Auntrin, „wat 'n Wurd!
 Mudder, segg, wat is denn sind?”
 „Handschen”), Handschen, lewe Dierin,
 Handschen, de uns' Badderin hürin.”
 „Se, dat is so vsig²⁾ kollt”
 Un he wärk jo ok all olst⁴⁾ —
 Un sin Handschen, de sünd weg?
 Mudder, ne! It segg un segg!” —
 Badder künmt herintogaon,
 Geit sofurds an 'n Adben staon:
 „Mudder, hür! Wur fräst⁵⁾ mi hüt!” —
 Hest du woll en Bitschen Tid
 Mi de Stäweln astotehn?
 Dat 's jo 'ne infame Käll!
 Buten fräst sgor dat Müll⁶⁾.
 Un min Käeweln — fapperlot!” —
 Rik mael her! — De sünd gans rod.” —
 „Badder, hür! Din Hanschen sünd
 Di hüt Merrn stachlein, Kind.”
 „Is nich mäegslik! Na, ik segg. —

¹⁾ Handschen, urspr. Handsken (holl. handschoen) = Handschuhe. ²⁾ vsig, von *ys* ≡ *eisig*. ³⁾ kollt (engl. bold); indes schreibt man auch: bold, pos.; földer, compar. am föllest, superl. Ebenso: ⁴⁾ olst, öller, öllsten. Richtiger aber ist: old, older, oldsten und lold, földer, földsten. ⁵⁾ fräst (holl. triest) = friert. ⁶⁾ Müll = Kehricht. ⁷⁾ fapperlot, Interjection der Bewunderung und des Erstaunens.

Beide Hantschen sünd mi weg?" — „Eh, ja!“
 Badder Klorrhac^k röppt um swien: „Eh, ja!“
 „Lüde¹“), kaomt maol fix heria! — „Eh, ja!“
 Wer hebb mi de Hantschen staohln? — „Eh, ja!“
 Den möt jo de Düwel haoln! — „Eh, ja!“
 Kasper, Krischaon, Antrin, Fiel²); — „Eh, ja!“
 Wer hebb 't daon? — Gestoat 't macl glik!“
 „Badder, ne!“ Ei hemm 't nich daon!“ — „Eh, ja!“
 „Tövt! Si warr naon 'n Schulter gaon!“
 Badder Klorrhac^k seft³): nu fürd.
 Antrin seggt: „It blix bi 't Wörde.“ — „Eh, ja!“
 As de Schult herrinner kümmt; — „Eh, ja!“
 He toierst 'ne Briff- sic^t nimmt — „Eh, ja!“
 „Jug sal glik de Düwel haol'n!“ — „Eh, ja!“
 Seggt, wer hebb de Hantschen staohl'n?“
 He mag fraogen twintig Macl,
 He mag lopn up un daol,
 He mag schimpf, he mag swign,
 Ne, dat is nich rut to frign. — „Eh, ja!“
 „Tövt! Si fält 't woll ingestäon!“
 It warr hen naon Këster gaon,
 De sal jug maol exaominrn,
 Sal jug erndlik äöwerführn;
 Vaht man up he ward jug faoten!“
 Dit is god: „Wif“ Këster Blaecten

¹) Lüde, medlenb, Schriftsprache des 16. Jahrh. ²) Fiel, auch: Sose = Sophie. ³) seft, von sollen = auf luxzen, Strümpfen (Sekken) lausen.

Kümmt nu in de Stuw herin:
 „Setzt euch hinter 'n Disch mal hin!“
 Kasper, Antrin, Krihschaon, Fiel
 Scrupu¹) achtern 'n Disch soglit,
 „Steckt die Köpfe unteru 'n Disch!
 Flink dabei! So, immer frisch.“
 Un se stälen s' fixing unner.
 „Süh“, seggt Klorthad, „dit's jo 'n Wunner.
 Wat se woll all rufen²) künten?“ —
 „Habt ihr jetzt den Kopf all unten? —
 Der auch, der die Handschuh nahm?
 „Jo,“ seggt hastig Antrin draom.
 „Na, denn hol' sie flink mal her! —
 Wer is Spittsbow west? Na, wer?“

54. Jäger-Latinisch.

Ulter de Waschwiwer im Salbaoten —
 So vertellt oll Mäeme³) Rechlinisch —
 Maaken de Jägers de besten Läuschen,⁴)

¹) krupen = kriechen. ²) rufen = riegen. ³) Mäme, hier = Mühme, Bäse, Tante, Mutterschwester. In manchen Gegendeu auch = Mutter (Mäum, Mäm.) ⁴) Läuschen, pl. von Läuschen = Anecdote, Märchen, Sage, kleine Erzählung merkwürdiger oder witziger Äußerungen, oder ungewöhnlicher und lächerlicher Einfälle.

Un dat is äwn Jäger-Lathisch.
 In ene Stab an de Havel
 In 't mekelnbörger Land,
 Dor waohnte maol 'n Jäger
 Mit Naomen Kaowel bekannt.
 De lög nu fadermentschen,
 Dat was of rein to dull,
 Sogor den ollen Förster,
 Den lög de Hund¹⁾ he null. —
 Na, maolens geit in 'n Winter
 Bi bitterböse Küll²⁾
 Uns' Kaowel 's Nowuds in 't Gasthus,
 Wo egntlik he nich kaomen null.
 Dor wieren nu väle Börgers,
 Of Amtsverwalter Klof.
 Uns' Kaowel sett' sich nerrer
 Un maolt sofurds 'n Läuschen of.
 „Hürt, Lüd un Kluuer,” seggt he,
 „Wat hät mi is passirt,
 Dat null man gor nich glöwn,
 Dit Stück is unerhürt.
 Bi feunt doch minen Woldman?
 Dat is en klofet Dierd —
 De Hund is ünner Brörer
 Sin twintig Daeler wiert. —
 It schet denn hät nao 'n Haosen
 Un protts em haunig up 't Fell;
 Doch kann ik nich recht kiken;

¹⁾ Hund; pl. Hülde; daher nicht „Hut.“ ²⁾ Küll = Rälste.

De Sün, de schint to helluⁿ mihi si.
 Drupp gäw ik minen Woldman¹⁾
 Man blot en lütten Went²⁾;
 Datt he sal apportireu.
 He löppt nu bet de Dränk³⁾.
 Un löppt un löppt noch wær
 Un löppt bet an den Durn.
 Ik fleit un fleit. — „Na, denk ic,
 „Wat de woll hedd up’t Käut?⁴⁾
 Na, endlik kümmt he wærer
 Un hedd wat in dat Mul.
 Ik seh dor minen Kiser⁵⁾.
 Un glöwt, he harre 'ne Ul⁶⁾;
 Doch as he kümmt het neger
 Un kümmt to mi heran,
 Dunn is ’t en dodgen Kier,
 De hedd ’n Helzrock an.
 Ik denk: „Wat hast du maaken?
 Hier buten woll mit den?
 Un segg to minen Woldman:
 „Draog flink em wærer hen!“ —
 „Wat?“ seggt de Amtsverwalter
 Un fort nu hog in Gunnⁿ,
 „Dit is denn doch to fernstik,
 De Saof, de möt sict wem’n.“

1) Went = Wind. 2) Dränk = Tränke. 3) Kiser = Fernrohr. 4) Ul = Eule.

Se waren mi 't nich veräbbeln; —
 Wenn 'k furds se hier ersölt, —
 Den Kierl mi to wisen¹⁾! —
 Ius: Bist jo woll' keen Spöt? —
 Wat sal oll: Kawwel maaken? —
 He möt nu mit nao't Fels. —
 Dor sönken se un sönken —
 De Amtsverwalter schellt. —
 Se sönken ammer wirer; —
 De Kierl is nich dor. —
 „Nu seggn s' mi wool, Herr Kawwel; —
 De Saok is woll' nich wohe?“ —
 „Nich wohr, Herr Amtsverwalter!“ —
 Seggt Kawwel drup an fröcht,
 „Min Wolkmar hebb' bi 't Draegen
 In 't Läut'reest werter bröcht.“ —
 Uns' Klof, de fikt so gnittig! —
 Un ribt, sitz beide Hänn'n, —
 „Se jo, Herr Amtsverwalten,
 Up 't Künftig horten: s' nao 't Enn'a!“

55. De Observanz

Oll Pächter Buck ut Gutow führt
 Ver Schreiu wool nao Büzow hei

¹⁾ wissen (holl. wyzen) = weisen; zeigen.

Üm sich to köpn en Hat Hiertuk
 Un Hiert dor an bi Gastwirt Siering
 Dat was en snurrig Kreatur
 Un waohnt nich wid van 't Bramborgsch Dur.
 Na god. Uns' Buck, de Hiert dor om
 Un förrert sich nu wat to äten,
 As: Supp un Lüsten, Fleisch un ol Pasteten
 Un ett nu as 'n Man. — „Na, sünd s' mit 't Middagbrod tofräben?“
 „Dat is mi hellsch herunner gläden; Am besten smedten de Pasteten.
 So, ik heff wiß am besten gäten!“
 In 't ganse melsabörger Band.“
 „Ne, utgenaohm de Herr Burmeister Brand.“
 Seggt Siering drap, „de mütt hier utnaohm warm,“
 „Ei wat! Ik maol mi nich to'n Narrn!“
 Seggt argerlik ott Pächter Buck
 Un maakt sich graob un drinkt 'n Gluck¹⁾.
 „Dat mütten²⁾ se nu mütten!“
 Uns' Buck, de drinkt nu noch en Lünten
 Un seggt: „Dat will ik nich! — Verstaon?
 Se sünd en wohren Dummerjaon!³⁾
 Ik nähm un nähm nu Keenen ut.“
 „Un Se? — Se sünd 'n gräcow Flügel,⁴⁾“

¹⁾ gäten = gegessen. ²⁾ Gluck = Glas Brantewein. ³⁾ mütten, strelizische und möten schwerinische Mundart. ⁴⁾ Dummerjaon = Dummian, deutsch mit lat. Endung, ein dummer Mensch.
⁵⁾ Flügel hier = grober Mensch, ein Hans Plump, eigentlich ein Werkzeug zum Dreschen.

Seggt Siering drup un gelt heut
 Un süppt herunner 'n halben Pägel.
 Mit en Maal kümmt öll Dener Brümmer
 Herintospringen in dat Timmer¹⁾.
 Un seggt to Bucken: „Ge sünd Arrestant.“
 Grippet to un kriggt ent an de Hand.
 „Wat is denn los? Wat is denn hier passirt?“
 „Na, ik heff buten Allns all hürt;
 Se waren han nu nao 'n Burmeister führt.“
 „Nu jo, wat mütt, dat mütt“, seggt Buck
 Un drinkt nu noch 'n lütten Sluck.
 Drup gaon s' denn furd. — —
 Öll Dener Brümmer nimmt dat Wurd;
 Bertellt den Herrn Burmeister Brand,
 Um wat he Bucken bringt as Arrestant.
 „Den Herren Bürgermeister ausgetommen.“
 „Ist Oberwanz, ein altes Hergedenken,
 In dieser Stadt und zwar aus grauer Zeit.
 Weil sie gesträubt sich haben, dies zu sagen,
 So geb ich ihnen jegund den Bescheid,
 Hofort zu zahlen einen halben Gulden;
 Wo nicht, so muß ich sie verklagen.“
 „Ge möten sich bet mörnn noch gebulden“
 Seggt Pächter Buck, „denn sehn s' dat Geld
 Is knapp²⁾ upstunds; ik heff nich mler
 As wat ik bruk to Snapps un Bier. —

¹⁾ Timmer = Zimmer; Gebäude. ²⁾ Knapp = rar, selten; kaum; eng.

Dat geit tworst hund in disse Welt;
Doch dit geit äewer wird um roden Steen.
Ik heff all vilie Menschen sehn;
Doch will ic mi so vurden hängen lauter,
Wenn je ik twischen Türen ug krochten,
Un twischen all de Leydegeister —
Hefft eneußlichter Menschen sehn,
As hier den ollen Denier Brünnern,
Blot utgenorhm den Herrn Bürgermeister!"

56. De Krempuhod.

Oll Wur Pustier künnt van Berlin un seggt
To sine Fru: „Hüt heft ic moest ein slicht Geschäft,
Hüt ging de Hannel gec verdwotsch;
Ik hefft uns' Platsch
As Zick¹⁾ verlöfft.“
„Na, hür ens, Vaprer²⁾, seggt de Ollsch,
„Du büst all heel un deel perboldisch.²⁾
Ik bidd di doch üm dusend Pfund!
Segg, heft du dinen Schick nich recht aufstund?
Wur kansd du woll; de Platsch as Zick verlöppu!
Ik müggt so fundsen mi versöppn!
Nu segg mi moest, wat heft denn frägn?“

¹⁾ Zick, auch: Zäg = Ziege. ²⁾ perboldisch = unslanig, verrückt; ungeschickt, tölpisch.

„Oh, hinnert Gröschchen un noch nägu;“
 „Dat segg ik man, de Klatsch;“
 „Is dörtig Daoler wiert,
 Un denn so dumm. — Dat naacht, du heft Mir liegt;
 Du büst verdiwatsch, un klist verewatsch.
 Wer hebb de Koh denn köfft?“
 „Oh, iersteit hemm' n' s' mit Bier mit köfft —
 Dat was dor in de Königsstraat. —
 Un naosten¹⁾ würr 't en groten Præet;
 Dat hemm' n' jo woll Studenten daey;“
 Seggt oll Bustier un rohrt; batt em de Loren²⁾
 Heriuuer van de Wacken gaen.
 Na, schön. De Ols, de Luns³⁾ und I am Fru.
 In Enen furd⁴⁾ Ich in den Zorn mein auf und auf.
 Un grunst⁵⁾ und sag auf und auf, und ich spund auf.
 Sich rüm un spreect keen Wind.
 He kan sich gor nich werten flürn.
 Doch lesthien deit he sic besinn'.
 Nao ungesier dre Wochen⁶⁾ reis't he zu uns all
 Maol werrer mas Berlin, doch aohne Beh.
 „Tödt⁷⁾!“ denkt he in so in siuen Sinu;
 As he in 't Brambürgsch Dur so geit henin;
 „It süss jug hölt man fasten in Berlin;“
 Jug wull ik ädwerkarrn, jug Swin.“
 He geit henuppen nao de Königsstraat;

¹⁾ naosten, urspr. nadhen. ²⁾ Lunsen = schmolzen. ³⁾ grünsen = grunzen, d. i. grämen. ⁴⁾ Im Altpfälz. Welen. ⁵⁾ Tödt = wartet.

Un geit dor in dat Hus hinlin,
 Wo he hedd hatt den grüten Praot. —
 Dor föllt em nu wat in.
 „Hört!“ seggt he to den Wirt, „oll Berrer,
 Kraom hüt woll de Studenten werter,
 Mit de ik vör dre Wochen en Geschäft heff maos
 Datt 't noch mi in dat Hart rüm laukt?“
 „Jo, jo,“ seggt der, „ap jeden Fall,
 Se facmen gliss, se facmen ball.“
 „Hier sind twe Daoler,“ seggt uns' Bur,
 „Wean de Studenten kadm',
 Denn gäwt ji uns von Sölt un Sur,
 Van Dick un Dünn, van allen Kraom;
 Doch, datt jug nich de Deuker haolt!
 Ji seggt mi nich, datt ik vörut heff taohst!“
 Na, schön. Dit durt keen sein Minuten,
 Dünn staon de dre Studenten butent.
 „Dau! Hedao!“ röppt uns' Bur
 Un buttert an de Finsterschw,
 „Dau! Jungs! — Hüt givt 't van Sur
 Un Sölt in grote Supn;
 Hüt willn 'w uns äten orndlik stiv;
 Hüt willn 'w maos orndlik dick uns supn.“ —
 Na, dit geilt los.
 De Wirt wirt up;
 De Kierls supn gans famos;
 Se lasten in of nich 'n Drupp¹⁾.

¹⁾ Drupp, Druppn = Tropfen.

Un næsten givt 't noch wat to åten.
 Ik segg jug, Lüd, de Klerls fräten
 Geraod, as hadn' s' de Rummel breiht
 Un Arvten¹⁾ ore Heigras meiht.
 „Na,” seggt de en, „dit mag de Düwel haoln! —
 Wer sal toletst dit All betaohln?
 „Oh”, seggt uns' Bur „dit is nich slimm,”
 Un swengt den Hod²⁾ sick um den Kopp herüm:
 „Herr Wirt, is taehlt?” —
 „So woll”, seggt de, „is Ullas god.”
 De Bur sett' werrer up sin'n Hod
 Un sett' sick lankhaoma nerrer
 Un seggt hierup:
 „Ut disse Snapp
 Hülp min oll Hod uns werrer.” —
 „Ih”, seggt de en Student, „lew Bur,
 Dat is jo 'n puttsig Kreatur,
 Dat is jo 'n pudeluarrschen Hod!
 De helpt uns jo ut alle Rob?” —
 „So woll, jo woll, de Hod is god.” —
 Se gaon nu nao de Friedriks-Straet —
 Se hebbn noch lang' nich ehre Maot —
 Hier lett uns' Bur nu werrer kaom
 Van dit un dat, van allen Kraom.
 Doch as se hebbn so 'n säöwn Buddel,
 Dunn kaign se all en lütten Tuddel
 Un fän'n nich recht grad mir staou

¹⁾ Arvten = Erbsen. ²⁾ Hod; pl. Höde, also nicht „Hod.“

Un sän'n up de Ritts nich gaon
 Un tummeln¹⁾ rümmer, os in'n Däf
 Un falln towiln up de Näs.
 Na, uns' oll Bur, de treckt van 't Ferre
 Un givt den Wirt twe Daoler werrer;
 Doch hemlik, so, datt 't Keener führt.
 Wat schüht?
 Uns' Bur swengt sinen Hod
 Sich dre Maol üm den Kopp herüm
 Un fröggt: „Herr Wirt, is taohlt?“
 „Is Allns god.“ —
 „Pots Dusend!“ seggt de eu Student,
 Indem he sich de Pip anbrennt,
 „Hier spält jo doch de Düwel ut!“
 Un arbeid't ut de Dör henut. — —
 Nu gaon de beiden un uns' Bur
 Tosaomen hen nao 't Bramborgsch Dur
 Un drincken werrer Söt un Sur.
 Un as 't vörbi is, seggt de Bur,
 Indem he sinen Hod rüm dreicht:
 „Herr Wirt, is taohlt, nich wohr?“
 „So woll, de Saok is flor.“
 „Hürt, Bur!“ seggt nu de en Student,
 „Ik heff all väle Schosen leunt;
 Doch dit kan 'k nich begripn.
 Willst ji den Hod uns nich verköpn?“
 „Jh, laot' jug doch wat pipn!

¹⁾ tummeln = tarmeln.

Ne, dat möt of noch fühl'n. —
 Denn wulst ji woll 'n Grotten späln?
 Un alle Daog herümmer ströpn
 Un fräten as de Kälwer van de Röpn?)?
 Ne, ne! Den Hod möt ik beholtn;
 Den heff ik arct²⁾ van min'n Olln.
 „Ei wat!“ seggt dunn de annen, „Bur,
 Si hefft doch süs 'ne god Natur —
 Laot' uns den ollen Krempnhod!
 De ritt uns menng Maol ut de Nöd;³⁾
 Wi gäwn jug of hunnert Daoler!
 „Hier, topp!“ seggt he, „hier is min Hand!
 Si gäwt mi hunnert Daoler Kraut,
 Un if? Ik gäw jug den Betaohler.“

De Hod is furd, is nu verhannest;
 Oll Bur Pustier, de fleit't un wannest
 Nu lustig un fideel nao Hus. —
 Sin Ollsch, de klokt just Appelsius.
 Na, he vertellt ehr denn mit grote Freib,
 Wur he de Jungs hedd Näs'en dreibt,
 Hedd rümmertarrt un rümmernarrt
 Un endlif richtig äöwerkarrt,

¹⁾ Röpn = Rausen. ²⁾ arvt = geerbt, erbt. ³⁾ Nöd, nödig (holl. noodig,) Sproß.; daher die Schreibart „Nöd“ oder „Nöth“ unrichtig. In der mesdlenb. Mundart spricht man statt nödig, unnödig, fälschlich: nörig, unnörig.

De Ollsch, de springt un dorst herümmer,
 Besüht de hunnert Daoer ümmer, —
 Se is of nich 'n Spier bedröwt:
 „Ne, Väöring, ne, dit had 'k nich glöwt“ —
 Un fött em runding üm den Nacken —
 „Mir will 'k di of 'n Koken backen!“

57. De Muist.

Heff so mennig Dichtels¹⁾ schräwn
 Un so mennig Stück vertellt,
 Wat sick hier un dor begäwn
 Un passirt is in de Welt;
 Aöwerst dat van Snirer²⁾ Klaosen.
 Heff ik ümmer noch verswägen;
 Denn oll Handschen, Bur ut Straosen,
 Hebb mi seggt, dat wieren Lägen³⁾.
 Nülik aöwerst kem uns' Snirer
 Klaosen her van Wittenhawgen,
 Un ik dacht: „Wat is gesägen! —
 Gast em nao dat Stück maol fraogen.“
 „Jo,“ säd he, „dat 's wiß un wohr;
 Aöwerst, sehn s', de Saok is klor,

¹⁾ Dichtels = Gedicht. ²⁾ Snirer (Snider) = Schneider.
³⁾ Lägen, vorpemm. Mundart.

Datt oll Handschen seggt van Läddgen; —
 Denn em sülwsten is 't passirt,
 Dorüm mag he 't woll nich mädden. —
 So, in Färstenwerder wiert 't;
 Hunger harr 'k in minen Maogen,
 Dat was kum nier toerbraogen,
 Un verteht harr 'k all min Geld
 In dat Wirtshus: „Lustig Zelt.“

As ik dor so kurlos sitt,
 Bi den Väder Peter Emidt,
 Geit vörbi sin'n stolten Zwickel,
 Handsch un hedd 'ne Wust bi 'n Wickel.
 „Wat,“ denk ik, „de olle Bur
 Hedd 'ne Wust, dat Kreatur?“

Min oll Handsch, so dick un fett,
 Steilt sich hen an 't Waogenbredd.
 Ik kaem of un sik en Väten. —
 Wuppti! fängt he an to äten,
 Snidd de Wust sich up dat Brod:
 „Bur, du kriggst de Swerenod!“ —

Föhlt de Minsch ierst Hungerbrand,
 Is in 'n Burk of de Verstand.
 Gléwn s' mi, ik kunn 't nich siden,¹⁾
 Datt oll Handsch de Wust ded sniden;

¹⁾ siden = leiden.

Gao nu fixing up em to,
Stell mi hen vor em segg so:

„Wat hebb för de Wust he taohlt?“
„Für sös Gröschchen hebb ik s' haolt.“
„De Bedrug, de is jo schändlik
Van den Slachter-Meister kenndlik!
Dat is mi 'ne schöne Lust;
Is jo man 'ne Gröschens-Wust.“

„Kif he maol, min gode Man!
Fählt jo Solt¹⁾ un Päper²⁾ an;
Kan doch nich sin Geld verliert? —
Will de Wust maol arretiru.
Kaem he maol nao 't Raodhus mit!“ —
Handsch, de folgt mi Schridd up Schridd. —

„Olle he hier maol 'n Blitschen staon
Bi de Dör! Ik will nu gaon
Mit de Wust maol nao de Herrn —
Warr de Slachter äöwerleren³⁾.“
As ik bün de Trepp henup,
Alt de gause Wust ik up.

Heff 'ne viertel Stund woll staen,
Kaom ik werrer raf tv gaon. —

¹⁾ Solt = Salz. ²⁾ Päper = Pfeffer. ³⁾ lettu, leigen
(leiden) = leiten, führen.

„Na,” fröggt Handsch, „wur staon be Saoken?”
 „Ih, de Herrn, de wæxi ’t woll maaken.” — —
 „Ii heff hier keen Tid to staon,”
 Seggt oll Handsch, „ii möt nu gavn.”

„Je,” segg ik, „dat geit nich rasch,
 Un de Herrn de sünd so basch;”¹⁾
 Denn de Saoken hanwig hakken.
 Sine Wust liggt bi de Afteu.
 Morn fröh üm nægen llur,
 Sal he werrer kaom’n, Bur.”

„Morn heff ik keene Tid,
 Demi ik Haower²⁾ seih und smilt.”³⁾
 Dat sünd all sönn dwatsche Saoken. —
 Hier is Geld! He ward’t woll maaken?”
 „Woll, jo woll, dat sal woll gaon;
 „Bün jo Abvokaot. — Verstaen?”

58. De Däwel an ’n Pranger.

De Buren sittēn in de Stuw
 To Punschedörp un drinken Bier.
 „Ne, Brorer,” seggt lätt Döcher Duv
 To Krischaon Griesen, „nu heff ’t neg;
 Nu wes man still un last dat Kläöhn⁴⁾!), hür!

¹⁾ basch = barsch. ²⁾ Haower (Haoser) = Hafer. ³⁾
 smilt = schmeiße, werfe. ⁴⁾ Kläöhn = schwatzen, halbadetu.

Dat hebb jo doch keen Hiec mi Schic;
 Du büst nich klöker as 'n Schaop;
 Du büst un blivst en Wörtelaop.
 Segg, heft du 'n Düwel maol all sehn?
 Uns' Krischaon dreicht sick rümmer up en Been
 Un lacht un swiggt.

„Bah!“ fängt uns' Hanne Pummel an,
 De dwazlinks¹⁾) achter 'n Noben liggt,
 „Lütt Jöcher snact wat kort un kleen,
 Un Krischaon snact, wat he hebb hürt,
 Doch sülwsten is em Nix passirt;
 Ik heff den Düwel maol sibhaftig sehn.“
 Se horken up un maoken lange Häss,
 As wenn de Göf' in 'n Rägen staon
 Un fangen all to bawern an.

„De Saok verhöllt sick so!“
 Se setten sick nu rind ümher
 Un rücken ehre Müttsen in de Quer
 Un hñren to.

„Si wet't doch all, datt ik Saldaö bün west
 Van Anno drüddtein an dre Johr hendör?
 Dor föllt betwijn denn wat vör:
 Un menng Maol nich dat Allerbest.
 Na, god. Wi lega maol bi Waoterloo
 Herümmer dor up Hei un Stroh.
 Ik würr nu up 'n Posten kommandiert,
 Un tworsten 's Nachts van twöln an het en,

¹⁾ dwazlinks = verquer; überzwing.

Gans dicht bi en verfallen Gloß¹).
 Dat was mi grügglik²) antosehn;
 Denn up dat Dak stürzen hogen Moß.³)
 Na, ik spazier dor ümmer up un daol,
 So 'n twintig, dörtig Maol,
 Mit en Maol lämmt an 't Emen
 Heruter ut de Mur. —
 As ik mi do herümmert wennen —
 En gans insaomtg. Kreatur,
 En pudelnarrschet Dierd;
 Dat sehgt nu hadermentschen ut.
 Jo, heff ik je mi 'n Maol verfiert,
 So was 't dit Maol.
 Dat was ok to en puttfig. Krub⁴).
 Ik sik un do bet neger gaon;
 Mit en Maol veit dat vör mi staon
 Mit gruglik lange Hürn,⁵)
 Un dorbi Ogn, jüst so grot.
 As Höhnereiter, un statt Finger —
 Furchtbor lange Schiern,
 As wenn dat Vorenlaown⁶) wieru.
 Un hinn'n harrt en laugen Swans,
 Un üm den roden Mantel fatt 'ne Slang,

¹) Gloß (Slott) = Schloß. ²) grügglik, ratzeb. und freel.
³) Wundert; gruglik, schwer. (richtig: grulik) = graulich. ⁴) Moß (Rutsch) = Moos. ⁵) Krub, hier uneigentl. von der Wurzel kruden; also nicht „Krut“. ⁶) Hürn = Hörner. ⁶) Vorenlaown = Värenklauen.

Un pipt dorlwischen up 'ne Fleit.
 Uns' Krischaon kriggt in 't Bedd mi 'n Wäwer.
 „Ne, Mudder, nel!“ Dit word mi döwer;
 „It möt doch maol nao 't Finster heu!“
 Dor is 't nich richtig, is 't nich klar.“ —
 „Ja, Baorer, je! Wat is dem dor?“
 „De Düwel, Kind! Dor steht he jo!“
 „Wo denn?“ — „Hier vor de Dör.“
 He ritt gor hild dat Finster to
 Un will in Hast nao 't Bedd min springen. —
 Verdautsch! Dor liggt he up de Räf!
 Un maakt en grövlik dull Gewäf!
 Un hult un rohrt min Deit sic wringen. —
 De Ollsch, de friggt em bl de Arm?
 „Ah, Bäöring, batt sic Godd erbarm!“
 Un deit em swinn nao 't Bedd min bringen. —
 De Düwel dribt nu noch dre Nacht sin Wäsen;
 Doch Krischaon kan 't nich mier erträgen.
 He möt diß Saol den Prester llaogen,
 De sal sör em in 't Psalmboek lösen. —
 Na god. De Prester waohnt in Bö.
 Uns' Krischaon geht nu würelstl furd;
 Doch Jochen Klädyn kriggt Wind van den Besöf,
 Kümmert em tovör un stellt sic heu un lurt
 An 'n Wäg, begegnt mi Krischaon Griesen
 Un fängt dor an em tovertelln
 Mit groten Hilt¹⁾),

¹⁾ Hilt = Fleis.

Datt he vör forte Tib
Van Kort Snellu
Ut Olln-Wierr
De Kunst hebb leert,
Den Düwel furdtobann'n. — „Nu,” seggt uns' Weischaor Giesf,
Du bat lärst, denk' Ich nu, dat du mit mir
Do ik disse Weg nich morden,
Datt heet dor nao des Prestes hen?
„Wat heft du egntlik dor fär Saaken?”
„Bi mi to Hus, dor spädt de Düwel,
Un datt he 't is, is gor kein Düwel;”
Ik heff em gans liebstig fehn.” — „
„Ich woll, den Wäg, den lärst du sporn;
Wenn du mi twintig Däder gibst,
Denn büsst den Saaten los;
Un dat sal leinen Aetwond wohra.”
Wer is woll froher os uaf Wurz
He geit mit Jochen Klädhuer funde retz;
Doch de geit naest nao Schäöning Bäsef.
Un seggt van Alles em Wesched,
Wur dit woll möt, wir dat woll möt.” — „
„Oh, Wur, wat büsst du doch in Äsell!
Wur kan woll dor en Düwel wanken!”
Dit sünd uns' Schäöning sin Gedanken,
As f' 's Aetwonds gaon dat Dörp entlanken.

1) Zwevel, nach: Düwel (holl. twyfvel) = Zweifel.

Na, Jochen geit nu nin nao Griesen,
 Um em towisen,
 Datt he denn Düwel hann'n kan;
 Doch Schäöning Päsel de blivt buten;
 Mit en Maol fängt he an to tuten¹⁾.
 Uns' Bur, de hockt un spittst de Uhen:
 „Ih,” seggt uns' Jochen, „den will 'k ball belurn.“
 Un haolt ut sine Tasch hervör.
 Dre Bündel Hoor var enen Pudel
 Un schriwt dre Krüthen an de Dör
 Un bäd't un snact 'n gansen Rudel
 Van Sprüch uit van Gebäder her.
 De Düwel bröllt, de Düwel kratzt
 Un krawwelt rümmer an de Dör. —
 Oll Krischaon Gries vör Angst ball plattst
 Un wimmelt²⁾ rümmer as 'n Gör³⁾.
 Ach, Mudding! — Je! Nu filimmt he rin!
 Ach, Godd, wur ward mi swol to Stur!⁴⁾
 Wur fullert⁵⁾ mi dat in de Maog!
 Wur flustert mi dat in de Hosen!
 Ne, dit verwind' 'k nich in dre Daag!
 Wat maakt de Düwel doch för Schosen!
 Uns Jochen fängt nu an to ráden
 Un deit 'ne Zauberformel báden
 Un kriggt 'ne lütte Swäp hervör,

1) tuten = dumpfönig blasen. 2) wimmelt, auch: weinet = wimmert. 3) Gör (vergl. das engl. girl) = Kind; im westl. Mecklenb. und im Holst.: kleines Mädchen. — „Gör“ (boy, engl.) = Knabe. 4) to Stur = zu Wuth. 5) fullert = lollert.

Bestrickt se hin'n, bestrickt se vor
 Mit Was¹) von eue Altorkarts
 Un fuchtelst rümmer allerwärts,
 Springt wappsi ut he; Dör henut B 4 D .06
 Un haugt den Düwel up de Snut
 Un haugt den Düwel Slag up Slag;
 De hult un bröllt ball Weh, ball Ach
 Un arbeidt nassen van de Purt²).
 „So, Gries, nu is de Düwel furd.“
 Wer was woll froher as uns' Bur?
 As he en Bitschen fid³) erhaost,
 He furds sru twintig Daoler taohlt
 Un schenkt em noch 'ne Luggedur⁴). —
 Dit Stückchen kann nu vor den Drost'en,
 Dat was en Man up sinen Posten —
 De let se nao de Amtsstuw kaom.
 Un Schäöning Päsel, de vertellt sofurh,
 Wur se oll Griesen hebbn belürt. —
 „Ii Slüngels,“ säd de Drost, „ii Dokeenjod,
 Morch! — Blertein Daog bi Waoter un bi Brod!
 Un to oll Griesen säd de Drost:
 „He hebb woll stark de Dummheit kost?“
 Wer Minsch hebb je den Düwel sehn?
 Hedd sündlik Lust of Flesch un Been?“ —

1) Was = Wache. 2) Purt = Pforte. 3) fid, pron.
 reflex. 4) Luggedur = Louisdor.

59. De Aukt in Bunschendörp.

I. To Stad.

Bur Rogg, de kummt van 't Feld torügg
 Un seggt: „Oh, lewe Fid,
 De Rogg is rip, is würklik rip:
 Hier is de Proew¹), süh, fik!
 Nu helpt dat allsoaom nich mier, —
 De Aukt²) is vör de Dör.
 Wi möten hüt noch hei to Stad
 Un nähmen mit dat Gör.“

„Denn helpt dat nich; wat möt, dat wöt,
 Seggt Mudber, „dat is wiß.
 De Rogg is allermierst all rip;
 Doch, glöw is, bäter is 't:
 Wie reissen man sogülken heu.
 Un holln uns gor nich up.
 Doch hür! Dat Gör, dat lütse Kind,
 Möt ok nao 'n Waogn nup.“

¹) Proew = Probe: Muster, Versuch, Theil eines Ganzen zur Prüfung des Werthes und der Güte; aber prove, meud. = Recht, Wahrheit. ²) Aukt = Aukte.

„Jehann, Jehann! Spann fix maak an
Den Wallack un de Stot¹⁾);
Doch giw ehr ierst to supn wat
Un smet den Waogen geb²⁾!
Jehann licht ut 'n Statt herut,
Seggt: „Jo“! un is to Hand
Un singt un fleit' un smert un heit,
As ging 't för 't Vaorerland.

Un Mudder patst gefährlich³⁾ sic!
Se haolt ehr Kamisol⁴⁾)
Un ok de nige Pi⁵⁾ heröör
Un sett' sich up 'n Stohl
Un kämmt dat Hoor so bläkt un bläkt
Un strigelt 't noch mit Bier,
Un as se fardig is, dinn seggt s':
„Süh, Bääring, sünd s' nu schter⁶⁾!“

„So woll, jo woll! Nur sünd s' siet geb.
Nu büsst of gor to smuck!“ —
He haost nu Draten na Kienrots⁷⁾ rin,
Un drinkt 'n lütten Sluck
Un nimmt de Böst⁸⁾ un smert noch stink
De Stäweln un de Schoh
Un sett 't de Schoh sin Dössching heit
Un seggt: „Süh, Mudder, Jo?“

¹⁾ Stot = Stute. ²⁾ gefährlich = sehr; außergewöhnlich.
³⁾ Kamisol (fr. capisole, holl. kamisol) = Sobe, d. h. Jacke mit langem Schoße. ⁴⁾ Pi auch: Pe = wollener Unterrock. ⁵⁾ schter, hier = glatt, sonst auch: schmutz, hübsch. ⁶⁾ Kienrots = Kienrusch. ⁷⁾ Böst (Börl) = Bürste.

„Ich heff min Saek doch god woff maolt?
 Dat Smer'n heff 't doch los?“
 „Jo well, de Schoh sünd wunnerlich; Doch, Babber, dumme is 't blos:
 Mi fühlst 'n hübschen Blomenhod.
 Süh, häter fühlt 't doch ut,
 Wenn ic mi orndlik upfiddum¹⁾,
 So as ue junge Brut.²⁾“

„Nu kif, wat du noch staatschera häst!
 De Eiben hebbu wi hatt,
 Dor wi as Brutlud führen beddu.
 Tesaomen nao de Stad.
 Ne, Mudding, nu is 't annde Eb,
 Nu möst du iherbor gaon.
 De Blomen laot de Mäkens man,
 De don se häter staon.“

„Sü sett de nige³⁾. Hittu die up!
 De kled't di wunnerlich.“
 „Na,“ seggt de Ollsch, „denn mag dat sijn;
 Doch will ic s' ierst besehn!“
 „Na, se belick s' denn hin'n un vör
 Un sett' se endlisch up.
 „Ne, Mudder, ne! Nu fühst du ut
 Jüst as 'ne Wihnachtspupp!“

¹⁾ upfiddum; auch: upfieren = übermäßig auf herauspuhen.
²⁾ Brut = Bräut. ³⁾ nige = neue. Das g ist auch hier das Diatess wegen eingeschoben.

Na, bib is geb, · Lehann, de röppt:

„De Pierd, de sünd all vor!“ — „Denn spod di, Mudding! — Hörst du woll?
 Nimm flink un ball dat Gör!
 Ik möt den Rägenschirm noch haesln,
 Dat Geld un ok de Pip¹).
 Dat Brandwinstat van twintig Pott
 Un ok min sünndaogsch²) Pip.“

Na, Mudder sett' sic fix henup. —

Un Badder deit ok laom.
 „Süh so, Lehann, nu führe man to,
 Man to in Godd sin Naom!“

Un Lehann, de führt deyn los,
 Haugt mit sine Swep³) dormanken;
 Un de olln Pierd, de gaon
 Heidi! Nu dat Dörp entlanter,
 Datt 't so gnittert un so kracht,
 Un Lehann, de grint un lacht.

„Dunnersachsen⁴)!“ seggt oll Kraog,
 „Süh! Ik heff jo wat vergäten!
 Dat 's jo doch 'ne dwatsch Geschicht!
 Burr, Lehann! Holt still en Bäken!
 Burr, Lehann! Holt still, holt still!
 Ik di maol wat seggen will!“

¹) Pip = Abber. ²) sünndaogsch = sonntägliche. ³) Swep (holl. zweep), auch: Bitsch (wend. bic) = Peitsche. ⁴) Dunnersachsen, Interjection.

„Op maol swintning werre¹⁾ trügg! —
In dat Schapp, dor tems dat Wiegel,
Baobenworts so in de Högt,
Steit en lütten, swarten Tiegel;
In den Tiegel findst du wat. —
Op maol hen un haol mi dat!”

Na, Jehann, de solkt den furd,
Un oll Kraog, de grawwelt rümmer
In de Taschen: „Mudder, je!
„Würklich, dit ward ümmer dümpter. —
Wur is 't mägglit in de Welt!
In den Bosidol²⁾ steckt dat Gelb.”

„Uu he röppt: Jehann! Jehann!
Kan de Bengel³⁾ denn nich hürn?”
Doch Jehann is längst in 't Dörp. —
„Na, denn laot uns wider führen,”
Seggt de Ollsch, „nu, Badder, jü!
Denn Jehann is doch perdü.”

As se in den Busch un komme,
Röppt 'n Häösken⁴⁾, vör em äower.
Badder Kraog, de ward so blaß. —

¹⁾ werre (webber) = wieder, weber, wiber. ²⁾ Bosidol = Bruststück, d. i. Weste. ³⁾ Bengel, urspr.: großer, starker Mann, jetzt ein plumper, lüstlicher, junger Mensch. ⁴⁾ Häösken dimin. von Häuf.

Kriggt in 't Lîv en lütten Bäuer.¹⁾

„Mudder,” seggt he, „fapperlot!

Glöv du man, hät gait 't nich god.”

Wenn en Häösken äöwern Wäg
Rechtsch hensöppt un spittst de Uhrn,
Denn so kümmt en Trüwel²⁾ prez.
Wi sünd würklik tobedurn.”

„Bäder, dat is Taoterglow³⁾;
Glöw, uns schüht of nicht de Prow!”

„Mudder, je! Du glöwst hat nich;
Äöwerst hür! Laot di vertelln!
Ik heff oft de Saak all hatt,
Un ik möt up Ihr di messn,
Wenn en Häösken rechtsch löppt henn,
Datt dor höllt wat achter denn.”

„Heff ik 't nülik doch man hatt,
As ik nao den Busch ded führ'n, —
As den Bom ik hauen ded,
Kamui de Jäger antospür'n,
Kreg de Räd herut un met. —
Mi wurr kold und warrer het.”

Dor mit en Mael röppt Ichann:
„Dau, holl still, holl still en Bäten!”

¹⁾ Bäuer, von bawern = beben, zittern. ²⁾ Trüwel = Trubel.

³⁾ Taoterglow = Tartarenglaube, d. i. Aberglaube.

Na, oll Kraog, de hölt of still. —

„Baorer hedd he wat vergäten? —

Dit 's jo snaodsch; dor was jo Miz.

Wirer as 'ne Schachtel Wix?“

„Se, Jehann, dat 's all sönn' Saol,“

Seggt oll Kraog, na laot 't man wesen!

„Wenn dat menng Maol rasch sal gaon,

Geit dat täögrig,“ seggt oll Däsen.

„Had il blot so lang nich lurt,

Wien wi längst all wirer furd.“

„Ach, dat is sönn dummet Tüg —

He is dwatscher as de Kinner!

Möt hier lopn as so 'n Narr,

As so 'n ollen Bessenbinner. —

Segg he, Baorer, is dat recht,

As he 't maolt mit sinen Knecht?“ —

„Da, hier is de Lin un Bitsch!

Nu man jü') un nich gefackelt²⁾!“

Na, Jehann, de jöggt denn los,

Datt de ganse Haid so wackelt,

Jöggt as führt he Extrapost

'S wenn dat Pierd 'n Schillink kost't.

¹⁾ ill = vorwärts. ²⁾ gefackelt = gejögert.

Vör ddt Dur, dor führt he sacht,
Führt olf sacht de Straat entlanken. —
„Burr, Iehann, hier holst man still,”
Seggt oll Kraog, „bi Kopinan Blanken!
Schört¹⁾ den enen Strank olf af! —
Mudder, nu stig fixing naſ!”

2. Dat Inköpn.

„Gobn Dag ol, Dag ol, Badding Koch!”
„Ol smuden Dank ol, Bröring Kraog!”
„Na hür! Wur geit di 't ümmer noch?
„As if? — Heff ümmer Tähnweedaog.
Un denn tum Anneru; ol de Föt,
De willu mi gor nich draogen mier.
Wer wet't, wur alstosaom' noch mät. —
Hür, wenn 'k so flink as du noch wier, —
Je jo, je jo! — Deni wier 't all god;
Denn läwt if woll noch dörtig Joehr;
Doch nu is 't Nix as pure Nod.
Ne, würklik, wat if segg, is woehr.”
„Ih, woll, dat glöw if,” seggt oll Kraog,
„Datt du upstunds bliſt slicht to Been;
Doch hür maol! — Mit de Tähnweedaog. —
De Deukers laot di ruter tehn.
Süh kit! Dor in de Graownstraat,
Nich wid van Reper-Meister Swenn,
Dor waohut de Tähnuttreder Raot,

I hört — schütze.

De kennt de Saol. Dor gao man henl.
 Un büst du fardig, sik man un.
 Hier bi den Kopman Peter Blank!
 Ik lüp to'n Lust hier hüt wat in. —
 Nu sped di of, un wes nich lang!"

Oll Badder Koch, de swält denn furb,
 Oll Kraog, de geit nao 'n Laoden nin.
 „Na," seggt Herr Blank, „du höllst doch Wurz. —
 So is 't of braov! — Nu lüp man in
 Soglik för teigen¹⁾ Daoeler hüt.
 Din Ollsching hebb vorhen all löfft
 Korinten sick to Supp un Klütt²⁾). —
 Ik denk, se maakt en god Geschäft."
 „So, sönne Saoken," seggt all Kraog,
 „De äöwerlaot ik stets min Fro;
 Doch Brandwin heff ik allmindaog
 Mi fulwst inföfft, dat wet he jo.
 Doch Aprilos, wur is dat hüt
 Van wegen goden, ächten Res?
 De up dat Riegel liggt, de führt
 Bedübdend bäter ut as des".
 „Ne," seggt Herr Blank, „ne, Väöring hür!
 Des' is so recht nao dinen Smac,
 Un sik! He is of gor nich dür;
 För di is 't man 'ne Pip Toback."

¹⁾ teigen = zehn. ²⁾ Klütt und Klümp: erstere sind kleine, letztere hingegen größere Klöße.

„Se, is he of woll gor to hard?
 Wat meenst du, Mudder, to den *Kef*?“
 „Se, Bodder, hür! Föör mine Part¹⁾)
 Is bäter de henach as def“;
 Doch snid he af uns maol 'ne Snäb!
 Ik nehm van heiden woll 'ne Brow!“
 „Uh,” seggt de Oll, „dat is ne Räb —
 It harnel furds up. Tru un Glow.
 Wenn wel he is un dorbl basch
 Un maodenfrätig²⁾ is de Köst³⁾),
 Süh, dat is wiz — den nimm man rasch!
 De is up jeden Fall de best.“
 Herr Blaak de weggt⁴⁾) — „Is he of swor?“
 „Graob dreuntwintig Pund up 't Og.“
 „Na,” seggt oll Kraeg, „de *Kef* is rex;
 Wer den in 'n Bük hebb, de hebb nog.“ —
 De Ollsch, de köfft nu Kaffeebohu,
 Zigurn⁵⁾, Kuel⁶⁾ un of Muschbaok⁷⁾. —
 Dehann, de möt de Fat⁸⁾ run daon,
 „Nu,” seggt de Ollsch, „nu Wadding, maot!
 Dat lütte Gör, dat quarrt un deit,
 Dat hebb all Hunger in de Maog.
 Wenn dit Gelöp nich fixer geit, —

1) Part (engl. part.) = Partie, Theil. 2) maodenfrätig: von Maaden angefressen. 3) Köst, Körst (holl. korst) = Kruste, Rinde. 4) weggt = wiegt. 5) Zigurn = Eichorien. 6) Kuel = Zimmit. 7) Muschbaok = Koch-Roth- auch Sandzucker (Fatin). 8) Fat; pt. Fäster; also nicht „hatt“ = fass.

Denn kän wie holln hier dre Daag."

„Ih, Mudding, wes doch nich so harb!"

Du wetst doch, wenn de Brandwin¹⁾ fählt

In 'n Aast, wur denn dat Stoppels ward,

Un glisen ward of schimpt un smäht." —

„Na," seggt oll Blaak, „dat Fat is voll!

Nu drink man noch 'n lütten Rumm!"

„Na, Badder, sup man nich to dull!

Du wetst, di ward de Kopp süs dummi."

Dat schaod't nich. — Badder Kraog, de drinxt. —

„Süh, Mudding kif! If kan noch staon!"

Un as he dor herümmer hinkt,

Dunn künnt oll Väöring Koch togaon.

„Je, segg, oll Jung! Wur fühst du ut?
Du hest jo 'n groten Dok²⁾ um 't Maul?"

„Jo, ik spuck schierrt Blod herut;

Mi is of gor to spack³⁾ un ful,

Un schämern deit mi 't vör 't Gesicht,

As sehgt ik luter bunt Papier.

Mi is of gor un gor to fllicht;

Wenn 'k blot doch ierst to Hus man wier!" —

„Ih," seggt Herr Blaak, „ik heff 'ne Flasch,

Dat is en gans perfectet Dink.

Rumm hier maol her! Fix! Ümmer rasch!"

¹⁾ Brandwin (holl. brandewyn) = Brantwein. ²⁾ Dok (holl. dock) = Tuch. ³⁾ spack = spal; hier, uneigentlich = trastlos.

Oll Koch, de geit demn hen of sijn.
 „Hier rük maol min, denn ward di frisch!“
 He höllt heranner of de Nüs.
 Bauts! Liggt he achter 'n Laodendisch
 Un maolt en gröblif dull Gewäss.
 „Oh je! Oh je!“ seggt Babber Kraog.
 „Wat is di denn, lew Bröring Koch?
 Ne, so wat heff 'k jo allmindaeg.
 Nich sehn! Segg, läwst du noch?“ —
 Na, as oll Koch sick nu besint,
 Dunn seggt he: „Bröring Kraog, ne, hür!
 It glöwt, ik wier den Dod sin Kind!
 Un lichmündt mit de Tung as wier
 Dat Honnig. — Sleit sick vör de Wost
 Un seggt Dunn: „Na, wer dissen losst?
 Jorst hebb. — It segg di, Bröring Kraog!
 Ne, hür! It segg di, de verlaugt.
 Den Tweten nich in sine Maag.
 Ne, würkslik, de hebb Hub un Hoor.
 Mi ut de Släök herute schraopt;
 It heff all kümmtel hier un dor.
 Doch können heff 'k nie aangedraopt.“

Na dit is god. „Mas dissen Riß!“
 Haolt Babber Kraog sin Geldbörs' rüt i si in Höss.
 Un taohlt för dat, wat inköfft is,
 Sin brüddtein Daoler richtig ut.

¹⁾ Riß = Scene; Auftritt.

„Ei, wat!“ seggt Wank, „up deß Geschicht
Stäfft 'ne Cigarr jug in 't Gesicht!“ —
De Ollsch, de hebb de Kip vulkroppt;
Un Koch, de hebb 'ne Pip sick stoppt —.
„Ne,“ seggt oll Kraog: „Ne, ne! — Begur“
De roft keen mekelbürgter Gut.“

3. Das Husz

As se all Abjüs hebbn seggt,
Leggt Jehann den Sitts toreggt.
Badder Kraog is noch in 'n Laoden,
Söcht ut finen Kes' de Maoden.
„Nu, Jehann, vu führ man to!
Badder kan sick spoden jo.“

Un oll Kraog seggt: „Fühtt man sacht!“
Uns' Jehann, de grient un sacht.
„Hür!“ seggt Koch, „he deit jo röpit
Kik maol trügg! He deit all lopu.“
Doch Jehann, de steit keen Wurd;
He führt ümmer sachten fürb!

Endlik knaßt²⁾ he mit de Bitsch.
„Na,“ röppt Krabg, „nii wärst woll plisch?“
Spökt di 't in den Brägen baown?“

¹⁾ Begur, gerabebricht von Cigarre. ²⁾ knaßt von Tuchen
= knallen; sehr stark knallen h. „ballein“

Uns' Jehann fängt an te drooven. Ged dy¹⁾ datt' nich.
Kraog, de löppt nu wat he 'van'; ged dy¹⁾ datt' nich.
Kümmt den Waogen richtig ay, i si niet ganz so an-

Wuppti springt he hinzu hettup,
Sitt dor as 'ne Wihnachtspupper.
Blot de Been herunter hängen,
Na, Jehann, de heit mi mengen
Up de Mähren bannig lot.
„Dunnersachsen! Wat 'ne Stot!“

„Bengel, fegg, wat sol dat syp mitte Schamme!
Glowst du, datt' ic dwallschen²⁾ hatt?
Dunnersachsen! So 'n Gestückel! Ic bin nimmer so eit.
Un de Kip hier up den Buckel!
So 'n Gebüddel up den Damm!
Slüngel, holst de Lin doch strammin!“

„It warr führen; ic bin Quecht.“
Un Jehann noch düsler jöggt.
Kraog, de flüggt nu up un nerter,
Stött den Kopp sic an de Lerner,
Snappt mit sine Tähn losaom,
Bet se ut dat Durx rut laom.

„Is hier gor keen Schacht to Hand?“
Baff³⁾! Dor liggt he in den Sand.

¹⁾ lau, sing.; läu, pl.; daher nicht inklin. ²⁾ idemlich; identisch mit dwallsch. ³⁾ Baff, Interjektion, welche den äußeru Eindruck einer Sache durch Nachahmung eines Tones oder Schalles sinnlich darstellt. So auch: ritisch! ratsch! piffl! passl u. s. w.

„Höllt de Pierd doch up du, Bengel,
Du infame Galgenwengel! —
Na, ik segg, wat is 't fär 'n Raß!)!
So en hadermentschen Spaß!”

Na endlik höllt Jehann denn an: —
„Je,” seggt oll Koch, „dit was 'n Stück!
Ik denk, du brecth van Gnac un Gnid.
Un denn — mit de verflüchte Pip. —
Doch hür! Wo is din fünndaagsch Pip?”
„Wur ans? Wur so?” — „De is jo weg.”
„Na,” seggt oll Kraag, „ik segg un segg.
De Pip, de kost' mi välet Geld, —
Wat geit all vör in disse Welt! —
Hür, Mudder, heff ik nu nich Recht?
Wat heff ik morling di noch seggt,
Süh, as de Haas' lep dör de Straot?
Nu sik! Nu heff wi den Galaot.”
„Je,” seggt de Ollsch, „so is dat man.” —
Wat doch en Häösken maoken kan!
Heff ümmer dacht, dat wier man Rok;
Nu seh ik 't jo, nu glöw ik 't ol!
Nu kummi man fix nao 'n Waogen kopl!
Dat höllt uns süss to lang hier up;
De Pip, de ward sick werrer finn'n;
Du kanst to Hus di jo besinn'n.”
Jehann de, führet nu åton furd,
Un Babber Koch, de nimmt dat Wurd.

¹⁾ Raß = rage, fr. râve, furore.

„Süh,” fängt he an, „süh Bröding Kraog,
 Dat girt in ’t Läwn merig Maat Daog —
 Un dat of jere Minsch ball wet —
 Wo ’n Miz as later Unglück hebb.
 It gao henuppen hült den Vän. —
 De Vierjung’ stött mi vor de Schän —
 So hadermentschen mit be Dör,
 Datt lud ik upschri as ’n Gör.
 Wat hülp dat Strüwn¹⁾), hülp dat Wehren!
 De Bengel ded ’n Plaoster hintern,
 De kost mi gravg twe Gröschen boor;
 Denn runtier was jo Hud mit Hoor.
 Na, dit is god. Ik sett mi hent;
 Denn Iß, de fröggt: „Wat will he denn?
 „Nu,” segg ik, „ik heff Tähniwehdaog;
 Dat is ’ne gans linsome Plaog.” —
 „Ja,” seggt de Jung, um grawwelt nün
 Nao ’t Mul — „je hüren s’ maoll! Ik hün
 Sier künig up dat Tähnuttehn;
 Ik will dat Dingschen maol besehn.
 Na, god. Ik sett mi up ’n Stohl,
 Un segg: „Na, Jung, maol keenen Stohl!”
 Doch as he ’n Wilschen purrt dor man,
 Dunn ritt de Bengel denn of an,
 Datt baff! ik trünnel up de Zerd.
 He fuhrwarkt as ’n Möllenpierd
 Mit mi de Stuw nu up un daol.

¹⁾ Strüwn = das Sträuben.

It rohr, it hul — de Dentscher haol! —
 It kann nich hören wier un sehn.
 Segg, Bröring, was dat Lähmitteln?"
 „De," nimmt Jehann dat Wurd, „deu Flööz,
 Den hab 't eins haugt au finen Däöz,
 Datt em wier 't Hüren un 't Sehn vergaon;
 Dat was jo 'n wohren Grawejaon").
 Hedd he de Lähn denn ruter treckt?"
 „Oh, Godd bewohr! if denk he brecht
 Dat ganse Jaogel²) furds mi weg."
 „Na," seggt oll Kraog, „if segg, if segg —
 Un denn in 'n Laoden — mit den Slud,
 Dat gav di ek 'n hellischen Rück,
 Wat hedd de Jung dorfür denn naphm?"
 „Oh, dat 's mi may vier Schillink laom."
 „Vier Schillink man? Dat hedd noch gaon;
 Dor hedd de Bengel mög för daon."

4. De Awend vör den Aft.

Se sünd to Hus. Oll Kraog de brummelt
 So gans alleen för sick herüm
 Un geit henut; denat nit den Hawn grummelt
 En Wärerswark. „De," seggt he, „Ditting nimma
 Maol swinn un ball dat Ewig vach 't Heckel! —
 Dit ward 'ne gans fatale³) Saof,

¹⁾ Grawejaon = Grobian, deutsch mit lat. Endung: ein grober Mensch. ²⁾ Jaogel = Zahnsfleisch. ³⁾ fatale = widerwärtige.

Wil, datt dat rägen ward, ik Aurst heff maakt.
 Man möt denn rümmer tehn un trecken
 Mit all de Lüd, ball nut, hall nin;
 Dor ward nich meiht, dor ward nich bunn'n, —
 Ik bün upstuuds beiag gesunn'n,
 Ik laot dat ganse Aursten syn.“
 Un, as he so noch räd't un snackt,
 Kloppt Mudder an de Finsterschiw.
 „Na“, seggt de Oll, „wo 't nu woll hadt?“
 Un as he ninnen kümmt, sitt Körle Riw
 Un Antrin Schulten achter 'n Disch,
 Un Fiel un Lischen¹⁾ schraopn Fisch.
 „Willaom of“! seggt oll Kraog un gibt de Hand,
 Of 't aowling²⁾ ward woll rägen?“
 „Dat wier jo 'n wohren Goddessägen,“
 Seggt Körle Riw, „för 't ganse Land;
 De Tüffeln un dat Sommerkurn,
 Dat steit jo all so trurig dor, —
 Ik glöw, bat ward en slichtet Dehr,
 Uns geit noch gor to Bäl verlurn.“ —
 Na, mit de Tid kümmt Hinrik Haogen
 Un Rike³⁾ Köppn, Lute Sharp un Dürten Buten,
 Lütt Willem Däövk un Mrinken Kraogen. —
 „So, Mudder, nu do nich verzaogen!
 Haol gäle Bodder, frischen Stuten⁴⁾
 Un if? — Ik haol en lütten Sluck.“ —

1) Lischen = Lischen. 2) aowling (vergl. das engl. evening)
 heute Abend. 3) Rike = Friederike. 4) Stuten = runde aus
 seinem Roggen- oder Weizenmehl gebäckene Kuchen; aber auch:
 Semmel.

„Nu, Lüd un Rimmer, ä't oł smud
 Un bot, as wenn to Hus ji sünd!
 Denn, wenn dat Äten god jug münd't¹⁾),
 Dat is 'ne grote Hauptsaok mit;
 Dat Meihen und dat Winn'n,
 Dat möt denn all van sülwst sich finn'n." —
 Na, endslík kümmt of Jöching Smidt.
 „Oł Prost oł"! seggt he. — „Smucken Dank!"
 „Na, hür! Wo blivst denn du so lang!"
 „Se", smustert²⁾ he, „dat is sönn Saok —
 'Ne Hark aohn Tingn³⁾), de is för 'n Kraok;
 Wenn all de Dinger ruter sünd,
 Deimi kan man tehn, as dull un blind,
 Un dat hedde alstosaom keen Spod⁴⁾)."
 „Nu", seggt oll Kraog, „dat is sier god,
 Wenn du de grote Hark hest t'recht,
 Un hest se furds oł rannier brökt.
 Nu sett di nan un do di sniden!
 Süh, Stuten is jo hier de Meng!
 Un frigen s' di bet in de Eng',
 Denn do en Spier bet naffen glichen⁵⁾).
 De Bank, de is jo noch so lant. —
 Ik sett mi oł noch middermant." —
 Na god. Nu kaomen Lüffeln

¹⁾ münd't = mundet. ²⁾ smustert = schmunzelt. ³⁾ Tinga = Zinken. ⁴⁾ Spod, von spoden = sputen, auch: spüden. ⁵⁾ gliden = gleiten.

Un gäle Wörteln¹⁾ up 'n Disch,
 Un in de Rääk, dor kaoken s' Fisch.
 Un Lute Sharp fängt an to snüffeln²⁾),
 Un brüd't Marieken Kraogen,
 Datt Willem Dääök un Hinrik Haogen
 Woll mornen an de Kipps³⁾
 De besten Strutschen⁴⁾ wardn draogen
 Un he man so 'n lütten Fipps.⁵⁾
 Na, Mrieken ward doch glänig⁶⁾ rod;
 Dat Blod, dat puct ehr in de Norern⁷⁾,
 Se kikt so quaß⁸⁾ nao ehrern Baorern,
 Os den ol woll de Kopp steit god.
 Dit ward en Gnuckern⁹⁾, ward en Häögen —
 De Dierns, de lopn all van Disch,
 As wenn se gor nich mier wat mädgen,
 Un Mudver Kraogsch, de bringt noch Fisch.
 Na, wat to dull, dat is to dull;
 De ganse Disch, de steit all dull,
 Un Fiel un Lischen draogen up
 Noch dicden Ris un Klütersupp.

1) Wörteln (Wutteln, schlesw.-holst.) = Wurzeln, Mohrrüben. 2) snüffeln, heißt: durch die Nase reden. 3) Kipps = Kappe, Mütze. 4) Strutschen, urspr. Strutzen, pl. von Strut, auch: Struß, Strutsch = Strauß. Im Altplattib. Rükter (holl. ruiker). 5) Fipps, bedeutet etwas Winziges, Schmächtiges. 6) glänig = glühend. 7) Norern = Abern. 8) quaß, identisch mit dwaß = quer, von der Seite. 9) Gnuckern = Kichern.

„Wat maakt Mariet dor in de Ee?“
 „De söcht de Kippen all tosaom;
 De wardn all mit nuppen naohm,
 Dor baown nao de Gåwelsstuw¹).“ —
 De Dierns, de lachen as 'ne Duw²)
Un stigen flink de Trepp henup. —
 Marieken maakt den Ruffert³) up. —
 Oh Je! Wat is dor all tosehn!
 Ne, wat of dor för Blomen staon!
 As: Riddersporn un Düsendschön,
 Læfengel⁴), Myrth un Thymejaon⁵).
 Oh Je! Un denn of Knisterblank⁶).
 Un Bänner sünd jo of dormank.
 „Na“, seggt Marieken, „dese Saoken,
 Dücht mi, de sünd doch wunnerschön? —
 Un heff ji s' orndlif all besehn,
 Denn wil'n w' man hild de Strutschen maaken!
 Oh, Godd! Wenn morrn Wind man weikt!
 Dat süd of gor to nüdlik ut,
 Wenn all de Meihers lank sick regen,
 Un denn de bunten Bänner flegen.“ — —
 Doch mi? — Mi is dat Hart so swor, —
 Ik frei mi gor nich to dit Joehr,
 Of nich en Spierken frei ik mi,

¹) Gåwelsstuw = Giebelstube. ²) Duw (holl. duiv) = Taube.
³) Ruffert = Roffer. ⁴) Læfengel = Fenchel, auch Spile genannt. ⁵) Thymejaon = Thymian. ⁶) Knisterblank = Rausch, auch: Lahugold.

Mit mi is Spill un Dans vörbi."

„Oh, Dürt," seggt Rike Köppu, — „man Geduld!
 Datt Fritsing Snüter bi nich naohm,
 Daoran is blot din Morer schuld;
 Denn kii! De forgt jo nich för di:
 Se deit nich wäwn, deit nich spinn'n,
 Du krigast keen Bedden, kriggst keen Linn'n. —
 Ne, dor kumm an bi mi!
 Ik heff all 'n Bedd, ik heff all Saolen,
 Heff Linnen — Allns is klipp un flor. —
 Un do ik maol ens Hochtid maoken,
 Denn krig ik ek 'ne Weeg fogor."

De Meiher, de gaon ut 't Hus henut;
 De Maon¹⁾, de schint an 'n Häwn;
 De Stiern, de sehn so fründlik ut;
 De Wulken, de tehn so äwn;
 De Flerermus²⁾ flüggt up 'n Hov ümher;
 Dat Hemken³⁾ in 'n Gordn deit zirken;
 De Nachtwächter tut't — sin Denst is swer, —
 He möt 's Nachts jo wirken. —
 De Meiher, stigen nao 'n Heibäöö nup
 Un leggen sich daol un slaopn;
 De Dierns, de maoken dat Finster up

¹⁾ Maon (holl. maan; engl. moon) = Mond. ²⁾ Flerermus, auch: Flarrermus (holl. vleermuis) = Fledermaus. ³⁾ Hemken = Heimchen, Grille.

Un snäðtern¹⁾ un pläpern²⁾ un gaopn³⁾;
 De Meihers, de mischeln in 't Hei sick nin
 Un slaopn so fast as Ratten:
 Blot Kraog, de polkert noch ut un in,
 He lockt sin Hunn'n un Ratten.

„Hork, hork! — Wat is in 'n Höhnerstall?
 „Dor is jo sönn Getaokel?“
 De Haohn, de kreift: „Ridrib! Ridrib!“
 „Den Dunner! — So 'n Speltavkel!
 Dor sünd offslut⁴⁾ de Ilken⁵⁾ manl!“ —
 Oll Kraog, de löppt den Hov entlanl. —

He grippt in Hast nao 'n Forkenstäl⁶⁾
 Un ritt de Stallbör aopn.
 „Den Dunner oß! — Wer is dat hier?
 Baß up! Di will ik draopn.“
 Haolt ut un spuckt sick in de Hänn'n. —
 De Stäl, de flüggt in sädwn Enn'u.

„Wer is de Oß? Wer sleit mi so?
 Wat sal dat hier bedüden?“
 „Insaome Spittshow mell he sick!“

¹⁾ snäðtern = plaudern. ²⁾ pläpern und plätern = pläpern. ³⁾ gaopn = gaffen. ⁴⁾ offslut = absolut, lat.: durchaus, unabdingt. ⁵⁾ Ilken und Ülken = Iltise. ⁶⁾ Forkenstäl, zusammen ges. aus Fork (holl. vork; engl. fork) und Stäl; also = Gabelstiel; hier Missgabelstiel.

He will mi hier noch brüden¹⁾,
 Will in de Nacht mi Höhner stähln,
 Un sinen Naomen mi verhählen?"

„Den Deuker of! — It heet jo Smidt,
 Un bün van 'n Heibädn fallen
 Un söcht de Dör un wull herut,
 Un he deit mi hier knallen.
 Mit so 'nen Knüppel²⁾ äöwer 't Gnidt,
 So ossig un so haogeldic?"

„Pots Henker! Du büst Jöcher Smidt?
 Dat kan 'k binaoh nich glöwn! —
 Wur is dit mäöglif in de Welt!
 Möt di hier so hebröwn,
 Un slaon di mit 'n Ferkensfäl!
 Je, dat krepirt³⁾ mi gor to vâl!"

5. Mustumrn.

De Nacht is hen. De Morn tüht
 Herupper an den Häwn rod;
 Noch liggt de Daol⁴⁾ up Wisch⁵⁾ um Feld;
 Noch is de Jerd so still un doh,

¹⁾ brüden = necken, schrauben, foppen, aufziehn. ²⁾ Knüppel = Knittel. ³⁾ krepirt = es ärgert mich, es ist mir verbrechlich. ⁴⁾ Daol = Nebel; aber Danh (holl. dooi) = Than. ⁵⁾ Wisch = Wiese.

Blot denn¹⁾) un wenn²⁾) de Sparluk zirft,
 Un af un to de Haohn maol freih;
 De Haohn un Sparluk weten wiß,
 Datt morsling warb de Rogg anmeiht.

Nu kif! De lewe Goddesfün?
 Wur süht se flor un fründlik ut!
 Wur lädt se nül³⁾! Wur lacht se söt!
 Noch söter as ne junge Brut.

Un Klink un Klank un Sink un Sank
 Klingt dör den Busch, klingt dör dat Feld,
 Un Blomen blöhn, un Kurn bülg⁴⁾),
 Un Wulken tehn dör Godd sin Welt.

Up 't Dak, dor klappt de Arebor,⁵⁾
 He hebb all Forer⁶⁾ bröcht de Jung'n;
 Dat Swäölken singt so lud un flor,
 So as dat reets hebb ümmer sung'n.

De Haohn, de freih to 'n tweten Maol;
 De Hund, de blaßt⁷⁾), de Katt miaut;
 Oll Kraog, de springt ut 't Bedd henut,
 He möt maol to sehn, of 't of dauht.

¹⁾ denn, hier = dann. ²⁾ wenn, hier = wann. ³⁾ nül = frisch, verjüngt. ⁴⁾ bülg^t = wogt. ⁵⁾ Arebor, schwier. und Audebeer, srel. Mundart, (holl. oyevaar) = Storck. ⁶⁾ Forer (Foder) = Futter; aber Förer (Föder) = Füder. ⁷⁾ blaßt = bellt.

Doch süh! He stiggt nao'n Heibädn nup. —
 „Den Deutscher¹⁾ of! Wat heet dat doch?
 Man swinn un balling ruter her!
 Man fix alart! — Wat näöhlt²⁾ jt noch?“

Se kruipi rut, se kaom'u raf —
 Un schütteln sich dat hei van 't Liv.
 „Nu spod't jug of!“ seggt Badder Kraog,
 „It möt ierst hen maol nao min Wiv.“

„Dau, Mudding, dau! Staoh hillig up!
 De Meihers sünd all in de Been.
 Den Dunner of! Dat is jo Lust!
 Bi möten naost jo nutzen tehn.“

„Jo, Badding, jo, ik bün to Hand,
 Gao nup un weck de Dierns³⁾ man!“
 Oll Kraog, de löppt de Trepp⁴⁾ henup
 Un buttert⁵⁾ baown düchtig an.

Un as he werrer runner kümmt,
 Dunn sünd de Meihers all all dor.
 Of Mudder is all in de Käök;
 Se maakt in Hast den Kaffee Klor.

¹⁾ Deutscher, euphem. für Deuwel, Däwel = Teufel. ²⁾ näöhlt = jögert. ³⁾ Dierns, pl. von Diern, hat aber im Plattv. nicht die verächtliche Nebenbedeutung als im Hochd. ⁴⁾ Im Altplattv. Trap. ⁵⁾ buttert = lopft, stampft.

„Hört!“ seggt oll Kraog, „mu nähmt jug Seiß!
Un hoort²⁾ se unnerdeß noch ens!
Un, wenn ji dor mit farbig sünd,
Denn kaomt herinner nao de Döns?“

„Ah.“ seggt lütt Willem Däövl, „wi hemm'u
De Seissen gistern all all hoort!“ —
„Na, denn is 't god; denn gaot man nut.“ —
Un man en lüttet Spierken woht'.

Dunn sünd de Binners³⁾ of all dor;
Un jere hedd in sine Hand
'Ne Kipps, doran 'ne Strutsch is neigt,
'Ne Strutsch mit Knisterblank un Band.

Un Mudder sett't twe Hengelpött
Mit söten Kaffee up 'n Disch:
„So Lüd, nu wes't nich blöd, nu drinkt
Un drängt jug ümmer ranner frisch!“

„Nu helpt dat olstohop doch Mir;
De Lust is morling vör de Dör. —
Ik nög⁴⁾ jug nog; wer blöde is
Un ett nich, dor kan ik nich för.“

4) Seiß und Seigel == Sense. 2) hooren == horen machen, denugen. 3) Binners == Kinderinnen. 4) nög, van nög == nötigen, bitten, auffordern, einladen.

Na, as se all nu hebbn drunken,
 Dunn stell'n se vör den Hov sick up
 Un töwen bet oll Schulzen-Babber
 Nao 'n Kerkenturn¹⁾ stiggt henup.

Süh dor! Süh dor! Dat gaense Dörp
 Sett' sick in Wix, in Positur,
 All ädwerall, vör jeren Hov
 Sünd Meiher, Binners un de Bur.

Dit ward en Wäsen, ward en Larm. —
 Oh Jemine! Nu rögt sick wat! —
 Ditt lett binaoh, as wenn to'n Krieg
 Salbaoten rüden ut 'ne Stad.

„Godu Morrn, Morrn! Rottsen-Fritts²⁾!
 „Schön Dank! Schön Dank ol, Peter Hurn!
 Paß up! Paß up! De Schult is stägn
 Henuppen nao den Kerkenturn.

„Dau! Hürst du woll? De Klof, de geit!
 Nu sped di ol!“ — „Dau, Barrerman³⁾!
 Wat näöhlst du noch? Kumm fixing her!
 Süs möt wi dweren⁴⁾ achter an.“

¹⁾ Turn, altpfälz.; Torm, neupfälz. ²⁾ Rottsen-Fritts = Sohn eines Rossaten Namens Frits. ³⁾ Barrerman = Gevattermann. ⁴⁾ dweren firl.; dwätern, schwer. Mundart.

De Klock, de summt, de Haohn, de kreift;
 De Austers tehn ut 't Dörp henut;
 De Köster smolt sin Pip Toback;
 De Schult, de licht ut 't Schalloch rut.

6. Dat Rogganmeihn.

„Purr, purr!“ seggt Badder Kraog, „hier Lüd
 An disse Rant¹⁾), hier haugt man an!“
 Se smiten fix ehr Kittels²⁾ ut
 Un stellen sick lauk hen Man an Man
 Un striken ehre Seiß so scharp,
 Datt 't orndlik dör dat Feld deit klingn,
 Un as se fardig fünd, seggt Kraog:
 „So Lüd, nu willn w' 'n Leed ierst sing'n!“

So mennig Minsch up disse Welt
 Hebb Allus, wat he mag;
 Dat fählt em nich an God un Geld³⁾
 Bi Nacht un ok bi Dag. —
 Wat helpt em all de Äöwerslot,⁴⁾
 Sin Hart is siets doch voll Verbrot^{5).}

Wat fraogen wi nao Geld, nao God!
 Wi sind tofräden siets.
 Givt Godb uns man gesunnet Blob,
 Denn sind wi so as reets,
 Denn sind wi lustig alle Daog
 Un weten Nix van Nob un Plaog.

¹⁾ Rant = Rand, Spiege; Ufer. ²⁾ Kittels, pl. von Kittel = Leinwandrock. ³⁾ Urspr.: Gialt, dann Gelt. ⁴⁾ Äöwerslot = Ueberfluss. ⁵⁾ Verbrot = Verdruss.

So, wenn so hell de Sün̄n upgeit
 Un straohlt dör Godd sin Welt;
 De Seiß so lustig runscht und deit,
 Un Hocken snaon up 't Feld:
 Denn juweln wi mi frohen Mohd:
 Wur büssi du, lewe Godd so god!

Dat Leed is ut. Un Kort Riw.
 De haugt denn an un röppt: „Hurraoh!
 Nu folgt mi Jungs!“ — Un Lute Scharp,
 De springt hento. — „Man nich to naoh!“
 Seggt Badder Kraog, „man ümmer sach!“
 Nu treckt of Hinrik Haogen blank,
 Un Willem Däövk is Achterman.
 So tüht de Tog dat Feld entlank.
 Iuchheh! Hurraoh! Wur runscht de Seiß!
 Wur swabbt dorhen dat vulle Kurn!
 Wenn 't so maol in den Find nin güng,
 De wier doch würklik to bedurn.
 Dor blew nich Kopp, dor blew nich Been:
 De Slacht, de wier gewunn'n all.
 Iuchheh! Hurraoh! Dat wür 'n Spaoh!
 Denn gew 't Musik un Trummelschall!

7. De Swet, de löppt van Stiern un Baden.

„Dau! Jungs!“ röppt Willem Däövk, „hold't an!
 Min Seissenhaoken steit to wid;
 Dat Dauhsnur¹⁾ is to slapp un lank.

¹⁾ Dauhsnur, eine Schnur, welche zur Stellung der Fankhaken dient.

Mi is binaoh to Sinn, ik smit
 Dat gans Gedriw dor achter 'n Steen.“
 „Büst du nich klok!“ seggt Kort Riw,
 „Ik mark, du kennst den Kummel nich;
 Dat is jo 'n wunnerschön Gedriw.“ —
 Un Mrieiken Kraogen springt hento:
 „So binn di doch dat Dauhsuur stramm!
 Denn steit de Haoken¹⁾ bet heran.“ —
 „Do mi maol her!“ seggt Stoffel Tamm.
 „Du gao man hen un sett diu Stieg²⁾
 Un teh de Garwn bet tosaem
 Un haol de Brandwins-Buddel ran!
 Ik maak alleen hier minen Kraom!“ —
 „Na, Prost of, Jungs!“ röppt Stoffel Tamm,
 „Nu jucht maol ens un brinkt 'n Maol!“
 „Ik väl schön Dank! — Do mi maol her!“
 „Nu wißh em ens! — Denn ward egaol
 Un häter of dat Swad denunao.“
 „Iuchheh! Hurraoh! — Noch maol: Iuchheh!
 Un äoweringols: Iuchheh! Hurraoh!“
 „Ik frei mi, Diern, datt ik di seh!“ —

Uns' Jöcher Smidt tüht Hungerhart³⁾;
 Em löppt de Swet den Kopp hendaol.
 „Na,“ seggt he, „dit is doch för 'n Quark:

¹⁾ Haken = Hanthaken; dieselben sind von gabelförmiger Gestalt und dienen zum Aufhängen und Hinlegen des Kornes.

²⁾ Stieg = Hocke. ³⁾ Hungerhart = große Aufziehhärle.

Ik möt mi ierst verpussten¹⁾ 'n Maol." —
 He sett' sic nerrer up 'n Steen. —
 „Na," seggt oll Kraog, „dit is tosehn,
 Datt Smidten hedde de Lustbuch²⁾ stött;
 De is Butschent³⁾ in 'n högsten Graod." —
 Uns' Jöcher springt in Enn'n un fött
 Den Harkenstäl un maolt sic graod
 Un treckt nu los, datt 't man so fägt;
 Oll Badder Kraog, de steit un häögt
 Sic in de Fust⁴⁾:
 „Du büst en ollen dütschen Knust!" —
 „Dor hedde he Recht," seggt Jöcher Smidt,
 „Ik fög ek achtsein Jahr den Titt⁵⁾."

„Na, Lüd, wat helpt uns all dat Snacken,"
 Seggt Badder Kraog, „ik möt nao Hus,
 Süs denkt min Ollsch, ehr bitt 'ne Lus. —
 Nu hold't man wiß, um laot't nich facken⁶⁾!"
 „Oh ne, wi wardn nich verjaogen,"
 Seggt Körle Riw, „osglif de Süma
 Gans hadermentschen het hüt schint." —
 Un Antrin Schulten steit un grint:
 „Je, Körle, sit! Ik bün
 All quatschennatt hier unner'n Arm!"

¹⁾ verpussten = verschauzen. ²⁾ Lustbuch = Krütebok, scherweise für Heuschrecke oder Grashüpfer. ³⁾ Butschent = Patient. ⁴⁾ Fust (holl. vuist); engl. fist = Faust. ⁵⁾ Titt eigentl. = Biße: hier identisch mit Bost = Brust. ⁶⁾ facken = sinken; senken.

„Ach, Antrin, datt sick Godd erbarm'!
 Di ward de Arbeit woll all sur?“
 „Ne, Körting¹⁾, dit 's keen slimme Kur;
 Ik heff 't all reets väl slimmer hatt,
 So, datt ik gans un gor wier natt.“

Se striken all ehr Seiß noch maol
 Un haugen juchend in dat Kurn
 Un kiken rümmer nao den Burn
 Un trecken strack²⁾ den Barg hendaol.
 Blot Babber Tamm, de tüht so traog;³⁾
 De Garwn sünd em väl to swor:
 „Dit is en gans keptaolet Joehr!
 Wat doch de Rogg för Ohren⁴⁾ hebb!
 So! — De was werrer ranner sett't.“ —

„Dau! Bring uns maol dat Leggel⁵⁾. nao!
 Dor achter 'n Knirkbusch⁶⁾ liggt dat jao!
 Uns bawern Been un Hänn'n.“
 De Tog is nu to Enn'n.
 Oll Babber Tamm fängt an tohinken: —
 „Si willt woll 'n Maol toll Schaol⁷⁾ ens drinken?
 Mi is alleen oll so to Mohd;
 Wo is de Schaol, de tinnern, man?“

¹⁾ Körting demin. von Kortl. ²⁾ strack, adverb. der Zeitdauer — auf die Frage: Wie lange? und wie bald? ³⁾ traog = träge. ⁴⁾ Ohren = Ähren. ⁵⁾ Leggel = kleines, hölzernes Eßnünchen. ⁶⁾ Knirkbusch = Wachholderbusch. ⁷⁾ toll Schaol = kalte Schale.

„De steit dor of.“ — „Na, denn is 't god.“
 He quöcht un släpt dat Leggel ran,
 Un Willem Däörl, de drinkt toierst:
 „Je, Mrieken, süh! Wenn du 't nich wierst,
 Deun ded ik s' Durting Buten' hen“ —
 Un lacht so fründlik ehr in 't Og —
 „Segg, Mrieken, hest of nog?
 Süs will 'k de Schaal di vuller geten?“
 „Du warst minn Maot¹⁾ woll weten.“
 „Ah, dat versteit sick, Mrieken,
 Mit di is 't ümmer so in 't Gliken;
 Du büst 'ne lütte, gode Dieru;
 Hest oft mi gäwn Wull un Twirn²⁾
 Un hest all mennig Büx mi neigt.“ —
 „Na, Lüd un Kinner, nähmt
 Maol an, wat de dor kläöhnt
 Un in den Dag heninnen dräöhnt! —
 He will man blot mi soppn^{3).}
 „Na, Mrieken, hest 't nich seggt, du wußt mi soppn
 Di de Strümp? Wat? Hest 't nich seggt?“
 „Ah, Willem, snack man nich wat trecht!“
 Un as se all nu drunken hemmen,
 Dunn deit dat werrer schrin⁴⁾ un klemmen^{5).}
 Un ümmer höger stiggt de Sünn;

¹⁾ Maot = Maß; indeß auch ein Schiffersausdruck für Genosse, Geselle. ²⁾ Twirn = Zwirn. ³⁾ soppn, identisch mit brüden. ⁴⁾ schrin un ⁵⁾ klemmen, d. h. die Arbeit erheischt große Anstrengung.

Se steit binaoh nao 'n Middag nin.
 De Swet, de drift van Back¹⁾) un Stiern;
 Se smiten Müts un Voßdok weg. —
 „Mariek! Mariek! Ik segg, ik segg. —
 Wat rüfelfst²⁾ du för swore Garwn!
 Du deist di gans un gor verdarwn;
 Dat laot dech unnerwägs, lütt Diern!“ — —

8. Dat Striken un dat Bianen.

Un as se dre Maol sünd to Enn'n
 Un dre Maol hebbn sick verpusft,
 Dunn deit Bur Kraog herümmer wenn'n
 Mit Pierd un Waogen achter 'n Barg
 Un singt binaoh so as 'ne Larg
 Un wenkt mit Pitsch un Fust.
 Na, endlik röppt he: „Hier man her! —
 Hier is en schönen, köhlen Bem!“ —
 Se gaon so lanfsaom as in 'n Drom;
 De Föt, de sünd ok gor to swer.
 Un Mudding Kraogen,
 De hüppt herunner van den Waogen! —
 De Melhers kaomen an. —
 Un Körli Niw,
 De sett' sin wunnerschön Gedriw
 Nu up de Pierd un 'steit dor as 'n Man;

¹⁾ Back = Wange. ²⁾ rüfeln: das Korn mittels der Back in einen Haufen bringen.

De Klott¹⁾) hängt up den Seiffenbom.
He strickt un strickt, as Baumel²⁾) Krom
Bör dissen deb, un seggt:

„De Meihers un Binnex sind lustig in 't Hesd,
Se mäögen giern drinken; se hebbn man keen Geld; —
Doch von se dat nich uns de Brandewin;
Dat sal man Bur Kraogsch ehr Ihr blot spu.“

De Ollsch, de führt so fründlik ut,
Un lacht noch sôter as 'ne Brut,
Un gibt em drup acht Gröschen.
„Dor möt 'k jo 'n ganzen Dag fôr döschchen!
Ne, wat to väls, dat is to väls;
• Dat föhrt mi orndlik in de Kähl,
Dat gibt mi orndlik enen Ruck.“ —
„Denn kumm betran un drint 'n Glück!“

Dit's god. Nu kummt uns' Antrin an;
Se geit nao Badder Kraogn nan
Un nimmt 'n Band
Van Stroh un bindt den um sii Hand,
Um sinen Arm herüm un seggt:

¹⁾ Klott, auch: Putzhilf = Calotte, b. i. Käppchen, gewöhnlich von grünem Zeuge, unten ringsum mit Hell verbrämt; sonst auch: Priesterläppchen, Narrenläppchen; Deckel über der Unruhe in der Taschenuhr. ²⁾ Baumel = Samuel.

„In 'n Auff dor gelit dat olle Recht
 So binnen jeren Herrn un Ruecht.
 Üm sine witte, zorte Hand
 En langet, schönet Roggenband;
 Drüm do ic 't ol bi em allhier. —
 Min Rim¹⁾ is lort, ic wet Rix mier.“

„Süh,” seggt oll Kraog „dat was maol nett!
 Jo, würlsif, Antrin, dat was god,
 Dat was so recht in minen Fett,
 Dat was so recht 'n Bodderbrod!
 Da, holst maol swinning up din Hand!
 Hier sünd sëß Gröschen för den Band.“

9. Dat Middagäten.

Oll Kraogsch, de deckt en flässen Laoken up,
 Woll unner 'n köhlen Bom,
 Un bringt tolerst 'ne Haomelsupp.
 De Oll, de nimmt den Tom²⁾
 De Mähren of un givt ehr Hei³⁾).
 De Austers leggn verlank sic nerrer
 Un äten denn, as ging 't van 't Lerrer,
 Un in den Bom, dor sitt 'ne Kreih⁴⁾);
 De rohrt un pakt: „Pulaf, pulaf!”
 „Wist du wat hebbn, denn kumm heraf!”
 De Kreih, de rohrt! „Pulaf, Pulaf!”

¹⁾ Rim, auch: Rimes = Geheimsel. ²⁾ Tom (holl. boom) = Baum. ³⁾ Hei und Hö (holl. hooy) = Heu. ⁴⁾ Kreih = Krähe.

„Wat rohrt de Denker dor so heſch¹⁾?
 De kicht jo ſimmer nao dat Fleſch
 Un nao den Waagen? —
 Kumm daol, du kanſt 'n Knaaken gnaogen!“
 De Kreih de röppt nu: „Sarp, sarp, sarp²⁾!“
 „Wat ſeggt de dor?“ fröggt Luts Sharp
 Un ſpringt in Enn'u un bögt
 Sich daol un nimmt 'n Steen
 Un ſmitt to Högt
 Un ſmitt intwei
 De arme Kreih
 'Ne Flüggt un beide Been.
 Süh dor! Se will noch furd.
 Ne, dit hebd ehr belurt;
 Se purſelt raf,
 Un haff!
 Fölli ſ' in den Pott mit Haomelſupp.
 De Binners kriſchen³⁾ all nu up
 Un föhren hog in Enn'u,
 Un Kraogſch, de Klatscht ſich in de Hännu'n
 Un wunnerirt
 Un laomentirt.
 „Segg, Mudding, heſt du bi verſiert?
 Süh, kit! Se is krepirt.“ —
 Na god. He kriggt ſe bi de Flüggt
 Un ſmitt ſe achter 'n Steen.

¹⁾ heſch (hes) = heifer. ²⁾ sarp = herbe, ſauer. ³⁾ kriſchen = kreiſchen.

„So, Lüd, nu sett' jug werter nan! Mi bücht
Ii dot, as wier hier Nix nich schehn.“

„Na jo,“ seggt Willem Düötl, „de Supp? — —
Un sett' sin Skipps sick up
Un geit 'n godden Smät“)

Bet to un leggt sick nerrer up 'n Rüggen
Un Marieken kümmt ol an to müggen. —

Dat is woll dor 'n god Gebrät?

Marieken, kumm, smit di 'n Bitschen dael!“ —

„Na, Bäöring, do uns maol
De Fisch un Lüffeln ras!

Süh, mit de Supp is 't Raaff.“

Na, dit Gericht is all.

Nu gibt 't up jeren Fall

Noch Ris mit Zucker äöwerstreut. —

„Hür, Willem, hür! Dit is 'ne Freud!

Kumm her un ett doch mit!

Süs kümmt naoher dat Witt;

De Zucker is sogliken af!“

Un baff!

Haugt Hinrik Haogen

Uns' Dürting²⁾ Buten up de Knäbwel³⁾:

„Hür, Dürting! Nimm mi dat nich äwel!

Du büst to langläöwisch⁴⁾. — Süh, för dinen Maogen

¹⁾ Smät = Schmied, Wurf. ²⁾ Dürting, auch: Dürting, damin. von Durt, Durt = Dorothea. ³⁾ Knäbwel = Fingert.

⁴⁾ langläöwisch, auch: läötelbätsch, lörtsch = wählerisch.

Alleen is doch dat Nod nich äöwerstreut?"

„Ih, Hinrik, Jung, wi waren uns doch verbraogen?"

„Ne, deist du dat noch ens

Un kleist den Zucker runn,

Denn kümmt nich god to Fünn,

Denn kriggst de Swenzelenz")! —

Oll Badder Kraog geit hen

Nao Willem Däbbken mi nao Mrielen Kraogen:

„So wes't doch nich so tühr²⁾!"

Uns' Mudder kann jo, wenn — — —

Nu Fisch un Tüffeln up jug draogen.

Bat is dit all 'ne Murk³⁾! — Willem hür!

Kumm ran un do mi doch de Lew

Un ett! — De Haomelsupp, de äöwrig. blew

Is längst to Waogen. —

Kumm her, wi willn uns beid verbraogen!

Hür, Willem! Maak doch keen Sperenzen!")

De Annern, warr ik stenzen,⁵⁾

De fäln di Nix nich seggen."

„Ach, laot't dat Snacken, Badder Kraog!

Ik heff all nog, heff Buikwehdaog,

Ik will mi 'n Bäten rümmen leggen;

Denn ward de Smart woll äöwergcon."

¹⁾ Swenzelenz, euphem. für: Schrerenothe. ²⁾ tühr = eigenstünzig. ³⁾ Murk, wahrscheinlich altdeutsch von dem Schallworte: murks, murksen, murren. ⁴⁾ Sperenzen = Umstände-Einwendungen. ⁵⁾ stenzen zurechtsagen, breitschlagen.

„Na, segg, wer hebbt bi denit wat daon?“ —
 „Ih, Keener nich. — Nu laot' mi man in Reh!
 Marieken, deck mi 'n Bäten so!“

Dit is vörbi. Se hebbn äten;
 Drup leggn se all en Bäten
 Sick up 't Uhr
 Un slaopn. Blot de Bur,
 De maakt sicb hi, üm Brandwin intomäten. —
 „Nu kif! Up Jöcher Smidt
 Sin Näs, dor sitt
 'n Aushund.“ —
 Un — hopps! Mit enen Ruck
 Springt he in Enn'n,
 Wenn he sicb hensött mit de Hänn'n,
 Un krüppt¹⁾ de Näs' naost up un daol.
 „Süh, Mudding, kif! Ne kif doch maol!
 Nu kif maol blos!“
 „Jo, dit 's farjos²⁾!“
 „Na, deit he dor noch lang spaziern,
 Un Smidt kriggt em to faoten;
 Denn kümmt he slicht to Maoten,
 Denn deit he surdsen em kappnirn³⁾“ — — —

¹⁾ krüppt kriecht. ²⁾ farjos, kurjos = curios: seltsam, sonderbar; lächerlich. ³⁾ kappnirn = caput machen, tödten.

10. Se führen nu to Hus.

Oll Sochen-Berer Dus,
 De bringt de Mähren in den Stall,
 Un up dat Feld, dor juchen s' all,
 As kiwten¹⁾ sich de Preiß un de Franzos,
 So geit dat werrer los. —
 Naost äten se un drinken werrer. —
 De Sünn, de nigt sich laufsaom uerrer;
 Se meigen bet de helle Maon
 Un Stieru an den Häwen staon.
 Dor unner bi den Wäpelsburn,
 Dor is to Enn'n dat Winterkurn. —
 „Baßt up! Nu kümmt de Haßl herut!“
 „Dau! Stoffel, hau em up de Snut.“
 De Rogg is af,
 Ihu baff!
 Smitt Dürting buten ehre Hark
 Bi Sid un maolt 'ne Pupp
 Un stellt se up 'ne Hock henup,
 As stünn se up 'n Markt. —
 „Nu, Prost of Jungs!“ röpppt Stoffel Tamm,
 „De Arbeit was 'n Bäten stramm.
 Nu jucht en Maol!“ — „Hurraoh! Zuchheh!“ —
 „Ik frei mi, Diern, dat ik di seh!“

11. Ainstaownd.

Nu geit 't nao Hus,
 Un Sochen-Berer Dus
 Kümmt äöwer 'n Barg togaon.
 Oll Baorer Tamm, de kan nich graob mier staon;

¹⁾ kiwten (hell. kyven) = kämpfen, streiten.

He hedd so 'n lütten Buddel.

„Dit sal mi woll behaom,” seggt he, „ik draog de Buddel.”

Na, endlik fängt he an to singn,

Dat deit nich dräöhn, dat deit nich Klingn;

Dat is, as wenn de Kälwer blarrn,

As wenn dorwischen Ratten quarrn.

„Ne, dit is to 'n Verzaogen!

Sing du maol, Mrieiken Kraogen!”

„Dau! still gestaon!”

Se fängt den an; doch will 't nich gaon.

„Hürt, Lüd!” seggt Antoin Schulzen, „hürt! Ik wet

En hübschet Leed van Hans un Gret:

„Hürt, sáb de Bur, min Döchting.

Du büst min entig Kind, —

Du kanst to 'n Man vi nehmen,

Wer je din Harting winnt.”

„Vlot mit den Hans, den kannien,

Bliv, Döchting, mi van 't Liv!

De kan din Man nich wardn

Un du ol nich sin Wiv!”

De Gret, de ging in 'n Gordu¹⁾

Un sett' sich innen 'n Boni:

Dor set se still un weente

Un süsszte as in 'n Drom.

Se hürt' den Hauseu blaosen —

He drew de Köh to Hell —

Wur Küng dat Huru²⁾, dat kuppern,

So levlik un so hell!

„Ah, Godb! — Min Hans, min Üns; —

Ik heff nich Rast, nich Roh.”

Se bört den Kopp to Högten;

Ehr Hans, de drew het to.

¹⁾ Gordn (engl. garden) = Garten; aber Gorn = Gart.

²⁾ Hurn (holl. hoorn) = Horn.

Se lemen sic entgegen,
Se gewen sic de Hänn'u,
Se flügen an to weenen
Un weenten aohne Enn'u.

Un Hans, de nehm herrunner
'Ne Ros' van sien Hod
Un stek s' an ehren Bussen:¹⁾
„Läv woll, un bliv mi god!“

Un trurig drew he wider
Un blöß' so dumpf dat Hurn;
De Gret, de süßt un sühnte
Un weimert' achter 'n Dura.

Ehr Weh würr ümmer gröter,
Se et, se dränk nich mier;
Un ach! de roden Backen,
De würrn as 'n Laken schier.

„Min Hans, min entig Läwen!“
So flüstert se noch lacht;
Ehr Hart, dat wel, was braoken,
Ehr Koret Og was Nacht.

Den annern Morn türig
Blöß' Hans in 't Dörp sin Hurn,
Un ach! dortwischen summen
De Glocken van den Turu.

Oll Vadder Kraog steht in de Dör,
Un grint. — Se häden em nu vör
Van dit un dat, van „Wull un Twern,“
Van „Krischaon-Kottsen un sin Diern,“
Van 'n „Amitman un van 'n Ossenknecht,“
Van 'n „grönen un van swarten Specht,“
Un endlik van den „Snirer,“ —
Un so wirer.

¹⁾ Bussen (Bosken) = Busen.

Un juchen all un krischen,
 Un Naower Lemk sin Kischen
 Un lütt Kasper Gul,
 De rite sparrwid up dat Mul
 Un gaopn äöwer 't Heck. —
 Un Dürting Buten nimmt de Deck
 Herunner van de Balg — dor bi den Tricht —
 Un Jöching Smidt
 Geit nan un will sick waschen.
 „Na, Jöching, full di dat woll flaschen“?)?“
 Dat ward en Krischen, ward en Häogen. —
 Dat is ok nägntig Maol to dull.
 Nu spölten s' em de Büxen voll. —
 „Un dat 's nich wahr! — Un dat sind Lüogen!
 Ik heff 't nich daon; ne, dat 's nich so!“
 Oh, Je! Nu hebbn s' em unner frägen!
 He liggt verlanks up Moß un Stroh.
 Nu is he äkslik in de Kleimm!
 Nu waschen s' em
 Mit Mettel dat Gesicht
 Un smiten em mit Kirschen un mit Blomen.
 He ritt sick los un kümmt to rideu up oll Strohmen:
 „Na, dit 's jo doch 'ne dwatsch Geschicht!“
 Verdautsch! dor liggt h' werrer daol
 Un liggt dor as 'n Paohl.

Na, endlisk gibt denn Kowndbrod.
 „Mi is maol aowling god to Mohd,“
 Seggt Badder Kraog un sett' sick daol,
 Un deit dor bräohn un snacken.
 „Nu ä't of, Lüd!“ seggt Mudder Kraogsch!
 „Un drinkt un laot' nich sacken! —

¹⁾ flaschen (flüsschen) = schaffen; spülen.

Nu, Badder, schenk 'n Sluck of in!
 Du möst hüt Rowend Bedeenter syn!
 Süh, giw de Lüd maol Bier! —
 Hier steit jo wat, süh, hier!" —

„Hürt dor, hürt dor! Wat mag dat syn?
 Dor deit wat fleiten un blaosen.“
 „Dat 's Unner-Fritts un Krischaon Borg,
 Den Baß, den strickt oll Klaosen.“
 Nu kam s' all nao 'n Hov herup. —
 Wur äten s' all! Wur glidd de Supp! —
 „Ei! Iff heff nog! — „Du, Zuckerpupp!“ — —
 Kumm Dürt! Nu will w' maol dansen,
 Süh! „Kumm mit mi in 'n dunkeln Schatten.“ —
 „Kumm, Lute! Willn s' maol rümkarzen!
 Hürt! Sweten möten s' as de Käften.“
 Uns' Dürtling kümmt de Stuw entlank,
 Hüppt achter 'n Disch herümmer
 Un maakt 'n Knix vör Badder Kraogen
 Un singt dat Stückschén ümmer:
 „As uns' Grotvaorer uns' Grotmorer nammt,
 Dunn wier uns' Grotvaorer en Brütegam?“ —
 Se kriggt em nu faot't, Marieken schüvt nao,
 Haoln achter den Disch em hervöre,
 Ternoppn mit em de Stuwendäl lauk
 Un dansen nn springen mankhendöre.
 Nu ward he denn lustig, nu maakt he sick graob. —
 Duccheh! — Wur flegen s' herümmer!
 Wur patst he! Wur trampst he! „Lustig, Lüd!“
 „Schändör!“ seggt Jochen Brümmer.
 Dit ward 'n Gejuch, dit ward 'n Gefrisch. —
 He kan sick nich bargen un holln;
 Ball dansen se „Katt un Mus“ mit em,

Ball Nachsch¹⁾'), engelsch Ged²⁾) un de olln. —
 De Slippn, de riten s' van 'n Rock em af,
 De Schoh, de flegen herümmer;
 Je länger se dansen, je dümmer ward't
 In 'n Kopp em un ümmer dümmer.
 Uns' Dürten höllt ümmer noch tanger em wiß,
 Un ritt em ball hier hen, ball dor;
 De Annern, de häägen sick, lachen ludhass'
 Un seggen: "Dit Stückchen is vor!"
 "It, Rackers! Ji, Dierustüg! Laot't mi doch los."
 "Nu willn w' noch den Küsserdans. dansen,
 Un kanst du dit Stückchen nich, Bädring Kraog,
 Denn don wi di rümmerkurauzen."
 "Huchheh!" — He springt as 'n Haarmel schler.
 "Inchbeikal" — He kan sick nich finn'n.
 "Nu glöw il, is 't all." Se laoten em los;
 He springt in 't Bedd heninn'u.

Säöhn; min Säöhnig flaop!
 Din Baorer hödd de Schaop;
 Din Morer sitt in 'n Rosen-Gordn
 Un spint dat fine fläffen³⁾ Gorn. —
 Säöhn, min Säöhnig, flaop!

Säöhn, min Säöhn, wes still!
 Dor baten zielt de Grill.
 Un in den Gordn so nett un schön
 Wäl hübsche, bunte Blömlings blöhn.
 Säöhn, min Säöhn, wes still!

1) Hannadisch, 2) engelsch Ged: Volkstänze aus älterer Zeit.
 3) fläffen = flächeneß.

Säöhn, min Säöhn, holst up!
 Un ween mier nich 'ne Drupp!
 In 'n Busch bi 'n kloren Waarterfall,
 Dor fleit' maol sot de Nachtegall. —
 Säöhn, min Sööhn, holst up!

Säöhn, min Säöhn, slaap in,
 Mit gans tofrännen Sinn!
 Wur ward sick, ach, din Baorer frein!
 Din Morer mit di heilendein¹⁾!
 Säöhn, min Sööhn, slaap in!

Do din Ögings to!
 Un slaap in Godd so froh!
 Denn all de lewen Engelschoorn,
 De wäln dat lütte Kind bewohrn. —
 Do din Ögings to!

60. Willem sin Dod.

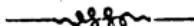
Min Tung is drög, dat Hart sleit matter,
 De Dag, de ward so düster mi;
 Dat ruscht un summt mi vör de Uhrn —
 Min Kind, so was mi vörmaols nie.
 Dat ruscht un klingt mi vör de Uhrn,
 As leg ik an den Ostseestrand — —
 Kumm ran, min Lew, hier an min Laoger,
 Giv mi to'n Letsten noch din Hand!

¹⁾ heilendein = schätern, lieblosen.

Min Stunn is hier, ik möt nu scheiden,
 Möt wannern in en anner Land.
 De Dod, de kümmt mi neg un neger,
 So kold as Ijs wad mi de Hand.
 Ach, drög mi af de fuchten¹⁾) Backen,
 Wisch hild den kolden Swet mi af!
 Un drück mi to de matten Ogen!
 Ik möt hendaolen in dat Grav.

Den gollen Rink an dinen Finger,
 Den Rink beholl, Hartslewing min;
 De Leeder, de ik di heff schräwn,
 De legg bi mi in't Sark henin!
 Un van de Myrt, de du mi gäwu —
 Jo, van de Myrt, so smuck un grön —
 Winn mi en Kränsing üm min Köpping,
 Denn slaop ik noch dre Maal so schön!

Wat? Seh ik recht? Du deilst jo weenen?
 Oh ween di nich de Ögings rod!
 Du drückst 'n Kuß mi up de Luppen!
 Oh, Lewing min, mi küßt de Dod!
 Laot sijn, min Kind, richt di to Högten,
 Un ween doch nich so jämmerlich!
 Wi sehn dor baown uns io werrer,
 Oh, frei di, Lewken! — Ween doch nich!

¹⁾ fuchten = feuchten.

Anhänksels.

Leeder.

1.

Dat Nowndrop spegelt sich in de Flot,
Dat Wierdel¹⁾, dat schummert²⁾ in 'n Nebel,
Un Seejunkfern singn so madlik un söt,
Noch sötter as Hein un as Hebel.

Se singn van Levde, van Glück un van Lust,
Van Pengn³⁾, van Weh un van Aohnen;
De Leeder, de maoken dat Hart mi wel,
Min Og, dat swemmt in Traonen.

2.

An den Dik, dor müggt ik waohnen,
Wo de witten Rämmings springen,
Wo de muntern Börnings brummeln,
Un de lütten Väögeln singen!

An den Dik, dor müggt ik wachnen,
Wo de blaogen Beilkens blöhn,
Wo Bypressen lisign flustern;
Weddersehn, ach, Weddersehn!

3.

Of de Väögeln lustig singn,
Of de Blomen blöhn in Bracht;
Ach, uns' Sommer is vöräwer,
So, uns' Läwn glikt de Nacht.

So, de Nacht, wo Mir to hoffen⁴⁾
Un to fürchten hett dat Hart —
Wo mier gor keen Utsicht aopn,
Als vergaon in stummen Smart.

¹⁾ Wierdel = Insel; Eiland. ²⁾ schummert = dämmert,

³⁾ Pengn = Sehnen. ⁴⁾ hoffen, besser; hopen, altpfälz.

Jo, vergaon, vergaon, min Kinding, — —
 Ach, dit harde, bittre Wurd! —
 Meunig Blom, de delt all wessen;
 Meennig Swäölken tüht all furd.

4.

De Stiernings an den Häwn,
 De lewn sick innig un het
 Un schämern un blänkern un lächten
 Un kiken sick an so söt.

Se wanueln all dusend van Jöhren
 So stumm äöwer Land un See,
 Un lachen sick an un starwn
 Toletst vör Lerde¹⁾ un Weh.

5.

Min Gaußing is van 'n arm Stand
 Un hett keen Parln un Gold;
 Se dröggt 'n Hod mit grönen Band,
 Dat lett maol smuck un stolt.

Min Gaußing gelt in 'n Albaogskled
 Un dröggt an 't Bösch'en²⁾ 'ne Ratts;
 Hett rode Zwickeln in de Strümp
 Mit kunterbunten Besatts.

So mag ik 't liden, so heff ik 't gien.
 Oh, wenn 't doch ümmer so blew!
 Aohn Parln, aohn Gold mi süs noch wat —
 Is dat de wohre Lew?

6.

'S Mornsq bün ic etwas frisch,
 Dech 's Aownds bün ic frank;
 Denn frup ic in min Küffen nin
 So schurig un so bang. —

Deun is mi 't so, as keni dat Bled,
 Ut all de Wunner min: —

¹⁾ Lerde ditz; Lew, niedlenb. = Liebe. ²⁾ Bösch'en = Brüllschen.

Un waok ik up, denni is mi 't so,
Als wier ik werrer din.

Un fründlik lacht de bleke Maon
Heraf van 't Stierenzelt,
Un schickt 'n lütten Hoffmunksstraol
Herunner in min Welt.

7.

Se sitt an 't aopn Finster
Un licht in wide Fiern;
Verwanreuu sind ehr Loden,
So matt ehr Ognstiuern.

Se sitt an 't aopn Finster
Un stütt' dat Köpping sick;
Up 't Dak, dor singt dat Swäolsken —
Se weent gor bitterlik.

8.

Woll an de Ostsee ging ic
's Newendts gans alleen;
An 'n Häwn stünn de Stierrn,
De Maon was ok to sehn.

Dunni kek 'ne lütte Junkfer
Herut ut blaoge Well
Un säd to mi: „Wat is di?
Segg, büst du frank, Gesell?“

Ik sprökt bedröwt un lsen:
„Man gew mi kloken Drank;
Mi brennt dat in den Brägen,
Un ok min Hart is frank.“

De Junkfer schüttelt dat Köpping,
De Loden, be flögen in 'n Wind,
Un in de Düp hennaffen
Dukt¹⁾ fix dat söte Kind.

9.

Dat schöne Bild dor dräöwn,
Dat licht so trurig un still;

¹⁾ Dukt = taucht.

Mi is 't, as wenn dat Münding
Mi ümmer wat seggn will.

Mi is 't, as hürt ik wat flüsteru
Van Hartled, van Nod un Weh, —
As stierten de Oogen, de schönen,
So weenerlik still to Höh.

Dat Bild fängt an to läwu,
Gans hemlik tuet de Hand,
De Rink delt lüchten mit blizen —
Dat Bild fökt van de Wand.

9.

Van 'n Turn slog de elste Stunut —
De Nacht was düster un koldt —
Dunn lem bi mi en Wäsen rin,
Dat was nich junk nich olst.

„Laot syn! Laot syn, du blek Gestadt!“
So rep ik lud un baug,
„Din Og is dod, din Hand is ys,
Din Hoor so straff un laut.“ — —

Dat Wäsen läd sicb bi mit daol
Un spröök keen starwnd Wurd,
Un mit den twölften Klockenslag
Slek 't sachting merrer furd.

Digitalized by Google

